

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

**Limited Şirketlerde Ortakların Sahip Olduğu Haklar ve
Veto Hakkı**

Yüksek Lisans Tezi

Emrullah Alparslan Aydın

Eylül 2023

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

**Limited Şirketlerde Ortakların Sahip Olduğu Haklar ve
Veto Hakkı**

Yüksek Lisans Tezi

Emrullah Alparslan Aydın

Danışman

Prof. Dr. Şaban Kayıhan

Eylül 2023

TEZ JÜRİSİ ONAYI

Emrullah Alparslan Aydın tarafından hazırlanan “Limited Şirketlerde Ortakların Sahip Olduğu Haklar ve Veto Hakkı” başlıklı bu Yüksek Lisans Tezi, Özel Hukuk Anabilim Dalı’nda hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Şaban Kayıhan

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Üyeler:

Dr. Öğr. Üyesi Orhan Kuzu

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Ece Deniz Günay

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 02/ 10 / 2023

BEYANLAR

Yazım ve Kaynak Gösterme Kılavuzu Beyanı

Danışmanlığımda yazılan bu tezin Chicago yazım ve kaynak gösterme kılavuzunda belirtilen kurallara uygun olarak yapılandırıldığı ve bu kılavuzun dipnot kaynak gösterme standartlarının bu tezde tutarlı olarak uygulandığı tarafımdan incelenerek teyit edilmiştir.

İmza

Prof. Dr. Şaban Kayıhan

Etik İlkeler Sadakat Beyanı

Hazırladığım bu tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

İmza

Emrullah Alparslan Aydın

ÖZET

Limited Şirketlerde Ortakların Sahip Olduğu Haklar ve Veto Hakkı

Aydın, Emrullah Alparslan

Yüksek Lisans Tezi, Özel Hukuk Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Şaban Kayıhan

Eylül 2023

Limited şirket, istatistiklere göre Türkiye’de sayıca en çok kurulan ticaret şirketi türüdür ve bundan dolayı ortaklar arasındaki ilişkiler oldukça önemli bir hal almaktadır. Bu özelliğinden ötürü limited şirketler için getirilen ortaklık hakları ile veto hakkı düzenlemesi de bu çalışmada inceleme altına alınmıştır. Tez genel olarak üç bölümden oluşmaktadır ve birinci bölümde, limited şirket ortaklarının malvarlığı hakları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Malvarlığı haklarının çeşitleri sıralı şekilde verilmiştir ve her bir kısımda ilgili malvarlığı haklarına ilişkin öğretideki tartışmalara değinilmiştir. Malvarlığı haklarının tespiti noktasında öğretilerde yer alan eserler incelenmiştir ve bu eserlerden yola çıkılarak ilgili haklar tespit edilmiştir. İkinci bölümde, limited şirkette ortakların yönetime ve temsile ilişkin haklarından olan genel kurula katılım hakkı ve oy hakkına ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Yine her bir kısımda öğretideki tartışmalara ilgili hak özelinde değinilmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise limited şirketlerde ortakların sahip olduğu koruyucu haklar ile veto hakkı inceleme konusu yapılmıştır. Veto hakkının tanımı, türleri, düzenlenişi, olası sonuçları, şirket yönetimine etkileri gibi birçok konu etraflıca ele alınmıştır. Tezin bu bölümünde koruyucu haklara ve veto hakkına ilişkin öğretilerde bulunan çoğu tartışmalara yer verilmeye çalışılmıştır. Bu sayede veto hakkının düzenlendiği TTK. m. 577/1-e hükmüne ilişkin öğretilerde ileri sürülen tartışmalara katkı vermek amaçlanmıştır. Veto hakkının ilgili ortak tarafından kullanılması sonucunda şirket yönetiminin olumsuz etkilenmesi durumunda hangi hukuki yollara başvuru yapılacağına ilişkin açıklamalara da yer verilerek tezin tamamlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Limited şirket, malvarlığı hakları, yönetsel haklar, şirket sözleşmesi, veto hakkı

ABSTRACT

Rights of Partners in Limited Companies and The Right of Veto

Aydın, Emrullah Alparslan

Master's Thesis, Department of Private Law

Supervisor: Prof. Dr. Şaban Kayıhan

Eylül 2023

According to the statistics, the limited company is the most established type of trading company in Turkey, and therefore the relations between the partners become very important. Therefore, we consider it necessary to examine the rights of limited company partners and veto right in detail. The thesis consists of three parts in general, and in the first part, the property rights of the partners of limited companies are discussed in detail. The types of property rights are given in order, and in each section the discussions in the doctrine regarding the related property rights are mentioned. At the point of determination of property rights, the works included in the doctrine were examined and the relevant rights were determined based on these works. In the second part, evaluations were made regarding the administrative rights of the partners in the limited company, the voting right and the right to participate to general assembly. Again, in each part, the discussions in the doctrine about the rights related are addressed specifically to the relevant right. In the third and last part, the protective rights of the partners and the right of veto in limited companies are examined. Many issues such as the definition of the right of veto, its arrangement, possible consequences, and its effects on the company management have been discussed in detail. In this part of the thesis, it has been tried to include all the discussions in the doctrine about protective rights of the partners and the right of veto. It is aimed to contribute to the discussions put forward in the doctrine regarding the provision TCC 577/1-e. It is aimed to complete the thesis by including explanations on which legal remedies will be applied in case the company management is adversely affected as a result of the use of the veto right by the relevant partner.

Key words: Limited liability company, property rights, administrative rights, articles of association, veto right

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ.	1

I. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARIN MALVARLIĞI HAKLARI

1.1. GENEL OLARAK	2
1.2. MALVARLIĞI HAKLARI.....	3
1.2.1. Kar Payı	3
1.2.1.1. Kavram	3
1.2.1.2. Kar Payının Müktesepliği ve Vazgeçilmezliği	5
1.2.1.3. Dağıtılması Usulü ve Şartları	8
1.2.1.4. Kâr Payı Avansı	13
1.2.1.5. Zamanaşımı	14
1.2.1.6. Haksız Olarak Kar Payı Dağıtılması.....	15
1.2.2. Hazırlık Dönemi Faizi.....	18
1.2.3. Tasfiye Payına Katılma Hakkı.....	19
1.2.3.1. Genel Olarak	19
1.2.3.2. Tasfiye Payının Saptanması ve Alacak Hakkına Dönüşmesi.....	21
1.2.3.3. Dağıtılması	22
1.2.4. Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkı	23
1.2.5. Bedelsiz Pay Alma Hakkı	25

II. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARIN YÖNETİME VE TEMSİLE İLİŞKİN HAKLARI

2.1. GENEL OLARAK	27
2.2. ŞİRKETİN YÖNETİM VE TEMSİLİNE KATILMA HAKLARI.....	28
2.3. GENEL KURULA KATILIM HAKKI	29
2.3.1. Genel Kurul	29

2.3.2.	Genel Kurula Katılım Hakkı	30
2.3.2.1.	Katılım Hakkının Niteliği ve Oy Hakkından Farkı	30
2.3.2.2.	Katılım Hakkının Kapsamı ve Sınırları.....	32
2.3.2.3.	Katılım Hakkına Sahip Olan Kişiler	33
2.3.2.4.	Genel Kurulda Müzakerelere Katılma Hakkı.....	37
2.3.2.5.	Genel Kurulda Gündemde Bulunan Konularda Öneride Bulunma Hakkı	38
2.4.	OY HAKKI.....	39
2.4.1.	Oy Hakkı Kavramı ve Niteliği	39
2.4.2.	Oy Hakkının Hesaplanması ve Sınırlandırılması	41
2.4.3.	Oydan Yoksunluk	43
2.4.4.	Oy Sözleşmeleri	44
2.4.5.	Üstün Oy Hakkı.....	45

III. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARI KORUYUCU HAKLAR VE VETO HAKKI

3.1.	GİRİŞ	47
3.2.	ORTAKLARI KORUYUCU HAKLAR.....	47
3.2.1.	Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	47
3.2.1.1.	Genel Olarak	47
3.2.1.2.	Bilgi Alma Hakkı.....	49
3.2.1.3.	İnceleme Hakkı.....	51
3.2.1.4.	Bilgi Vermekten ve İnceleme Hakkını Kullanmaktan Kaçınma ve Genel Kurula Başvuru.....	53
3.2.1.5.	Mahkemeye Başvuru	55
3.2.2.	Hükümsüzlüğün Tespiti ve İptal Davası Açma Hakkı	56
3.2.3.	Sorumluluk Davası Açma Hakkı	58
3.2.4.	Çıkma ve Çıkmaya Katılma Hakkı	59
3.2.4.1.	Çıkma Hakkı	59

3.2.4.2. Çıkmaya Katılma Hakkı	62
3.2.5. Başka Bir Ortağın Şirketten Çıkarılmasını Talep Hakkı	63
3.2.6. Şirketin Feshini Dava Etme Hakkı.....	65
3.3. VETO HAKKININ DEĞERLENDİRİLMESİ	67
3.3.1. Genel Olarak Veto Hakkı.....	67
3.3.2. Altın Pay Kavramı ve Veto Hakkı.....	69
3.3.3. Türleri	71
3.3.3.1. Kanuni Veto Hakkı	71
3.3.3.2. Kazai Veto Hakkı	73
3.3.3.3. Akdi Veto Hakkı.....	74
3.3.3.3.1. Niteliği.....	74
3.3.3.3.2. Kapsamı	77
3.3.3.3.3. Oluşturulma Şekilleri ve Kullanılma Usulü	78
3.3.3.3.4. İmtiyaz Anlamında Veto Hakkının Değerlendirilmesi	80
3.3.3.3.5. Limited Şirket Yönetimini Etkilediği Durumlar	81
3.3.3.3.5.1. Genel Olarak.....	81
3.3.3.3.5.2. Kelepçeleme ve Tıkanma Kavramları Bakımından Değerlendirilmesi	82
3.3.3.3.5.2.1. Kelepçeleme ve Tıkanma Kavramları.....	82
3.3.3.3.5.2.2. Değerlendirme.....	84
3.3.3.3.5.3. Hakkın Kötüye Kullanılması Durumu ile İlişkisi.....	87
3.3.3.3.5.3.1. Hakkın Kötüye Kullanılması Kavramı	87
3.3.3.3.5.3.2. Değerlendirme.....	88
SONUÇ.....	91
KAYNAKÇA	94

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makale
a.g.t.	: adı geçen tez
bkz.	: Bakınız
c.	: Cümle
C.	: Cilt
dn.	: dipnot
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
eTTK.	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
f.	: fıkra
HD.	: Hukuk Dairesi
HMK.	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
K.	: Karar
m.	: Madde
TMK.	: 4721 sayılı Medeni Kanun
RG.	: Resmî Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SerPK.	: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
T.	: Tarih
TBK.	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TTK.	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Yay.	: Yayınları

4046 sayılı Kanun : 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun

GİRİŞ

Türkiye’de ekonominin gelişmesi ve nüfusun artması ile birlikte kurulan şirket sayıları da artmaya başlamıştır. Ticaret şirketlerinin bir türü olan limited şirket, ülkemizde anonim şirketler ile en çok rağbet edilen şirket tiplerinden biridir. Bu sebeple Türkiye’de oldukça yaygın şekilde kullanılan şirket tiplerinden biri olan limited şirketlerin de incelenmeye konu olması zorunluluk olarak gündemimize gelmiştir.

Günümüzde limited şirketlerin ticaret hayatında en yaygın ticaret şirketi olması ve ortaklar arası muhtemel uyuşmazlıkların çıkma ihtimalinin yüksek olmasından ötürü çalışmamızda limited şirketlerde ortakların sahip olduğu haklara da değinmek istedik. Limited şirketlerde ortakların hakları genel olarak malvarlığı hakları ile yönetime ve temsile ilişkin haklar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Veto hakkı ise genel olarak yönetime ve temsile ilişkin haklar arasında incelenebilmektedir.

Limited şirketlerin birden fazla ortağı olabilmesi ve en yaygın ticaret şirketi olarak ülkemizde yaygın olarak kurulmasından dolayı ortakların hakları üzerinde durmak istedik. Çalışmamızın konusunu sınırlandırmamız gerekir ise, limited şirkette ortakların sahip oldukları malvarlığı ve yönetime ilişkin haklar ile özellikle veto hakkının merkezde yer aldığını söyleyebiliriz.

Çalışmamızın konusunu “Limited Şirketlerde Ortakların Sahip Olduğu Haklar ve Veto Hakkı” oluşturmaktadır. Çalışmamız, özü itibarıyla toplam üç bölümden ibarettir. Birinci bölümde, limited şirket ortaklarının sahip olduğu malvarlığı hakları (“mali” haklar) detaylı bir şekilde ele alınacaktır. İkinci bölümde, limited şirkette ortakların yönetsel haklarından (diğer bir ifadeyle “yönetime ilişkin haklar”) olan genel kurula katılım hakkı ve oy hakkının tanımı yapılacaktır ve akabinde bu hakların nitelikleri, kullanım şekilleri gibi diğer konuların üzerinde durulacaktır. Üçüncü ve son bölümde ise limited şirketlerde yönetsel haklardan olan koruyucu haklara ilişkin olarak değerlendirmeler yapılacak olup akabinde veto hakkına ilişkin değerlendirmelere yer verilecektir. TTK.’nın yürürlüğe girmesi ile birlikte özellikle limited şirketlerde veto hakkının kısmen de olsa detaylı bir araştırma konusu yapılarak bir tez konusu yapılmadığı görülmüştür. Bu sebeplerle veto hakkına ilişkin açıklamalar ve incelemeler yaparak tezin tamamlanmasını amaçlamaktayız.

I. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARIN MALVARLIĞI HAKLARI

1.1. GENEL OLARAK

Limited şirketlerde ortak, belirli bir sermaye ile şirket sermayesine iştirak ederek şirket kurmayı hedeflemektedir¹. Ortakların birden fazla olacak şekilde bir araya gelmesi; bazen bir ortağın sadece emeğe/fikre sahip olması ve diğer ortağın sadece sermayeye sahip olması şeklinde olurken, bazı durumlarda da gerekli sermayeye tek bir ortağın sahip olmamasından ötürü olabilmektedir. Ancak ortakların bir araya gelmesi burada bahsi geçen sebepler ile sınırlı değildir ve ekonomik hayatın içerisinde çeşitli sebeplerle kişiler ortaklık kurabilmektedir.

Malvarlığı üzerinde birden fazla kişinin hak sahipliği durumu MK m. 688 ve m. 701 uyarınca mümkündür. Buna göre hak sahipliği denilen bu durum, paylı mülkiyet veya elbirliği mülkiyet şeklinde olabilmektedir. İşte MK m. 688 ve m. 701’de olduğu gibi bir şirkette birden fazla kişinin bir araya gelerek hak sahibi yani ortak olması da mümkündür. Ancak TTK. m. 574 uyarınca limited şirkette ortak sayısı 50’yi geçemez.

Limited şirketler, TTK. m. 124/2 hükmüne göre sermaye şirketlerinden sayılmaktadır. Şirket tüzel kişiliğine sahip olmasından dolayı şirket faaliyetleri ile işlemlerinden dolayı doğabilecek borçlardan ötürü kendi malvarlığı ile sorumlu olacaktır. Bu sebeple sermayenin bir getiri elde etmek, yani ticari bir kazanç sağlamak için şirketlere aktarılması ve bu sermaye ile şirketlerin kendi faaliyet alanlarında hareket ederek kazanç sağlaması hissedarların/ortakların lehine olacaktır. TTK. gereği limited şirketin, ekonomik amaç için kurulması ve faaliyetlerini buna göre sürdürmesi bir gerekliliktir. Bu sebeple limited şirketi kuran ortaklar için yegane amacın ekonomik kazanç olduğu söylenebilecektir.

Pay, ortaklıkta toplam sermayenin pay miktarına oranlanması sonucu ortaya çıkan ve itibari değeri olan birime denilmektedir². Ortaklar için ortaklık oranı veya payı belirlenirken şirkete karşı taahhüt edilen sermaye miktarı ve şirketin toplam sermayesi dikkate alınacaktır. Limited şirkette ortaklar pay sahibi olmasından ötürü bazı haklara

¹ 2023 yılı Ocak ayında kurulan toplam 14.462 şirketin yaklaşık 12.552 tanesi limited şirketlerden oluşmaktadır. İlgili TOBB 2023 Ocak ayı kurulan ve kapan şirket istatistikleri için bkz. <http://tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> (E.T.: 01.03.2023).

² Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, (Bursa: Dora Yay., 2013), s. 471.

ve borçlara sahip olmaktadır ve bu haklardan bir kısmını malvarlığı hakları oluşturmaktadır. Limited şirkette malvarlığı hakları kâr payı hakkı, hazırlık dönemi faizi hakkı, tasfiye payına katılma hakkı, bedelsiz pay alma hakkı ve rüçhan hakkından oluşmaktadır. Çalışmamızda limited şirket ortağının sahip olduğu bu hakları sırasıyla detaylı şekilde ele alacağız.

1.2. MALVARLIĞI HAKLARI

1.2.1. Kar Payı

1.2.1.1. Kavram

TTK.'da ve SerPK. m. 19 ve ilgili maddelerinde kanun koyucu “kar payı” kavramını kullanmıştır ve öğretide kar payı ve temettü kavramlarının benzer şekilde kullanıldığı vurgulanmıştır³. Limited şirketin kanunen ekonomik bir amaç ile kurulması zorunlu olmasından ve faaliyetleri sonucunda bir kazanç sağlamasından ötürü kar payı, ortak için en önemli malvarlığı haklarından⁴. Sermaye piyasalarının geliştiği dönemlerle birlikte ortakların getiri arayışlarında bulunması ve bunun sonucunda ortak oldukları şirketlerin kar etmesini amaçlamaları oldukça normaldir. Kâr payı ve yedek akçelere ilişkin düzenleme TTK. m. 608’de yapılmıştır⁵. Bu sebeple ilgili yıl sonu bilançosuna net dönem karı, yıllık kardan geçmiş yıllara ilişkin zararların ve ödemekle kanunen yükümlü olunan vergi ile mali yükümlülüklerin düşülmesi sonucunda elde edilen tutarı ifade etmektedir⁶.

TTK. m. 608/1 hükmünde de geçtiği üzere yedek akçe, yıl sonu net karından dağıtılmadan kanun, esas sözleşme veya genel kurul kararı gereğince ayrı hesaplarda izlenen ve bilançoda tutulan malvarlığını ifade etmektedir⁷. İlgili hükümde geçen “*bunun için ayrılmış yedek akçeler*” kavramı ile önceki yıl sonu bilançolarında kar edilmesi ile oluşturulan yedek akçeler kastedilmektedir ve bu yedek akçeler yıllık kar

³ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, (Ankara: Adalet Yay., 2021), § 28 N. 3. Ayrıca TTK m. 580/1 gereğince limited şirketin esas sermayesi en az 10.000 (onbin) Türk Lirasıdır.

⁴ Oruç Hami Şener, *Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*, (Ankara: Seçkin Yay., 2022), s. 729; Rıza Ayhan/Hayrettin Çağlar/Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, (Ankara: Yetkin Yay., 2022), s. 507; Hakan Çebi, “*Limited Şirkette Ortakların Hakları*”, *Terazi Hukuk Dergisi* 16, S. 177, (Mayıs 2021): s. 891.

⁵ TTK. m. 608/1 şu şekildedir: “*Kâr payı, sadece net dönem kârından ve bunun için ayrılmış yedek akçelerden dağıtılabilir. Kâr payı dağıtımına ancak, kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörülmüş yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebilir.*”

⁶ Reha Poroy/Ünal Tekinalp/Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, (İstanbul: Vedat Yay., 2014), N. 902; Şener, *Ortaklıklar*, s. 730; Çebi, a.g.m., s. 891.

⁷ Şener, *Ortaklıklar*, s. 730.

dalgalanmalarını engellemek, ortaklara istikrarlı kar payı dağıtabilmek için ayrılmaktadır⁸. Anonim şirketlere ilişkin 514 ilâ 527. maddeler limited şirketlere de uygulanacaktır. Bu sebeple yedek akçeler konusuna biraz daha detaylı şekilde değinmenin faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Yedek akçenin kanunda açık bir tanımı yapılmamıştır. Kanun hükümlerine bakıldığı zaman ise sadece yedek akçenin ne oranda yatırılacağı ve hangi nedenlerle ayrılabilceği düzenlenmiştir⁹. Yedek akçe tanım olarak, öngörülemeyen kayıpları kapamak, işletmenin devamlılığını sağlamak, ortaklara düzenli kar payı dağıtmak amacına hizmet eden ve bu sebeple bilançoda ayrılan varlıkları ifade etmektedir¹⁰. Şirket bilançosuna göre yedek akçeyi sadece kardan ayrılan bir pay olarak görmek de doğru olmayacaktır¹¹. Şirketin aktifinde bulunan varlıkların değer artışları, emisyon primi (*agio*) ve ıskat kazançlarından da yedek akçeler oluşabilecektir¹². Yedek akçeler, ayrılmalarını düzenleyen kaynak açısından; i) kanuni yedek akçeler, ii) esas sözleşme uyarınca ayrılan (ihtiyari) yedek akçeler ve iii) genel kurul kararı ile ayrılan (olağanüstü) yedek akçeler olarak ayrılmaktadır¹³. Limited şirket özelinde TTK. m. 608/1 ve 3 hükümleri bu yorumu desteklemektedir. Kanun da yedek akçelerin kanun uyarınca, esas sözleşmede öngörülmüşse ve genel kurul kararı ile ayrılmasına izin vermektedir. TTK. m. 608/3 hükmünün gerekçesinde de ifade edildiği üzere genel kurul tarafından ayrılması öngörülen yedek akçelerin şarta bağlanması da bir nevi kar payı korumaktır¹⁴. Kanun koyucu TTK. m. 608/3 hükmü ile kar dağıtımını korumak yani şirketin ortaklara hiç veya kısmen kar payı dağıtmamasını engelleyebilmek açısından önlem almıştır denilebilir¹⁵.

Son olarak PULAŞLI'ya göre¹⁶; “*Pay sahibinin kâr payı hakkı, paydan doğan ve şarta bağlı bir talep niteliğindedir.*” İlgili faaliyet yılı sonunda şirket finansallarına göre dağıtılabilir dönem karı oluşmuş bulunan bir şirkette ortakların kâr payı alabilmesi için genel kurulun TTK.'ya ve şirket sözleşmesine göre karın dağıtımını yönünde karar

⁸ Şener, *Ortaklıklar*, s. 730-731; Çebi, a.g.m., s. 891-892.

⁹ Senar Çağırğan Tuncer/Yasin Ulusoy, “Yedek Akçeler”, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, Özel Sayı (2017): s. 1974.

¹⁰ Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1974.

¹¹ Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1974.

¹² Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1974; Reha Poroy/Ünal Tekinalp/Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019), N. 1524 vd..

¹³ Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1978-1980; Çebi, a.g.m., 892.

¹⁴ TTK. m. 608 Gerekçesi.

¹⁵ Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 508.

¹⁶ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 4.

alması gerekmektedir¹⁷. Bu durumda şarta bağlı talep hakkı ise şartsız bir alacak hakkına dönüşecektir. Limited şirketlerde ortaklar m. 608/2 hükmüne göre kâr payı alabilecektir. Yargıtay vermiş olduğu bir kararında ilk derece mahkemesinin ve bölge adliye mahkemesinin kararı onayarak kar payı hakkının şarta bağlı bir talep olduğunu teyit etmiştir¹⁸.

1.2.1.2. Kar Payının Müktesepliği ve Vazgeçilmezliği

Müktesep hak ise hak sahibinin onayı/rızası olmadan değişiklik yapılamayan ve/veya sınırlandırılmayan haklara denilmektedir¹⁹. Müktesep haklarla ilgili olarak eTTK. m. 385/2 hükmünde düzenleme yapılmıştır²⁰. TTK. 452 hükmü ile getirilen düzenlemenin eTTK. m. 385/1 hükmünü aynen tekrar ettiği, ayrıca vazgeçilmez hakların da bu sınırlamaya dahil edildiği, ancak müktesep hakların tanımını içeren eTTK. m. 385/2'nin düzenlemeye alınmadığı ifade edilmektedir²¹. Öğretide MOROĞLU ise 55 yıllık uygulaması bulunan İsviçre kanun koyucusunun dahi kanundan çıkardığı müktesep hak kavramının TTK.'ya alınmasını ciddi şekilde eleştirmektedir ve “*mutlak müktesep hak-nisbi müktesep hak*” ayırımının halen devam ettirilmemesi gerektiğini ifade ederek kanun metninden “*müktesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır*” ifadesinin çıkarılması gerektiğini savunmaktadır²².

¹⁷ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 4.

¹⁸ “... İlk Derece Mahkemesince, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 616/1-e maddesi gereğince limited şirketlerde kâr payı dağıtımı konusunda münhasır yetkili organın limited şirket ortaklar kurulu olduğu, bu yetkinin devredilemez olduğu, limited şirketlerde şirketin kâr elde etmiş olmasının ortaklara doğrudan kâr payı talep etme yetkisi vermeyeceği, kâr payı dağıtılabilmesi için öncelikle ortaklara kâr payı dağıtılması yönünde ortaklar kurulunca bir kararın alınması gerektiği, kâr payının, genel kurulda verilen dağıtım kararından sonra ortaklarca talep edilebilir hale geleceği, genel kurulda kâr payı dağıtımına ilişkin karar alınmadığı müddetçe kâr payı dağıtımının yapılmasının mümkün olmadığı, bu durumda davacı isteminin yerinde olmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir. ... İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığına anlaşılmamasına göre yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2020/1377 K. 2021/495 T. 27.1.2021, (www.lexpera.com.tr, E. T. 03.08.2023).

¹⁹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 866; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, (İstanbul: Beta Yay., 2021), s. 302-303; Ercan Geçgel, *Anonim Şirketlerde Kar Payı Avansı*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 16.

²⁰ eTTK. m. 385/2 gereği “Müktesep haklar; kanun veya esas mukavele hükümlerine göre umumi heyet ve idare meclisi kararlarına tabi olmayan yahut umumi heyetin toplantılarına iştirak hakkından doğan, hususiyle azalık, rey kullanmak, iptal davası açmak, kar payı almak ve tasfiye neticesine iştirak etmek gibi haklardır.”

²¹ Abuzer Kendigelen, *Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2016), s. 351

²² Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2016), s. 269-270.

Nisbi müktesep haklar ise sadece hakkının özünün korunduğu ancak gerektiğinde sınırlandırılması mümkün olan haklardır²³ ve öğretide artık mutlak-nispi müktesep hak ayrımının yapılamayacağı ifade edilmektedir²⁴. Ancak nispi müktesep hakkının güçlü veya güçsüz olarak değerlendirmesi yapılırken sınırlandırmanın kapsamına bakılacaktır²⁵.

Limited şirketlere ilişkin olarak yapılan düzenlemelere bakıldığında TTK. m. 452'nin karşılığı olan bir düzenleme bulunmamaktadır. Bizim de katıldığımız bir görüşe göre vazgeçilmez ve müktesep haklar ile ilgili TTK. m. 452 hükmünün anonim ortaklıklar hükümlerine yollama yaparak kıyasen limited şirketler için de uygulanması gerektiği savunulmaktadır²⁶. Yine öğretide limited ortaklıklar için müktesep hakların bulunduğu ve şirket sözleşmesi ile müktesep hak yaratılabileceği vurgulanmaktadır²⁷.

TTK. m. 608/2 hükmünde de görüleceği üzere ortağı ortağın sahip olduğu paylar ve itibari değerinin toplam sermaye oranına göre kar payı hesaplanacaktır ve ilgili hesaplara kâr payı aktarımları yapılacaktır²⁸. Ancak TTK. m. 608/2 hükmünün lafzına bakıldığında bir an için şirket sözleşmesine konulacak bir hüküm ile yok sayılacağı düşünülebilir ise de bu yorum mümkün değildir²⁹. Bu sebeple öğretide kâr payının müktesep hak olarak tanımlanması gerektiği vurgulanmaktadır³⁰. Yargıtay da kar payının müktesep bir hak olduğunu kabul etmekte olup ayrıca bunun sınırlandırılabilirliğini içtihat etmektedir³¹.

²³ Geçgel, a.g.e., s. 18.

²⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 868.

²⁵ Geçgel, a.g.e., s. 18.

²⁶ Ünal Tekinalp, *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, (İstanbul: Vedat Yay., 2012), s. 389.

²⁷ Tekinalp, a.g.e., s. 390.

²⁸ TTK. m. 608/2 şu şekildedir: “Şirket sözleşmesi ile aksi öngörülmedikçe, kâr payı, esas sermaye payının itibari değerine oranla hesaplanır; ayrıca yerine getirilen ek ödeme yükümlülüklerinin tutarı da kâr payının hesaplanmasında itibari değere eklenir.”

²⁹ Aynı yönde bkz. Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 118; Yasemin Varoğlu, “Limited Şirketlerde Ortakların Hak ve Borçları”, (Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, 2012), s. 22.

³⁰ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 118; Tekinalp, a.g.e., s. 390.

³¹ “... O halde, mahkemece, kar payının güçlü bir nispi müktesep hak olduğu ve TTK'nun 469/2'nci maddesinin TTK'nun 385'inci maddeye bertaraf eden bir hüküm olmayıp, gerektiğinde uygulanması mümkün istisnai bir nitelik taşıdığı, pay sahibinin yeterli oranda kar payı üzerinde müktesep hakkı bulunduğu ve TTK'nun 469/2'nci maddesinin uygulanması gerektiğinde gerçekten şirketin inkişafı ve sürekli kar dağıtılabilir durumda tutulması için kar payı dağıtılmamasının uygun ve faydalı olup olmadığının ispat yükünün davalı şirkete yüklenerek, çeşitli ihtimalleri karşılaştırmalı olarak kapsayan içerikte bilirkişi raporu alınıp, hakların sakınılarak kullanılması ilkesi çerçevesinde genel kurul kararının iyiniyetli olup olmadığının saptanması gerekir iken, yazılı gerekçeyle eksik inceleme sonucu hüküm kurulması doğru görülmemiş, kararın bu nedenle davacılar yararına bozulması gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., T. 21.12.2006 E. 2005/10060 K. 2006/13738,

Limited şirketin kar dağıtımını yapabilmesi için genel kurul kararı alınmalıdır ve bazı durumlarda genel kurulda kar dağıtımını yapılmamasına karar verilebilecektir. Ayrıca bazen genel kurulda intifa sahiplerine, şirket çalışanlarına, müdürler veya müdürler kurulu üyelerine de kâr payı verilmesi kararı alınabilir. Yine limited şirket genel kurulu kanunen ayrılması gereken yedek akçelerin ayrılmasına karar verebilir. Bu durumlardan ötürü öğretide PULAŞLI kâr payını güçsüz nispi müktesep hak niteliğinde görmektedir³².

Kâr payının müktesep hak olmasına ilişkin olarak Yargıtay'ın verdiği bazı kararlar bulunmaktadır. Yargıtay verdiği bir kararında, kâr payının dağıtılmamasının istisnai bir durum olduğunu, TTK.'nın 469/2. maddesinin TTK.'nın 385. maddeyi bertaraf eden bir hüküm olmadığını, TTK.'nın m. 385 hükmündeki müktesep hakkın ihlal edilmediğini yönelik ispat yükümlülüğünün davalıda olduğunu vurgulamıştır³³. Yargıtay verdiği bir başka kararında; kâr payının bir kısmının ihtiyari yedek akçe olarak ayrılması durumunda şirketin bu kararı alırken makul ve objektif ölçüler ile hareket edip etmediğinin araştırılması gerektiğini ve bu şekilde bir genel kurul kararı alınırken şirketin devamlı faaliyette bulunması ve olabildiğince istikrarlı bir şekilde kâr payı dağıtımını politikasının gözetilmesi gerektiğini belirtmiştir³⁴. Yargıtay'ın bu

(www.kazanci.com.tr, E. T. 03.08.2023). Aynı yönde Yargıtay 11. HD., E. 2012/13234 K. 2014/3514 T. 25.2.2014, (www.lexpera.com.tr, E. T. 03.08.2023).

³² Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 6; Benzer yönde bkz. Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 515; Geçgel, a.g.e., s. 21.

³³ “6762 sayılı TTK'nın 385. maddesinde düzenlenen müktesep hak olan kâr payı hakkı ile bu hakkın istisnasını oluşturan anılan Yasa'nın 469/2. fıkrası arasındaki hassas dengenin kurulması zorunludur. Anasözleşmede ihtiyari ve kanuni yedek akçelerin ayrılmasından sonra kalan safi karın bir kısmının dağıtılmamasına ve olağanüstü yedek akçeye ayrılması mümkün ve bu konudaki genel kurul kararının anasözleşme ve iyiniyet kurallarına aykırılığı söz konusu olmamakla birlikte, tamamının yedek akçeye ayrılması TTK'nın 469/2. maddesinin istisna hükmü olduğu gözetildiğinde; TTK'nın 385. maddesinde düzenlenen müktesep hakkın ihlal edilmediğini kanıt yükünün davalı şirkette olması sonucunu doğurur. Karın, olağanüstü yedek akçeye ayrılmasına ilişkin karar genel kurulda gerekçelendirilmemiş olsa bile, yargılama sırasında davalının bunu açıklayarak somut deliller ile ispat etmesi gerekmektedir. Ancak, davalı tarafça kâr payının sürekli olarak dağıtılmamasını gerektirir durumun ne olduğu somut olarak açıklanmamıştır. Bu durumda, kâr payının dağıtılmamasına ilişkin alınan genel kurul kararının yasa, anasözleşme ve özellikle iyiniyet kuralları ile bağdaştığını kabul etmek mümkün değildir. Bu itibarla, mahkemece, kâr payının nispi müktesep hak olduğu ve Mülga TTK'nın 469/2. maddesinin TTK'nın 385. maddeyi bertaraf eden bir hüküm olmayıp, gerektiğinde uygulanması mümkün istisnai bir nitelik taşıdığı, pay sahibinin yeterli oranda kâr payı üzerinde müktesep hakkı bulunduğu, dolayısı ile istisnai hakların sakınılarak kullanılması gerektiği ilkesi çerçevesinde kar payının dağıtılmamasına ilişkin genel kurul kararının iyiniyetli olmadığının kabulü ile alınan kararın iptaline karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2012/13234 K. 2014/3514 T. 25.2.2014, (www.lexpera.com.tr, E. T. 03.03.2023).

³⁴ “Ne varki, anonim şirketler de TTK'nın 469/2. maddesinde öngörülen bu hakkını (keyfi) bir şekilde kullanma yetkisine sahip bulunmamaktadırlar. Anılan maddede bu konuda genel kurulda karar alınırken gözönünde tutulacak ana ilkeler (şirketin devamlı inkişafı ve mümkün mertebe istikrarlı

son kararında belirttiği ilkeler bize göre de ciddi şekilde dikkate alınmalıdır ve uygulamaya aktarılması konusunda çalışılmalıdır.

Vazgeçilmez hak kavramı, TTK.'nın gerekçesinde ve kanun metninde (TTK. m. 452 vd.) karşımıza çıkmaktadır. Vazgeçilmez hak, anonim ortaklığın temel yapısı gereği tanınan ve pay sahibinin rızası olsa dahi geri alınamayacak veya sınırlandırılmayacak haklar olarak tanımlanabilecektir³⁵. Müktesep hakların da düzenlendiği eTTK. m. 385 hükmünde yer almayan vazgeçilmez haklar kavramı TTK. m. 452 hükmünde yer almıştır ve bu durumun birtakım tartışmalara sebep olacağı öğretilde ileri sürülmüştür³⁶. MOROĞLU ise, İsviçre'de kanun metninden müktesep hak kavramının çıkarılmasından ötürü Türk kanun koyucunun yanlıştan dönmekte ısrar ettiğini ve üstüne vazgeçilmez hakları ifadesi ile yeni yanlışlar eklendiğini ifade ederek bu düzenlemeyi eleştirmiştir³⁷.

Anonim şirketler ve limited şirketler özünde ticari bir amaç için yani kar etmek için kurulmuş sermaye şirketleridir. Bu sebeple limited şirketin kâr amacından feragat etmesi veya böyle bir gaye gütmemesi hukuken mümkün olmadığı gibi, geçici veya sürekli ertelemek ya da vazgeçmek mümkün olmayacaktır³⁸. Kâr payının vazgeçilmez hak niteliğinde olduğunu söyleyebiliriz³⁹.

1.2.1.3. Dağıtılması Usulü ve Şartları

Kâr payına ilişkin TTK.'nın 608 ile 611. maddeleri özü itibarıyla anonim ortaklık hükümleri ile benzerlik içermektedir, ancak ilgili maddelerde limited şirketler için

kâr payı dağıtımı) olarak gösterilmiştir. Şirket genel kurulunda bu yönde karar alınırken bir gerekçe gösterilmeye lüzum yoksa da, bu yolda alınan genel kurul kararının TTK.nun 381. maddesine göre açılan iptal davasında davalı şirketin hangi gerekçeye dayandığını açıklaması ve bu konudaki (ispat külfetinin) de davalı şirkete yükletilmesi gerekir. Nitekim doktrinde de bu husus açıklıkla kabul edilmiş bulunmaktadır (Prof. Ü. Tekinalp Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri, İstanbul 1979, sh. 343. Prof. H. Arslanlı, Anonim Şirketler İstanbul, 1961, C. III, sh. 105-106). Bütün bu açıklamaların ışığı altında mahkemece yapılacak iş; davalı şirkete TTK.nun 469/2. maddesindeki amaçla hareket ettiği konusundaki (ispat külfeti) kendisine yükletilerek ve bu konudaki delilleri toplandıktan sonra, gerekirse yeni bir bilirkişi kurulu aracılığıyla gerçekten kar payından bir bölümünün ihtiyari yedek akçeye ayrılması kararının (şirketin inkişafı veya mümkün mertebe istikrarlı kar payı dağıtmaya) yönelik olup olmadığı (makul ve objektif ölçüler) içinde değerlendirildikten sonra hasıl olacak sonuç dairesinde TTK.nun 381. maddesi çerçevesi dahilinde genel kurulun bu yöne ilişkin kararının iptali gerekip gerekmeyeceğine karar vermekten ibarettir.” Yargıtay 11. HD., E. 1982/487 K. 1982/479 T. 09.02.1982, (www.lexpera.com.tr, E. T. 03.03.2023).

³⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 870; Bahtiyar, a.g.e., s. 305.

³⁶ Kendigelen, a.g.e., s. 351.

³⁷ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, 270.

³⁸ Geçgel, a.g.e., s. 25; Şaban Kayıhan, *Şirketler Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yay., 2021), s. 315.

³⁹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 5; Tekinalp, a.g.e., s. 390; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 515; Geçgel, a.g.e., s. 26.

ayrıca ek ödeme yükümlülükleri de düzenlenmiştir. Öğretide KENDİGELEN, TTK. m. 609 ve 610 hükümleri ile anonim ortaklık hükümlerine atıf yapılmasının gayet yerinde olduğunu, ancak m. 608 ile 611 hükümleri arasındaki maddelerde limited ortaklıklarda ek ödeme yükümlülüğüne atıf yapmak suretiyle yine anonim ortaklık hükümlerine yollama yapılmasının daha uygun olacağını ifade etmektedir⁴⁰. Yazarın bu hususu belirtmesinin sebebi ise limited ortaklıklara ilişkin TTK. m. 608-611 hükümlerinin anonim ortaklık hükümleri ile paralellik içermesidir⁴¹.

TTK. m. 610 hükmü yollaması ile kâr payı dağıtımının yapılabilmesi için TTK. m. 514 hükmü uyarınca finansal tabloların ilgili yıl bitiminden itibaren üç ay içinde hazırlanması gerekmektedir. TTK. m. 515 hükmü ile dürüst resim ilkesi benimsenmiştir⁴². Madde gerekçesine göre, Anglo-Sakson hukukunda geçerli bir önemli hukuk kuralı olan “*true and fair view*” ilkesi, “*dürüst resim*” ilkesi şeklinde TTK.’ya alındığı ve bu ilkeye aykırı olan hükümlerin bertaraf edileceği ve ilkeye uygun hareket edilmesi gerektiği gerekçede belirtilmiştir⁴³. Ayrıca öğretide TEKİNALP, TTK. m. 610 atfı ile Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun finansal tabloların hazırlanmasının çok daha güvenceli bir sistem olduğunu ve bu sayede kar payının daha sağlam temellere oturduğunu vurgulamaktadır⁴⁴.

Net dönem karının tamamının dağıtılması kanunen mümkün değildir. Genel kurul tarafından kâr payının dağıtılmasına karar verilebilmesi için; i) ilgili yıl bilançosu uyarınca kar edilmiş veya geçmiş yıl karlarından bu amaçla yedek akçelerin ayrılması, ii) kanuni ve isteğe bağlı yedeklerin ayrılmış olması gerekir⁴⁵. Bu şartların sağlanması halinde genel kurul kâr payının dağıtılmasına karar verebilir. TTK. m. 610 atfı ve TTK. m. 519 vd. hükümleri gereği öncelikli olarak limited ortaklığın kanunen ve varsa esas sözleşmeyle öngörülen yedek akçelerin ayrılması durumunda kar dağıtımı yapılabileceği düzenlenmektedir. Konunun önemli olmasından dolayı yedek akçelere ilişkin bazı açıklamaların yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

⁴⁰ Kendigelen, a.g.e., s. 515; Abuzer Kendigelen/İsmail Kırca, *Şirketler Hukuku Cilt III*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2022), s. 295.

⁴¹ Kendigelen, a.g.e., s. 515-516; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 295.

⁴² TTK. m. 515 şu şekildedir: “*Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.*”

⁴³ TTK. m. 515 Gerekçesi.

⁴⁴ Tekinalp, a.g.e., s. 391.

⁴⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 7.

Yedek akçe, yıl sonu net karı dağıtılmadan kanun, esas sözleşme veya genel kurul kararı gereğince ayrı hesaplarda izlenen ve bilançoda tutulan malvarlığını ifade etmektedir⁴⁶. Ayrılmalarını öngören kaynak açısından yedek akçeler üçe ayrılmaktadır: i) kanuni yedek akçeler, ii) ihtiyari yedek akçeler ve iii) olağanüstü yedek akçeler⁴⁷. Kanuni yedek akçe kavramı TTK. m. 519/1 hükmünde düzenlenmektedir⁴⁸. TTK. m. 519/1 hükmünde düzenlenen yedek akçeye, birinci tertip kanuni yedek akçe de denilmektedir⁴⁹. TTK. m. 519/2-c hükmünde düzenlenen yedek akçe türüne de ikinci tertip kanuni yedek akçe denmektedir⁵⁰. TTK. m. 521 hükmü ile şirketin isteği ile ayrılabilir olan yedek akçelere ilişkin düzenleme yapılmıştır⁵¹. İhtiyari yedek akçe özünde kanuni yedek akçelere ilişkin olarak getirilmiş sınırlamaların artırılmasıdır⁵².

Serbest yedek akçe; TTK. hükümleri, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile belli bir amaca tahsis edilmeyen yedek akçelere denilirken, belirli bir amaca tahsis edilen yedek akçelere de bağlı yedek akçe denilmektedir⁵³. Bağlı yedek akçeleri kullanılabilmesi veya kar dağıtımına konu olabilmeleri için çözülmesi ve akabinde serbest yedek akçe halinde getirilmesi zorunluluktur⁵⁴.

Net dönem karından TTK. m. 519/1 gereği yedek akçelerin birinci ayrımı yapılmalıdır ve varsa geçmiş yıl zararları düşülmelidir, akabinde kalan miktar ise dağıtılabılır dönem karını oluşturacaktır⁵⁵. Limited şirketin finansal tablolarında, varsa geçmiş yıl zararları düşüldükten ve yedek akçeler ayrıldıktan sonra kar dağıtımına ilişkin aksiyon alınabilmesi için genel kurulun kar dağıtımı hususunda karar alması gerekmektedir. TTK. m. 616/1-e bendi uyarınca kar dağıtımı hakkında bir karar verilmesi münhasıran genel kurulun devredilmez yetkileri arasındadır. Kâr payının geciktirici şarta bağlı bir

⁴⁶ Şener, *Ortaklıklar*, s. 730.

⁴⁷ Çağırğan Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1978 vd..

⁴⁸ TTK. m. 519/1 şu şekildedir: “Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır.”

⁴⁹ Çağırğan Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1987.

⁵⁰ Çağırğan Tuncer/Ulusoy, a.g.m., s. 1987-1988. TTK. m. 519/2-c hükmü şu şekildedir: “Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir.”

⁵¹ TTK. m. 521 şu şekildedir: “Yedek akçeye yıllık kârın yüzde beşinden fazla bir tutarın ayrılacağı ve yedek akçenin ödenmiş sermayenin yüzde yirmisini aşabileceği hakkında esas sözleşmeye hüküm konabilir. Esas sözleşme ile başka yedek akçe ayrılması da öngörülebilir ve bunların özgülenme amacıyla harcanma yolları ve şartları belirlenebilir.”

⁵² Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *Cilt II*, N. 1527-1528.

⁵³ Çebi, a.g.m., s. 892.

⁵⁴ Çebi, a.g.m., s. 892.

⁵⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 902.

hak olmasından ötürü genel kurul tarafından kar dağıtımı yapılmadığı sürece ortakların mahkemeden kar payının edilmesini talep etmeleri mümkün olmadığı gibi şirketten de kar payı istemeleri mümkün değildir⁵⁶. TTK. m. 620 hükmü gereği kâr payı dağıtımına ilişkin olarak genel kurulda alınacak kararda aranacak olan nisap, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğudur⁵⁷.

6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (6335 sayılı Kanun) ve 7099 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (7099 sayılı Kanun) ile TTK.’nın değiştirilmesi sonrasında nakden taahhüt edilen sermayenin en az %25’inin tescilden önce ödenmesi şartı limited şirketler bakımından uygulanmayacaktır. Bu değişikliklerden çıkan sonuca göre, limited şirkette ortakların sermaye borçlarının başlangıçta tamamen ifa etmemesi ile durumu ile karşılaşılacaktır⁵⁸. İşte bu şekilde bir durumda limited şirketin kar dağıtımı yapmasının nasıl olacağı hususu öğretide tartışmalıdır.

Öğretide BİLGİLİ/DEMİRKAPI’ya göre, TTK. m. 608/2 hükmünün kural içi boşluk (gerçek olmayan boşluk) olarak değerlendirilmesi ve kar dağıtımının TTK. m. 508/1 hükmünün kıyasen uygulanması ile çözülmesi gerektiği ileri sürülmektedir⁵⁹. Buradaki sonuca farklı gerekçeler ile ulaşan bizim de katıldığımız görüşü savunan BAHTİYAR ise, kâr payı dağıtımı konusunda ek ödeme yükümlülüklerinin ifa edilip edilmediğinin dikkate alınması gerektiği, sermaye koyma borcunun dikkate alınmamasının eşit işlem ilkesine aykırılık oluşturacağı ve son olarak limited şirketin TTK. m. 124 uyarınca sermaye şirketi olmasından ötürü kâr payının sermaye koyma borcunun ifasına orantılı olması gerektiği nedenleri ile TTK. m. 508 hükmünden ayrılmasının doğru olmadığını vurgulanmıştır⁶⁰. Yazar ayrıca TTK. m. 608/2 hükmünde gerçek olmayan bir boşluk bulunmadığını ifade etmiştir ve gerekçe olarak

⁵⁶ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 14. “Kar payının dağıtılmasına karar verme yetkisi T.T.K.nun 369/2 maddesine göre şirketin genel kuruluna aittir. Genel kurulda karın dağıtılmasına karar verilmesi halinde paydaşların kâr payını talep hakları doğar. Genel kurulda karın dağıtılması yolunda bir karar alınmadıkça, kâr payının bir alacak davası açılmak suretiyle talep edilmesi ve hüküm altına alınması mümkün değildir.” Yargıtay 11. HD., E. 1997/9240 K. 1998/2211 T. 26.03.1998, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

⁵⁷ TTK. m. 620 şu şekildedir: “Kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınır.”

⁵⁸ Bahtiyar, a.g.e., s. 448; Çebi, a.g.m., s. 892.

⁵⁹ Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, (Bursa: Dora Yay., 2013), s. 725

⁶⁰ Bahtiyar, a.g.e., s. 449.

ise TTK. m. 585/1 hükmünü göstermiştir⁶¹. Hükme göre pay bedellerinin ödenmemesi durumunda anonim ortaklık hükümleri kıyasen uygulanacaktır ve TTK. m. 508/1 hükmüne göre sonuca ulaşmak doğru olacaktır. Son olarak, TTK. m. 608/2 hükmü uyarınca limited şirket ortakları tarafından ifa edilen ek ödeme yükümlülüklerine ilişkin tutarlar da kâr payının hesaplanmasında itibarî değere eklenecektir. Bu sebeple limited şirket ortakları tarafından ek ödeme yükümlülükleri ifa edilmiş ise kar dağıtımı yapılırken bu tutarlar da dikkate alınacaktır ve ek ödeme yükümlülükleri ortağın ek sermayesi olarak kabul edilecektir⁶².

Yukarıdaki görüşe ek olarak PULAŞLI, tabiri caiz ise sermayesiz şekilde limited şirket kurulması halinde TTK. m. 610 atfı ile TTK. m. 519/2-c uyarınca ödenmiş sermayenin %5'ine denk gelen ilk kâr payı dağıtımı yapılamayacağı ve bunun yapılması halinde alınan kâr payının haksız olacağını açık bir şekilde vurgulamıştır⁶³.

Genel kurulun kar dağıtımı yönünde aldığı kararın mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda mahkemenin kar dağıtımı yapıp yapamayacağı hususu oldukça tartışmalıdır⁶⁴. Bizim de katıldığımız görüşteki yazarlar, kar dağıtım kararını verme yetkisi genel kurulun devredilmez yetkileri arasından olmasından ve bu yetkinin herhangi bir kişi veya organa devrinin mümkün olmamasından ötürü kar dağıtımına ilişkin genel kurulun kararının mahkeme tarafından iptali halinde, dağıtılabılır karı mahkemenin belirleyemeyeceğini ve bu durumda tekrar karar alma yetkisinin genel kurulda olduğunu ileri sürmektedirler⁶⁵. Diğer görüşteki yazarlar ise, genel kurulun

⁶¹ Bahtiyar, a.g.e., s. 449. Aynı yönde bkz. Şener, *Ortaklıklar*, s. 731; Çebi, a.g.m., s. 893.

⁶² Şener, *Ortaklıklar*, s. 731; Çebi, a.g.m., s. 893

⁶³ Hasan Pulaşlı, "Sermayesiz" Sermaye Şirketi ile Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 34, S. 2 (2018): s. 16.

⁶⁴ İlgili tartışma hakkında geniş bilgi için bkz. Burak Meydancı, "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı", *Muhasebe ve Finansman Dergisi* 99, (2023): s. 137-138. Yargıtay'ın yakın tarihte verdiği bir karar da şu şekildedir: "Ankara Bölge Adliye Mahkemesince, 2007 ve 2008 yıllarına ait karın yatırım finansmanında kullanıldığı, 2009 ve 2010 yıllarında ise şirketin zarar ettiği tespit edilmiş olduğu anlaşıldığından açılan davanın öncelikle davalı şirketin ortaklar kurulunun devredilmez yetkilerinden olan kâr payı dağıtımı konusunda bir karar alınmaması, 2007 ve 2008 yıllarında elde edilen kârların davalı şirket tarafından yatırım finansmanında kullanılması, 2009 ve 2010 yıllarında şirketin zarar etmesi ve dağıtılacak bir kârın söz konusu olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde davalı şirketin 2007-2008 yıllarında kâr dağıtımıyla ilgili ortaklar kurulu tarafından karar alınmadığı, 2007 ve 2008 yıllarında elde edilen kârların davalı şirket tarafından yatırım finansmanında kullanıldığı, 2009 ve 2010 yıllarında şirketin zarar ettiği, dağıtılacak bir kârın söz konusu olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüyle, kararın kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmiştir. ... usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmektedir." Yargıtay 11. HD., E. 2019/1697, K. 2019/8221, T. 16.12.2019, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E.T.: 01.09.2023).

⁶⁵ Şener, *Ortaklıklar*, s. 732-733; Ömer Teoman, "Yargıtay'ın Limited Ortaklıklarda Oy Hakkı ve Kar Dağıtımına İlişkin Son Kararları", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu IV*, (Ankara:

kanunla düzenlendiğini, bu sebeple kar üzerinde dilediği gibi tasarruf yetkisinin bulunmadığını ve genel kurulun keyfi olarak karı dağıtmaktan kaçınamayacağını ileri sürerek ve istisnai olarak mahkemenin kararının genel kurul kararı yerine geçeceğini ve kar dağıtımına karar verilebileceğini ifade etmektedirler⁶⁶.

1.2.1.4. Kâr Payı Avansı

Kâr payı avansının tanımı TTK.'da yapılmamıştır⁶⁷. SerPK. m. 19-20 uyarınca çıkarılan II-19.1 sayılı Kâr Payı Tebliği'nde⁶⁸ ise kâr payı avansı, “*yıllık finansal tablolar üzerinden dağıtılacak kâr payından mahsup edilmek üzere ara dönem finansal tablolara göre oluşan kârlar üzerinden bu Tebliğ hükümlerine göre hesaplanan tutar*” olarak tanımlanmıştır.

TTK. m. 664/1-b hükmü uyarınca kâr payı avansına ilişkin TTK. m. 509/3 hükmü limited şirketlere de uygulanır. TTK. m. 509/3 hükmü uyarınca göre kâr payı avansı, Ticaret Bakanlığının bir tebliği ile düzenlenecektir. İşbu düzenleme uyarınca da Ticaret Bakanlığı tarafından Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ⁶⁹ çıkarılmıştır. Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ'in m. 4/1-c hükmüne göre

Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1987), s. 295 vd.; İsmail Kırca/Feyzan Hayal Şehirali Çelik/Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2016), s. 259. Konuya ilişkin Yargıtay kararları da bulunmaktadır, bunlardan bir tanesi şu şekildedir: “... 3. Davalı şirket vekilinin temyiz itirazlarına gelince, şirket genel kurul kararı alınmadan kâr payı henüz tahakkuk etmiş olmayacağından kâr dağıtımı yapılamayacağı gibi, bu amaçla ortak veya diğer ilgililer tarafından şirket aleyhine dava açılması da mümkün olamaz. Davalı şirket genel kurulu tarafından alınan kâr dağıtımına ilişkin bir karar olmadığına ve uzun yıllar boyunca kâr payı dağıtımı yolunda bir karar alınmamasının kötü niyetli bir davranış olarak kabulünü mümkün kılacak hususların da kanıtlanamamış bulunmasına göre, mahkemenin yazılı şekilde genel kurul yerine geçerek kâr payı dağıtılmasına ve belirlenen kâr payının tahsiline karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bu nedenle davalı şirket yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2010/10281 K. 2012/3488 T. 08.03.2012 (www.lexpera.com.tr, E.T.: 03.08.2023).

⁶⁶ Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*, (Ankara: Adalet Yay., 2015), s. 1408-1409; Erdoğan Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2014), s. 297-300. Konuya ilişkin Yargıtay kararı şu şekildedir: “Bu nedenle somut olayda da davalı şirketin kuruluşundan beri kâr payı dağıtmadığı, bu konuda ortaklar arasında uyuşmazlık çıktığı ve davalı şirketin direngen hale geldiği anlaşıldığından, davacı ortağın kâr payının tespit ve tahsilini mahkemeden isteme hakkı olduğunun kabulü gerekir. Bu durumda mahkemece, davalı şirketin faaliyet gösterdiği sektörün genel gelişimi, davalı şirketin ekonomik faaliyet ve amaçları ayrıca şirket işlemlerinin devamlı gelişmesini veyahut mümkün olduğu kadar istikrarlı kâr payı dağıtılmasını temin bakımından 1999 yılında davalı şirketin kâr payı dağıtımının gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, ne oranda dağıtması gerektiği yolunda bu sahada uzman kişilere bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekir iken, sadece şirket bilançosu esas alınarak yazılı gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar verilmesi yerinde değildir.” Yargıtay 11. HD., E. 2002/13209 K. 2003/5053 T. 16.05.2003, (www.lexpera.com.tr, E.T.: 03.08.2023).

⁶⁷ Kâr payı avansına ilişkin olarak geniş açıklamalar için bkz. Geçgel, a.g.e., s. 39 vd..

⁶⁸ 23.01.2014 tarihli ve 28891 sayılı RG..

⁶⁹ 09.08.2012 tarihli ve 28379 sayılı RG..

ise kâr payı avansı, “*yıllık finansal tablolar üzerinden dağıtılacak kâr payından mahsup edilmek üzere ara dönem finansal tablolara göre oluşan kârlar üzerinden bu Tebliğ hükümlerine göre hesaplanan tutar*” olarak tanımlanmıştır. Kanun koyucu tarafından yapılan bu düzenlemelere göre artık limited şirketler de kâr payı avansı dağıtabilecektir⁷⁰.

Kâr Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğ’in m. 5 ve 10 hükümleri uyarınca şirketlerin kâr payı avansı dağıtabilmeleri için, şirket genel kurulu tarafından kâr payı avansı dağıtılmasına yönelik karar alınması gerekir ve ayrıca kâr payı avansı dağıtılacak hesap döneminde hazırlanan üç, altı veya dokuz aylık ara dönem finansal tablolara göre kâr edilmiş olması gereklidir. Hükümde belirlenen şartların gerçekleşmesi ile limited şirket ortakları kâr payı avansı alabilecektir. Kâr Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğ’in m. 7/1 hükmü gereğince “*Dağıtılacak kâr payı avansı; varsa geçmiş yıllar zararlarının tamamının, vergi, fon ve mali karşılıkların, kanunlara ve sözleşmeye göre ayrılması gereken yedek akçelerin, varsa intifa senedi sahipleri ile sözleşmede ortaklar dışında kâra katılması öngörülen diğer kimseler için ayrılacak tutarların, oluşan ara dönem kârından indirilmesi suretiyle hesaplanır. Ödenecek kâr payı avansı, bu şekilde hesaplanan tutarın yarısını geçemez.*” Limited şirket tarafından kâr payı avansı dağıtım yapılacak durumlarda Kâr Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğ’in ilgili hükümlerinin dikkate alınması ve dağıtımın bu hükümlere uygun olarak yapılması gerekmektedir.

1.2.1.5. Zamanaşımı

Kâr payı hakkı, geciktirici şarta bağlı talep hakkıdır⁷¹. Yıllık bilançooya göre belirlenmiş kârın, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurul tarafından dağıtılması halinde artık kâr payı hakkı, şartsız bir alacak hakkı niteliğine dönüşecektir⁷². TBK. m. 147/4 hükmü uyarınca limited şirket ortağının kâr payı alacağına ilişkin zamanaşımı beş yıldır⁷³. Zamanaşımına ilişkin Yargıtay’ın verdiği kararlar da bu yöndedir⁷⁴. Ancak muacceliyet durumu ise genel kurulda kâr dağıtımına ilişkin

⁷⁰ Çebi, a.g.m., s. 893.

⁷¹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 13.

⁷² Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28 N. 13.

⁷³ TBK. m. 147/4 hükmü ise şu şekildedir: “*Aşağıdaki alacaklar için beş yıllık zamanaşımı uygulanır: 4. Bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar.*”

⁷⁴ “*Dava, ortaklık ilişkisinden kaynaklanan alacak istemine ilişkindir. Mahkemece, mülga 818 sayılı Borçlar Kanununun 61. maddesi gereğince sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre tarafların almış*

belirlenen tarihe göre belirlenecektir. Genel kurul tarafından kar dağıtımı konusunda belirli bir tarih belirlenmemiş ise süre genel kurul tarihinden, belirli bir tarih belirlenmiş ise süre işbu tarihten itibaren işlemeye başlar. Örneğin 3 Mart 2023'te yapılan limited şirket genel kurulunda toplantı tutanağı uyarınca kâr dağıtımının 01.06.2023 tarihinden yapılacağı belirlenmiş ise dağıtım tarihi artık muacceliyet tarihi olacaktır ve zamanaşımı süresi bu tarihten itibaren başlayacaktır.

1.2.1.6. Haksız Olarak Kar Payı Dağıtılması

Haksız olarak alınan karın geri verilmesi hususu TTK. m. 611 hükmünde düzenlenmiştir. TTK. m. 611 hükmü, eTTK. m. 535'in güncelleştirilmiş bir tekrarı olduğu gibi TTK. m. 512'nin benzeri niteliğindedir⁷⁵. Kanun gerekçesinde de eTTK. m. 535'in tekrarı olduğu ifade edilmiştir⁷⁶. KENDİGELEN ayrıca, şirketin denetimi ve finansal tabloları hakkında tamamen anonim şirket hükümlerine yollama yapılmasına rağmen TTK. m. 611 hükmünün ayrı olarak düzenlenmesini ve yeknesaklık sağlanmasına adına TTK. m. 512-513 hükümlerine yollama yapılmamasını eleştirmektedir⁷⁷.

TTK. m. 611/1-2 hükümlerinin hareket noktasının ortağın veya müdürün iyi niyetli olup olmadığı söylenilmektedir⁷⁸. TTK. m. 635 hükmü uyarınca anonim şirketin denetçiye, denetime ve özel denetime ilişkin hükümleri limited şirkete de uygulanır. İşte bu şekilde limited şirketlerin finansal tablolarının denetime tabi olmasından dolayı, özellikle bağımsız denetime girecek limited şirketlerin olmasından ötürü, TTK.'ya ilişkin yeni sistemde haksız kar dağıtımı yapılması ve ortağın kötü niyetli

olduğunu iade zorunluluğunun bulunduğu ancak 818 sayılı BK. 66. maddesine istinaden dava tarihi itibarıyla bir yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. 818 sayılı Borçlar Kanununun 126/4. maddesi gereğince "ticari olsun olmasın bir şirket akdine dayanan ve ortaklar arasında veya şirketle ortaklar arasında açılmış bulunan bütün davalar ile bir şirketin müdürleri, temsilcileri, murakipleriyle şirket veya ortaklar arasındaki davalar," beş senelik zamanaşımına tabidir. Mahkemece, davanın ortaklar arasındaki ilişkiden kaynaklanan uyuşmazlık olarak değerlendirilip 818 sayılı Borçlar Kanununun 126/4. maddesinde düzenlenen 5 yıllık zamanaşımına göre değerlendirilmesi gerekirken, yukarıda özetlenen gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi yerinde görülmemiş, kararın davacı yararına bozulması gerekmiştir." Yargıtay 11. HD., E. 2017/2675 K. 2019/201 T.09.01.2019, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023). Yargıtay'ın verdiği benzer yöndeki kararlar da şu şekildedir: Yargıtay 11. HD. E. 2018/1237 K. 2019/4907 T. 26.06.2019; Yargıtay 11. HD. E. 2016/2232 K. 2017/5697 T. 25.10.2017, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

⁷⁵ Tekinalp, a.g.e., s. 391; Kendigelen, a.g.e., s. 518; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 300.

⁷⁶ TTK. m. 611 Gerekçesi.

⁷⁷ Kendigelen, a.g.e., s. 518.

⁷⁸ Tekinalp, a.g.e., s. 391. TTK. m. 611/1-2 hükümleri şu şekildedir: "(1) Haksız yere kâr almış olan ortak ve müdür bunu geri vermekle yükümlüdür. (2) İyiniyetli oldukları takdirde ortak veya müdürün haksız alınan kârı geri verme borcu, şirket alacaklılarının haklarını ödemek için gerekli olan tutarı aşamaz."

hareket etmesinin oldukça düşük olduğu belirtilmiştir⁷⁹. Ancak TTK.’da yapılan değişikliklerle birlikte artık her limited şirketin bağımsız denetime tabi olmaması ihtimal dahilindedir. Yeni TTK. sisteminde m. 397 atfı ile 6434 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararı çıkarılmıştır ve burada bağımsız denetime tabi olacak şirketler için bazı kriterler belirlenmiştir. Bu sebeple her bir limited şirketin bağımsız denetime tabi olması da mümkün olmayacaktır.

Haksız olarak yapılan kar dağıtımı sonucunda TTK. m. 611’e göre iade talebinde bulunulabilmesi için; i) genel kurul kar dağıtımına karar vermiş olması ve fiilen kar dağıtımının gerçekleşmesi olması gerekir ve ii) ortaklar karı haksız olarak alınmış olmalıdır⁸⁰. Hüküm uyarınca karı haksız olarak alan ortak ya da ortaklar aldıklarını geri vermekle yükümlüdür. “Haksız” kavramı ile ifade edilmek istenen husus ise, bilançoda kar görünmemesine ve serbestçe tasarruf edilemeyen yedek akçelere sahip olmamasına rağmen kar dağıtımı yapılmasıdır⁸¹. Gerçekten de bu durumda şirketin bilançosunda reel anlamda kar bulunmamaktadır ve ortak ve/veya müdürler buna rağmen kar dağıtımı yapmaktadırlar. Bir nevi ortaklar tarafından şirketin içi boşaltılmaktadır. Ayrıca burada bakılması gereken bir diğer konuda, limited şirketin haksız yere kar dağıtımı yaptıktan sonra şirketin malvarlığının esas sermayesinin altına düşüp düşmediğidir. Haksız kar dağıtımı sonucunda limited şirketin malvarlığı esas sermayesinin altına düşüyor ise bu durumda sermayenin iadesi gündeme gelir ve sermayenin korunması ilkesi ihlal edilmiş olur⁸². Burada bahsettiğimiz bu durumda aslında TTK. m. 601’de bahsi geçen “sermayenin korunması” ilkesi ile bağlantılıdır. Ayrıca fiktif işlemler ile limited şirket kasasından varlıkların çıkarılması veya gizli kar dağıtımı sonucunu doğuracak işlemler de haksız olarak kabul edilebilir⁸³.

Anonim şirketlere ilişkin TTK. m. 512’ye göre haksız ve kötü niyetli olarak kâr payı alan hissedarlar, aldıkları haksız kar paylarını şirkete iade etmek zorundadırlar. Öğretide TTK. m. 512 hükmünün sadece pay sahiplerine değil, kara katılan diğer

⁷⁹ Tekinalp, a.g.e., s. 392.

⁸⁰ Aynı yönde Varoğlu, a.g.t., s. 37; Ece Deniz Günay, *Sermaye Piyasası Hukuku'nda Örtülü Kazanç Aktarımı ve Türk Ticaret Kanunu Açısından Değerlendirilmesi*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 160-161. Ayrıca yazar, yukarıda sayılan iki koşula ek olarak kar dağıtımına ilişkin yapılan genel kurul toplantısının kar dağıtımının haksız olması sebebiyle iptal edilmiş olması gerektiğini veya başka bir nedenden dolayı kar dağıtımının geçersiz olması gerektiğini ifade etmektedir, Günay, a.g.e., s. 161.

⁸¹ Çebi, a.g.m., s. 893. Aynı yönde Günay, a.g.e., s. 161.

⁸² Şener, *Ortaklıklar*, s. 734.

⁸³ Çebi, a.g.m., s. 893.

kişilere de uygulanması gerektiği savunulmaktadır⁸⁴. Fakat öğretide örtülü kâr dağıtımı tespiti yapılan bir haksız menfaatin, her zaman bir kâr payı dağıtımı teşkil etmediğinden ve TTK.'ya uygun olarak dağıtılmış bir kâr payı niteliği taşımadığından ötürü TTK. m. 512'nin uygulama alanı bulamayacağı, fakat yönetim kurulu/müdürler kurulu üyelerine ödenen haksız kazanç payları kanun nezdinde kâr payı niteliğinde olmadığından ötürü TTK. m. 512/1-c.1'in uygulama alanı bulacağı belirtilmektedir⁸⁵. Kanaatimizce de bu son görüşün uygulama alanının daha doğru olduğunu belirtmek isteriz. Genel kurul kararı olmadan dağıtılan örtülü kazançlara ilişkin olarak TTK. m. 644 atfı ile TTK. m. 549 hükmü gereği ilgili pay sahibi ve yönetim kurulu üyelerinden örtülü kar dağıtımı bedellerinin ve varsa şirketin uğrayacağı vergi cezası, gecikme faizi gibi diğer bedellerin istenmesi mümkündür⁸⁶. Öğretide GÜNAY ise TTK. m. 512 için yukarıda bahsi geçen koşulların, örtülü kazanca ilişkin Kurumlar Vergisi Kanunu m. 13 oluşmayacağını vurgulamaktadır⁸⁷.

İyiniyet, hakkın kazanılmasında buna ilişkin bir engeli bilmemeyi veya bilebilecek durumda olmamayı ifade etmektedir⁸⁸. TTK. m. 611/2 uyarınca ortak ya da müdür eğer iyiniyetli ise haksız olarak elde ettikleri kar paylarını, şirket alacaklarını ödemek için gerekli olan tutarı aşamayacak şekilde ödeyeceklerdir. TTK. m. 611'in uygulanacağı durumlarda iyiniyetli olmamak, bilançoda görünen karın gerçek olmamasına rağmen dağıtılması durumunu ortak ve/veya müdürün bilmesi ya da bilebilecek durumda olmasıdır⁸⁹. Kötü niyetli olma halini ise ortağın ve müdürün bilançonun sahte olduğunu bilmeleri veya bilebilecek durumda olmaları oluşturmaktadır⁹⁰.

Haksız alınan kar tutarlarına ilişkin zamanaşımı düzenlemesi TTK. m. 611/3 hükmünde yapılmıştır. Hükme göre, haksız olarak paranın alındığı tarihten itibaren beş yıl veya iyi niyetin varlığı halinde ise iki yıl sonra ilgili yükümlülükler

⁸⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 916; Yönetim kurulu üyeleri dışındaki yöneticiler için de TTK. 512 hükmünün uygulanması gerektiği yönünde bkz. Manavgat (Kırca/Şehirali Çelik), a.g.e., s. 745.

⁸⁵ Günay, a.g.e., s. 163-164; Hasan, Karşlıoğlu, "Ticaret Hukuku Açısından Anonim Şirketlerde Örtülü Kâr Dağıtımı Nitelendirmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, S. 4 (2019): s. 179-180.

⁸⁶ Karşlıoğlu, a.g.m., s. 174 vd..

⁸⁷ Günay, a.g.e., s. 162. Ayrıca TTK. m. 512 kapsamına girmeyen örtülü kazanç aktarımının gerçekleştiği durumlarda ilgili olayın şartlarına bağlı olarak eğer müdürler veya müdürler kurulu TTK m. 553 kapsamında özen ve sadakat yükümlülüğünü ihlal edebilirler ve bu durumda TTK. m. 553 hükmünün uygulanması gündeme gelebilir, Günay, a.g.e., s. 172.

⁸⁸ Kemal Oğuzman/Nami Barlas, *Medeni Hukuk*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014), s. 235.

⁸⁹ Tekinalp, a.g.e., s. 392.

⁹⁰ Tekinalp, a.g.e., s. 392.

zamanaşımına uğrayacaktır. İşbu hükmün lafzından geri alma hakkının sadece limited şirkete ait olduğu sonucuna varılmaktadır⁹¹. TTK. m. 611'in anonim şirketlerdeki karşılığı olan TTK. m. 512 için mehzaz kanunda işbu davanın pay sahipleri ve şirket tarafından açılabilceğı düzenlenmiş olmakla birlikte TTK. m. 512 hükmünde bu husus belirtilmemiştir⁹². TEKİNALP ise bu davanın alacaklılar tarafından açılmasını kabul etmemektedir⁹³. Bu sebeple ortağı ve/veya müdürün iyiniyetli olmadığı haksız kar dağıtımı işlemlerinde varsa limited şirketin diğcr ortağının da bu davayı açma hakkı olması gerektiğini düşünmekteyiz.

1.2.2. Hazırlık Dönemi Faizi

Esas sermaye için faiz ödenmesi yasağı TTK. m. 509/1 ve 609/1⁹⁴ hükümlerinde belirtilmiştir. Anonim ortaklıklar ile limited ortaklıkların temel niteliklerinden kaynaklanan bu durum aslında sermayenin korunması ilkesinin sonuçlarındanır⁹⁵. Bu düzenleme sonucunda ortakların koymuş oldukları sermayenin bir şekilde kendilerine iadesi engellenmektedir ve sermayenin korunması sağlanmaktadır. Yasak kapsamına, kar garantisi ay da sabit kar da dahil her türlü garanti girmektedir⁹⁶.

Sermaye faiz ödenmeyeceğine ilişkin kuralın istinası hazırlık devresi faizidir. Hazırlık devresi faizi ile, sanayi gibi sektörlerde yatırımların faaliyete geçmesinin sağlanması ve bu sürede kar elde edilemeyeceğı için sermayeye katılacak pay sahiplerinin teşvik edilmesidir⁹⁷. Anonim şirket hükümlerine yapılan atıf ile TTK. m. 510 hükmünün uygulanması gündeme gelecektir⁹⁸. Süreye ilişkin olarak esas sözleşmede kesin şekilde tarih belirtilmesine gerek olmadığı gibi, örneğın “deneme süresi sona erene kadar” şeklinde sürenin tespitinin mümkün olmasına yönelik ibarelerin konması yeterli olacaktır⁹⁹.

⁹¹ Tekinalp, a.g.e., s. 392; Varoğlu, a.g.t., s. 39.

⁹² Günay, a.g.e., s. 154.

⁹³ Tekinalp, a.g.e., s. 392.

⁹⁴ TTK. m. 609/1 hükmü şu şekildedir: “Esas sermayeye ve ek ödemelere faiz verilemez. Şirket sözleşmesiyle hazırlık dönemi faizi ödenmesi öngörülebilir. Bu hâlde anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.”

⁹⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 936; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 32; Çebi, a.g.m., s. 894.

⁹⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 936; Çebi, a.g.m., s. 894.

⁹⁷ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 937; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 32.

⁹⁸ TTK. m. 510/1 şu şekildedir: “İşletmenin tam bir şekilde faaliyete başlamasına kadar geçecek hazırlık dönemi için pay sahiplerine, Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olmak koşuluyla, özelliğli varlık niteliğindeki yatırımların maliyetine yüklenmek üzere, belirli bir faiz ödenmesi esas sözleşmede öngörülebilir ve bu dönemle sınırlı olmak üzere, faiz ödemelerinin en geç ne zamana kadar süreceğı belirtilir.”

⁹⁹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 938; Bahtiyar, a.g.e., s. 290; Çebi, a.g.m., s. 894.

TTK. m. 510/2 hükmü ile sermaye artırımlarında dahi hazırlık dönemi faizi uygulanmasına izin verilmiştir¹⁰⁰. Bu hükmün şartları ise şu şekildedir: i) Dış kaynaktan sermaye artırımı yapılması, ii) hazırlık devresi faizinin sermaye artırım kararında yer alması ve iii) yatırımın özellikli varlık niteliğinde bir yatırım olmasıdır¹⁰¹. TTK. m. 510/2 uyarınca hazırlık devresi faizi ödenmesi için şirketin esas sözleşmesinde buna yönelik bir hüküm bulunması zorunluluk olmadığı gibi genel kurul bu yönde karar alabilir¹⁰².

Hazırlık dönemi faizinin niteliği tartışmalıdır. Hâkim görüşe göre, sermaye yatırımının karşılığı olmasından ötürü alacak hakkı niteliğinde olduğu vurgulanmaktadır¹⁰³. Bu sebeple hazırlık devresi faizinde zamanaşımı, TBK. m. 146 gereği alacak zamanaşımı olan 10 yıllık süre olacaktır ve ayrıca devredilebilecek, rehne konu edilebilecektir¹⁰⁴. Son olarak, haksız olarak ödenen hazırlık devresi faizi geri istenebilecektir ve bu durumda TTK. m. 512 hükmünün uygulanacağı ifade edilmektedir¹⁰⁵. Öğretide TTK. m. 611'in haksız olarak ödenen hazırlık devresi faizi için uygulanabileceği belirtilmektedir¹⁰⁶.

1.2.3. Tasfiye Payına Katılma Hakkı

1.2.3.1. Genel Olarak

Tasfiye payına katılma hakkı diğer ismiyle ayrılma akçesi, limited şirkette ortağın şirkette beklenen bir hakkıdır¹⁰⁷. Tasfiye payı, şirket faaliyetlerin devam ettiği müddetçe veya ortak şirkette pay sahibi kaldığı sürece talep olunamamaktadır ve işbu hak sadece şirketin sona ermesi durumunda yapılabilecek tasfiye neticesinde ortaya çıkabilecektir¹⁰⁸. Tasfiye payı hakkının niteliği öğretide oldukça tartışmalıdır. Tasfiye

¹⁰⁰ TTK. m. 510/2 şu şekildedir: “İşletme yeni paylar çıkarılarak genişletilecek olursa, sermayenin artırılmasına dair olan kararda, yeni pay sahiplerine, özellikli varlık niteliğindeki yatırımların maliyetine yüklenmek üzere, belirli bir süreyle en geç yeni yatırımın işletmeye alındığı güne kadar faiz ödenmesi kabul olunabilir.”

¹⁰¹ Çebi, a.g.m., s. 895.

¹⁰² Bahtiyar, a.g.e., s. 290.

¹⁰³ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 939; Bahtiyar, a.g.e., s. 290; Çebi, a.g.m., s. 894. İlgili diğer yazarlar için bkz. Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 939.

¹⁰⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 939.

¹⁰⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 941.

¹⁰⁶ Çebi, a.g.m., s. 895. Oruç Hami Şener, *Limited Ortaklıklar Hukuku*, (Ankara: Seçkin Yay., 2017), s. 149-150.

¹⁰⁷ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), N. 924f.

¹⁰⁸ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), N. 926; Çebi, a.g.m., s. 895.

payının müktesep hak olduğu yönünde bir görüşe¹⁰⁹ karşılık, müktesep hak olmadığı yönünde bir görüş¹¹⁰ de bulunmaktadır. Tasfiye payı hakkı, ortakların şirket ve şirketin malvarlığı üzerinde sahip oldukları ekonomik mülkiyetten doğmaktadır ve hakkın talep edilebilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekir¹¹¹. Bu özelliğinden ötürü tasfiye payı hakkı, geciktirici şarta bağlı ve müeccel bir haktır¹¹².

TTK.’da limited şirkette tasfiye haklarına ilişkin ayrı bir düzenleme yapılmamıştır ve bu sebeple limited şirkette tasfiye haklarına ilişkin olarak anonim şirketler hükümleri TTK. m. 636/5 hükmü ile uygulanabilecektir¹¹³. TTK. m. 507/1-c.1 hükümdeki “*başka bir hüküm bulunmadığı takdirde*” ifadesinden de anlaşıldığı üzere malvarlığı kalması halinde varlıkların farklı bir amaç için kullanılacağına dair esas sözleşmede bir düzenleme yapılabilir¹¹⁴. Şirketin esas sözleşmesinde yapılacak olan bir değişiklik veya düzenleme ile ekonomik olmayan bir amaç için örneğin kalan malvarlığının dernek veya vakfa ya da üçüncü kişilere verilebilir¹¹⁵. TTK. m. 508/1 gereği aksi kararlaştırılmamış ise, ortağın şirket sermayesi için yaptığı ödemelerle orantılı olacak şekilde tasfiye payı hesap edilecektir. Hüküm uyarınca imtiyazlı pay sahiplerine tasfiye payına katılım konusunda ayrımcılık yapılabilir ve bunun kaynağı ise şirket esas sözleşmesinde bulunacak olan düzenlemedir¹¹⁶. Son olarak tasfiye payı hakkı, kök hak niteliğindedir ve paydan ayrı olarak ve alacak hakkı haline gelmeden devredilmesi, rehnedilmesi, intifa hakkına konu olması ve zamanaşımına uğraması mümkün değildir¹¹⁷.

¹⁰⁹ Şener, *Limited*, s. 1118 ve dn. 331’deki yazarlar; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 25-26. Belirli hallerde sınırlandırılabilirliğinden ötürü nispi müktesep hak olduğu yönünde bkz. Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 388.

¹¹⁰ İlk esas sözleşmede ortaklara tanınan tasfiye payı hakkının müktesep hak özelliği gösterdiğini, bunun dışında hakkın imtiyaza konu olabilmesi, esas sözleşme ile sona eren limited şirketin malvarlığının kullanılabilmesine ilişkin liberal hükümlerin getirilmesi sebebiyle müktesep hak olmadığı yönünde bkz. Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 924-h.

¹¹¹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 24; Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 926.

¹¹² Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 24; Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 388.

¹¹³ Tekinalp, a.g.e., N. 21-68. TTK. m. 636/5 şu şekildedir: “*Sona ermenin sonuçlarına anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır.*”

¹¹⁴ Çebi, s. 895. İlk esas sözleşme ile tasfiye payının pay sahiplerine dağıtılacağı düzenlenmiş ise farklı bir amaca özgülleme yapılabilmesi için pay sahiplerinin oybirliğinin olması gerektiği yönünde görüş için bkz. Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 924ı. TTK. m. 507/1-c.1 şu şekildedir: “*Şirketin sona ermesi hâlinde her pay sahibi, esas sözleşmede sona eren şirketin mal varlığının kullanılmasına ilişkin, başka bir hüküm bulunmadığı takdirde, tasfiye sonucunda kalan tutara payı oranında katılır.*”

¹¹⁵ Çebi, a.g.m., s. 895.

¹¹⁶ Çebi, a.g.m., s. 895.

¹¹⁷ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 926.

1.2.3.2. Tasfiye Payının Saptanması ve Alacak Hakkına Dönüşmesi

Tasfiye payının saptanması konusu eTTK. döneminde oldukça tartışmalıydı ve konunun akademik olmasından ziyade pratik bir önemi vardı¹¹⁸. eTTK. m. 447/1 hükmünün bu hali tartışmaya konu olmuştur, çünkü kalan tutardan doğrudan tasfiye paylarının mı ödeneceği, yoksa dağıtımdan önce pay sahiplerine sermaye paylarının iade mi edileceği görüş ayrılıklarına yol açmıştır¹¹⁹. Ancak TTK. m. 543/1 hükmün açık ifadesi ile bu tartışmaya son verilmiştir. İlgili hüküm gereği şirketin tasfiyeye girmesi durumunda ilk olarak şirketin borçları ödenir ve akabinde şirkete ilişkin payların bedelleri ortaklara iade edilir. Bu işlemler yapıldıktan sonra geriye kalan malvarlığı ortaklar arasında ödedikleri sermayeler ve sahip oldukları imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Limited şirkette tasfiye payı hakkı saptanırken ortağın ödediği sermaye ve ek ödeme yükümlülükleri (TTK. m. 605 uyarınca iade edilmemiş ise) dikkate alınacaktır ve ek ödeme yükümlülükleri esas sermaye payına eklenecektir¹²⁰. Limited şirketin kuruluşunda nakden taahhüt edilen sermayenin ödenmemiş olması durumu ile karşılaşılabilecektir ve böylesi bir durumda ortaklar tarafından herhangi bir sermaye bedeli ödenmemiş ise limited şirket kalan varlığı TTK. m. 543/1 hükmüne göre dağıtılacaktır.

Ortak sahip olduğu tasfiye hakkını, limited şirket faaliyette iken şirkete karşı ileri süremez¹²¹. Tasfiye payının ne zaman alacak hakkına dönüştüğü hususu öğretide tartışmalıdır¹²². İsviçre’de bazı yazarların da savunduğu görüşe göre tasfiye payının dağıtılması aşamasında dağıtım kararının genel kurul tarafından verilmesi gerektiği ileri sürülmektedir¹²³. Ayrıca TEKİNALP, TTK. m. 543/3 hükmü ile her ne kadar dağıtımın para ile yapılacağını belirlendiğini belirtmiş olsa da mezkûr hüküm ile genel kurul kararına vurgu yapıldığını, bu sebeple tasfiye payının genel kurul kararı ile alacak hakkına dönüşeceğini vurgulamaktadır¹²⁴. Aksi görüşte bulunan yazarlara göre ise, dağıtım kararını tasfiye memurları verecektir ve tasfiye payı hakkı bu

¹¹⁸ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 925.

¹¹⁹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 925. eTTK. m. 447/1 şu şekildeydi: “*Tasfiye halinde bulunan şirketin borçları ödendikten sonra kalan mevcudu, esas mukavelede aksine bir hüküm olmadıkça, pay sahipleri arasında ödedikleri sermayeler ve paylara bağlı olan imtiyaz hakları nispetinde dağıtılır.*”

¹²⁰ Şener, *Limited*, s. 1120.; Çebi, a.g.m., s. 895.

¹²¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 925; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 24; Şener, *Limited*, s. 1119; Çebi, a.g.m., s. 895.

¹²² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 925; Şener, *Limited*, s. 1123; Çebi, a.g.m., s. 895.

¹²³ İlgili yazarlar için bkz. Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 926.

¹²⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 926.

durumda alacak hakkına dönüşecektir¹²⁵. Tasfiye payı hakkı, alacak hakkına dönüştükten sonra devrolunabilir, rehnedilebilir ve hacze konu olabilir¹²⁶.

1.2.3.3. Dağıtılması

TTK. m. 543/2 hükmünde de görüleceği üzere alacaklılara yapılan üçüncü çağrının üzerinden üç aylık bir süre geçmeden kalan varlık dağıtılamaz¹²⁷. TTK. m. 543/3 hükmü uyarınca esas sözleşmede veya genel kurul kararında aksi kararlaştırılmadıkça, dağıtım kural olarak para yani nakden ile yapılır. Ancak esas sözleşmede veya genel kurul kararında tasfiye payının kısmen veya tamamen ayın olarak dağıtımının yapılabileceği yönünde düzenlemeler yapılabilir¹²⁸.

Tasfiye halinde TTK. m. 543 hükmünün dikkate alınması gerekir. İlgili hüküm gereği önce şirketin borçları ödenir ve akabinde sermayeye ilişkin pay bedelleri iade edilir. Eğer kuruluş aşamasında nakden taahhüt edilen sermayeler henüz ödenmemiş ise bu durumda pay bedellerinin iadesi doğal olarak yapılmaz. En sonunda kalan bir malvarlığı var ise ortaklar kendi aralarında bu varlığı ödedikleri sermaye oranında ve imtiyaz hakları oranında paylaşırlar.

Tasfiye paylarının haksız olarak alınmış ise bu tutarların iadesi konusunda TTK.'da özel bir düzenleme yapılmamıştır. Öğretide TEKİNALP, TTK. m. 512 hükmünün ve limited şirketlerde m. 611 hükmünün kar payları ve hazırlık devresi faizi için öngörülen özel düzenleme olduğunu, bu sebeple haksız olarak alınan tasfiye paylarını alan kişinin kötü niyetli olması durumunda sebepsiz zenginleşme hükümlerinin uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır¹²⁹. İkinci görüş ile, İsviçre Borçlar Kanunu m. 678/2 hükmünün uygulanması, karşı edimle orantısız olacak ve şirketin ekonomik durumu ile bağdaşmayan şekilde pay sahiplerine yapılan ödemenin iadesinin gerektiği savunulmaktadır¹³⁰. Üçüncü görüşe göre ise, ortada bir kanun boşluğunun bulunduğu

¹²⁵ Şener, *Limited*, s. 1123; Emrullah Kervankıran, *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*, (Ankara: Seçkin Yay., 2015), s. 258-259.

¹²⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 927.

¹²⁷ TTK. m. 543/1-2 hükmü şu şekildedir: “(1) Tasfiye hâlinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Tasfiye payında imtiyazın varlığı hâlinde esas sözleşmedeki düzenleme uygulanır. (2) Alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren üç ay geçmedikçe kalan varlık dağıtılamaz. Şu kadar ki, hâl ve duruma göre alacaklılar için bir tehlike mevcut olmadığı takdirde mahkeme üç ay geçmeden de dağıtmaya izin verebilir.”

¹²⁸ Çebi, a.g.m., s. 895.

¹²⁹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 927a.

¹³⁰ Kervankıran, a.g.e., s. 266.

ve bunun hâkim tarafından doldurulması gerektiği, tasfiyede alacaklıların korunması ilkesi gereği ortağı iyiniyetli veya kötünietli olmadığına bakılmamalıdır ve haksız alınan tasfiye paylarının iadesi talep edilmelidir¹³¹.

1.2.4. Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkı

TTK. m. 591/1 uyarınca “*Şirket sözleşmesinde veya artırma kararında aksi öngörülmemişse, her ortak, esas sermaye payı oranında, esas sermayenin artırılmasına katılmak hakkını haizdir*”. Esas sermayenin artırılması nedeniyle ihraç edilen yeni payları ortakların, sermayeye katılma oranları ölçüsünde edinmesine rüçhan hakkı denir¹³². Yeni pay alma hakkı, farklı isimlerle anılsa da TTK.’da ve uygulamada rüçhan hakkı olarak isimlendirilmiş ve yaygın şekilde kullanılmıştır¹³³. Rüçhan hakkı ile ortakların şirketteki kâr payı ve oy haklarının azalmasının engellendiği ve sermaye artırımından ortakların olumsuz etkilenmesinin önleneceğini vurgulamak gerekir¹³⁴. Öğretide rüçhan hakkının, ortakların mali hakları yanında oransallık ilkesine bağlı olarak katılma haklarını güvenceye aldığı, sermaye artırım sonucunda ortağın sermaye katılma hakkının sulanmasının engellediği ve payını ürünü olmayıp kök hak niteliğinde olduğu ifade edilmiştir¹³⁵.

Rüçhan hakkı ortak tarafından kullanılabilmesi gibi üçüncü bir kişiye de devredilebilir¹³⁶. Devir işlemi sermaye artırımından önce pay ile birlikte devredilebileceği gibi paydan ayrı olarak devri vaat edilebilir¹³⁷. Şirket sözleşmesinden aksi öngörülmediği sürece, rüçhan hakkının ortak vasfından olmayan üçüncü kişilere devredilebilmesi için genel kurulun olağan nisapla karar almış olması gerekmektedir¹³⁸.

Rüçhan hakkı, TTK. m. 591/1 hükmünde de ifade bulunduğu üzere şirket sözleşmesi veya genel kurulun sermaye artırım kararı ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir¹³⁹.

¹³¹ Şener, *Limited*, s. 1128.

¹³² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1348.

¹³³ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 34; Kayıhan, a.g.e., s. 319; Şükrü Yıldız, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): s. 809-810.

¹³⁴ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 28, N. 35; Bahtiyar, a.g.e., s. 287-288; Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 389.

¹³⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1349. Malvarlığı hakları yanında katılma haklarının da rüçhan hakkı ile zarara uğramasının engellendiği yönünde bkz. Şükrü Yıldız, *Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı*, (İstanbul: Beta Yay., 1996), s. 84.

¹³⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1689.

¹³⁷ Çebi, a.g.m., s. 894.

¹³⁸ Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 731; Kayıhan, a.g.e., s. 320; Çebi, a.g.m., s. 894.

¹³⁹ Tekinalp, N. 20-06; Kayıhan, a.g.e., s. 320; Çebi, a.g.m., s. 894.

Öğretide KENDİGELEN, esas sözleşme ile rüçhanın sınırlandırılması konusunda kanunda kesin şekilde bir açıklık bulunmadığını ancak TTK. m. 591/1’de bu olanak limited şirket bakımından eTTK. 516/2 hükmüne paralel bir biçimde açık şekilde korunduğunu, bu sebeple neden iki hükümde farklılık olduğuna dair gerekçede dahil olmak üzere bir açıklama yapılmadığını vurgulamıştır ve hükmün bu haliyle rüçhan hakkının esas sözleşme ile sınırlandırılabilirliğine ilişkin görüşü de desteklediğini belirtmiştir¹⁴⁰.

Sınırlandırma veya kaldırma işlemi bazı sıkı şartlara tabi tutulmuştur, bunun sebebi de hakkın oldukça güçlü nitelikte olmasındandır¹⁴¹. TTK. m. 591 hükmü, anonim şirketlere ilişkin rüçhan hakkını düzenleyen TTK. m. 461 hükmünden bir yönde ayrılmaktadır. Limited şirkette rüçhan hakkı esas sözleşme sınırlandırılabilirliği gibi kaldırılabilir ve bu durumda esas sözleşme ile sınırlandırma yapılırken herhangi bir şart bulunmamaktadır¹⁴². Genel kurul kararı ile rüçhan hakkının sınırlandırılabilirliği veya kaldırılabilirliği için genel kurul kararında haklı sebeplerin bulunması gerekmektedir. TTK. m. 591/2 hükmünde haklı sebeplere örnek olarak işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınmaları ve işçilerin şirkete katılmaları sayılmıştır. TTK. m. 591/2 hükmünde bulunan haklı sebeplerin TTK. m. 461 hükmü ile paralel olduğu ve bu sebeple ilgili hükümden de yararlanılması gerektiği ifade edilmektedir¹⁴³. Bu sebeple kanunda sayılan haklı sebepler tahdidi değildir¹⁴⁴. Kanunda sayılan haklı sebepler dışında örneğin artırılan sermayenin kısmen veya tamamen yabancı sermaye yatırımcısına tahsis edilmesi de duruma göre haklı sebep olarak gösterilebilir¹⁴⁵. TTK. m. 591/2-c.3 hükmünden dolayı kanun koyucu, açık bir şekilde kanun hükümlerine aykırı davranılması halinde yani haklı gerekçe olmaksızın rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması durumunda bu tür işlemlerin hukuka aykırı olduğunu özel olarak vurgulamaktadır¹⁴⁶.

¹⁴⁰ Kendigelen, a.g.e., s. 498.

¹⁴¹ Tekinalp, a.g.e., N. 20-06.

¹⁴² Çebi, a.g.m., s. 894.

¹⁴³ TTK. m. 591 Gerekçesi.

¹⁴⁴ Tekinalp, a.g.e., N. 20-07; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 121; Çebi, a.g.m., s. 894.

¹⁴⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1689; Yıldız, a.g.m., s. 814. Haklı sebeplerin neler olabileceği konusunda diğer örnekler ve geniş açıklamalar için bkz. Burak Adıgüzel, “Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, S. 1 (2014): s. 17 vd..

¹⁴⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1689. TTK. m. 591/2-c.3 hükmüne göre “Rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması suretiyle hiç kimse haklı görülemeyecek şekilde yararlandırılmaz veya kayba uğratılmaz”.

Rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılmasına yönelik alınan genel kurul kararı “önemli kararlardandır”. TTK. 621/1’de öngörülen nisapla karar alınmalıdır. Buna göre genel kurul toplantısında temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkına sahip esas sermayenin tümünün salt çoğunluğunun birlikte bulunması hâlinde rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılmasına ilişkin genel kurul kararı alınabilir. TTK. m. 591/3 hükmü uyarınca rüçhan hakkının kullanılabilmesi için ilgili ortaklara en az on beş gün süre verilmelidir. İşbu hüküm ile rüçhan hakkının kullanılacağı azami süre konusunda bir sınırlama yapılmamıştır, ancak sürenin asgari olarak on beş günden az olması da mümkün değildir. Hükümde belirtilen süre, hak düşürücü niteliktedir¹⁴⁷ ve TTK. m. 579 gereği asgari süre emredici niteliktedir¹⁴⁸. Rüçhan hakkı kullanım süresinin genel kurul tarafından belirlenmesi mümkün olduğu gibi genel kurulun bu konuda karar almaması halinde müdürler tarafından da belirlenmesi mümkündür¹⁴⁹.

1.2.5. Bedelsiz Pay Alma Hakkı

İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımları sonucunda şirket tarafından ihraç edilen yeni paylara *gratis* (bedelsiz paylar) denilmektedir¹⁵⁰. Bedelsiz ifadesi kullanılmış olmasına rağmen işbu paylar bedava olmadığı gibi payların karşılıkları şirket özvarlığından ödenmektedir¹⁵¹. İç kaynaklardan artırım, bedelsiz yeni payların çıkarılması şeklinde olabileceği gibi itibari değer bedelsiz yükseltilmesi şeklinde de olabilmektedir¹⁵².

Limited şirketlere ilişkin TTK. düzenlemelerinde bedelsiz paylara ilişkin doğrudan bir düzenleme yapılmadığı gibi bedelsiz paylara ilişkin anonim şirket hükümlerine de atıf yapılmamıştır. Buna rağmen TTK. m. 462/3 hükmünün limited şirketlere de uygulanacağı söylenebilecektir¹⁵³. Ek olarak TTK. m. 583/5 hükmü ile dolaylı olarak limite şirketlerde bedelsiz payların düzenleme altına alındığı ifade edilebilir¹⁵⁴. TTK. m. 462/3’te bedelsiz paylara ilişkin üç temel ilke bulunmaktadır¹⁵⁵: i) iç kaynaklardan sermaye artırımına ilişkin genel kurul veya yönetim kurulu kararı ile birlikte şirketin

¹⁴⁷ Bahtiyar, a.g.e., s. 289.

¹⁴⁸ Tekinalp, a.g.e., N. 20-09; Kayıhan, s. 320.

¹⁴⁹ Kayıhan, a.g.e., s. 320.

¹⁵⁰ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 928; *Pulaşlı, Genel Esaslar*, § 28, N. 38.

¹⁵¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 928; *Pulaşlı, Genel Esaslar*, § 28, N. 39; Bahtiyar, a.g.e., s. 345; Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 390.

¹⁵² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 928; Bahtiyar, a.g.e., s. 345.

¹⁵³ Tekinalp, a.g.e., N. 20-10 ve 21-69; Şener, *Limited*, s. 225; Çebi, a.g.m., s. 896.

¹⁵⁴ Çebi, a.g.m., s. 896.

¹⁵⁵ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 929.

esas sözleşmesinin değişik halinin tescili ile bedelsiz pay alımı kesinleşir, ii) tescil tarihindeki bedelsiz payları o tarihte pay sahipleri kendiliğinden iktisap ederler ve iii) bedelsiz pay alma hakkı, rüçhan hakkından farklı olarak sınırlandırılmaya tabi olmayan, kaldırılamayan bir haktır ve bu yönüyle vazgeçilmez hak olarak nitelendirilmektedir¹⁵⁶.

Yedek akçelerden sermaye artırımını yapılması durumunda ortak, bedelsiz pay yerine nakit ödeme talep edemeyecektir¹⁵⁷. Ayrıca bedelsiz paylar devredilebilir ve bedelsiz itibari değer artışı durumunda ise TMK. m. 688 vd. hükümleri uyarınca müşterek mülkiyet gündeme gelecektir¹⁵⁸.

¹⁵⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 933.

¹⁵⁷ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 931a; Çebi, a.g.m., s. 896.

¹⁵⁸ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 932.

II. BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARIN YÖNETİME VE TEMSİLE İLİŞKİN HAKLARI

2.1. GENEL OLARAK

Malvarlığı haklarında olduğu gibi ortaklık hakları da paya bağlıdır ve ortak sıfatının kazanılması ile başlamaktadır ve ortaklık sıfatı bitene kadar devam etmektedir¹⁵⁹. Ortakların yönetime ilişkin hakları öğretide ortaklık hakları¹⁶⁰, idari haklar¹⁶¹ ve katılma hakları¹⁶² olarak ifade edilmektedir. Öğretide yapılan tanımlamaları kabul etmekle birlikte işbu çalışmamıza konu olan limited şirket ortak haklarını yönetime ve temsile ilişkin haklar olarak nitelendireceğiz¹⁶³.

Yönetime ilişkin hakların kullanılabilmesi için öncelikli olarak limited şirkette pay sahibi olunması gerekmektedir. Yönetime ilişkin haklar, para ile ölçülebilen değeri olmayan ve malvarlıksal hakların korunması veya güvenceye alınması için kullanılan haklar olarak tanımlanabilir¹⁶⁴. Yönetime ilişkin haklar sayesinde ortaklar şirketin yönetimine katılabilir, denetimi ve şirket faaliyetleri hakkında bilgi alabilir ve bunun sonucunda çeşitli dava açma gibi aksiyonları alabilirler. İşte bu sebeple TTK.'da ortakların yönetime ilişkin bazı hakları emredici hükümler ile koruma altına alınmıştır ve bu haklar vazgeçilmez hak olarak nitelendirilmektedir¹⁶⁵. Vazgeçilmez nitelikte olan yönetime ilişkin haklar ise şu şekildedir¹⁶⁶: genel kurula katılma hakkı, oy hakkı, haklı sebepler halinde şirketin feshini talep etme hakkı, genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü veya iptalini talep etme hakkı, bilgi alma ve inceleme hakkı, sorumluluk davası açma hakkı. Vazgeçilmez olarak nitelenen bu haklar esas sözleşmede yapılacak düzenleme veya değişiklik ile veya genel kurul kararı doğrultusunda engellenemez ve ortaklar da bu haklardan vazgeçemez¹⁶⁷.

¹⁵⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681a; Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 508.

¹⁶⁰ İlgili tanım için bkz. Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681a.

¹⁶¹ İlgili tanım için bkz. Ayhan/Çağlar/Özdamar, a.g.e., s. 508 vd..

¹⁶² İlgili tanım için bkz. Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 130 vd..

¹⁶³ Aynı yönde bkz. Kayıhan, a.g.e., 321 vd..

¹⁶⁴ Varoğlu, a.g.t., s. 89.

¹⁶⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 130.

¹⁶⁶ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 130.

¹⁶⁷ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 130.

Çalışmamızın bu bölümünde limited şirketlerde ortakların yönetime ve temsile ilişkin haklarını; şirketin yönetim ve temsiline katılma hakkı, genel kurula katılma hakkı, oy hakkı olarak üç başlığa ayırarak inceleyeceğiz.

2.2. ŞİRKETİN YÖNETİM VE TEMSİLİNE KATILMA HAKLARI

Limited şirketlerde yönetim organı pozisyonunda bulunan müdürlere ilişkin yapılan düzenlemeler ile ortaklar, şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile müdür seçilebilirler¹⁶⁸. TTK. m. 623 hükmünün gerekçesinde de belirtildiği üzere TTK., özden organ ilkesini terk etmiş olup seçilmiş yönetim ilkesi kabul ederek yönetimin yetkin kişilerden ve profesyonellerden oluşmasının yolunu açmıştır¹⁶⁹. Bu sebeple eTTK.'ya kıyasla artık TTK. uyarınca limited şirkette müdür olmak bir yükümlülük olmaktan çıkmıştır ve hak niteliğine bürünmüştür¹⁷⁰.

Limited şirketin kuruluşunda ortakların şirket sözleşmesinde belirtilmesi TTK. m. 576/1-d hükmü ile zorunluluk oluşturmaktadır. Ancak genel kurul kararı ile kuruluştan sonraki aşamalarda limited şirkete müdür atamasının yapılması, TTK. m. 616/1-b hükmü gereği genel kurulun devredilmez yetkileri arasındadır. Burada görüleceği üzere ortakların müdür olarak şirket yönetim ve temsiline katılması bir hak niteliğindedir. Ancak TTK. m. 623'te bahsedildiği üzere şirketin yönetim ve temsili bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere bırakılabilir. Şirketin yönetim ve temsiline üçüncü kişilere bırakılması durumunda üçüncü kişi ile birlikte en bir şirket ortağının da yönetim ve temsil yetkisinin bulunması zorunludur. TTK düzenlemesi ile şirketin yönetim ve temsiline komple üçüncü kişilere bırakılması yolu kapatılmıştır¹⁷¹. Limited şirkette yönetim ve temsil yetkisine en az bir ortağın sahip olması zorunluluğu, kanun gerekçesi ile amaçlanan profesyonel yönetim hedefini olumsuz etkileyebilecek olması ve uygulamada pratik faydalar sağlamayacağı gibi nedenlerle öğretilde eleştirilmiştir¹⁷².

¹⁶⁸ Bahtiyar, a.g.e., s. 450; Şener, *Limited*, s. 642.

¹⁶⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1718b; Bahtiyar, a.g.e., s. 450-451; Kendigelen, a.g.e., s. 536; Şener, *Limited*, s. 643. TTK. m. 623 şu şekildedir: “Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.”

¹⁷⁰ Bahtiyar, a.g.e., s. 451.

¹⁷¹ Kayıhan, a.g.e., s. 324.

¹⁷² Kendigelen, a.g.e., s. 537.

2.3. GENEL KURULA KATILIM HAKKI

2.3.1. Genel Kurul

Limited şirket organları genel kurul ve müdürlerden oluşmaktadır¹⁷³. Genel kurul, limited şirkette yapısı gereğin en geniş yetkilerle donanmış organdır ancak dış ilişkide işlevi bulunmamaktadır¹⁷⁴. Genel kurul iç ilişkide yani ortaklar arasındaki karar organıdır¹⁷⁵. Karar organ kavramı, tüzel kişilerin kendi içinde bazı kararları alan ve bu kararlar vesilesi ile diğer organlara karşı direktifler verebilme imkanına sahip olan yetkili organ olarak da açıklanabilmektedir¹⁷⁶. Bu sebeple genel kurul bütün limited şirket ortaklarından oluşmaktadır ve devamlı çalışan bir organ niteliğinde değildir¹⁷⁷. Gerçekten de TTK.'daki düzenlemelere bakıldığında genel kurulun belirli dönemlerde toplandığı veya olağanüstü şekilde toplandığı ve belirli kararları alabildiği görülmektedir. Bir diğer deyişle genel kurul, kanunca belirlenen veya gerektiği zamanlarda toplanan organ niteliğine sahiptir¹⁷⁸. Bu sebeple genel kurulun TTK.'ya göre belirli usullerle toplantıya çağırılması ve kanun ile şirket sözleşmesinde yer alan yetersayılar ile karar alması gerekmektedir. TTK. m. 617/1 gereği olağan ve olağanüstü olmak üzere genel kurul ikiye ayrılmaktadır.

TTK. gerekçesine göre genel kurul ile müdürler arasında bir altlık-üstlük yani hiyerarşi bulunmamaktadır. Genel kurulun devredilmez yetkileri ise TTK. m. 616 hükmünde düzenlenmiştir. TTK. m. 616 gerekçesinde, organlararası işlevler ayrımı kanunî düzen niteliğini kazandığı, çünkü 625. madde de aynı sistemin müdür veya müdürler kurulu için öngörüldüğü, organlararası hiyerarşi anlayışını reddeden eTTK. ve Tasarı genel kurul için üst organ kavramını kullanmayarak işlevler ayrımı ilkesinde İsviçre Borçlar Kanununa göre daha net bir tavır alındığı vurgulanmıştır¹⁷⁹. Bu görüş öğretide hakim görüş niteliğindedir. Ancak öğretide PULAŞLI tarafından bu yorum eleştirilmektedir, yazara göre genel kurulun üst organ olduğunun kanunda açıklanmasına gerek olmadığı gibi genel kurulun diğer organların üyelerini atayabiliyor ve şirketin kaderine ilişkin

¹⁷³ Bahtiyar, a.g.e., s. 411; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 652.

¹⁷⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1711.

¹⁷⁵ Direnç Akbay, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*, (İstanbul: Vedat Yay., 2010), s. 16; Abdullah Erdoğan, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Limited Şirket Genel Kuruluna İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, S. 3 (2013): s. 41.

¹⁷⁶ Akbay, a.g.e., s. 16.

¹⁷⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1711.

¹⁷⁸ Şener, *Limited*, s. 517.

¹⁷⁹ TTK. m. 616 Gerekçesi. Aynı yönde Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1710a; Şener, *Limited*, s. 518vd.; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 45; Akbay, a.g.e., 28-29; Erdoğan, a.g.m., s. 42.

çeşitli kararları alabiliyor olması bir nevi genel kurulun üst organ konumunda olduğu göstermektedir¹⁸⁰. Yazar, TTK. 'nın gerekçesinde bahsi geçen yorumun teoriden ibaret olduğunu ve içinin TTK. hükümleri ile doldurulmadığını ifade ederek, üstlük-altlık ilişkisinin kanunda sözel olarak ifade edilmesinden ziyade, organların yetkilerinin karakterine bakılması gerektiğini vurgulamaktadır¹⁸¹. Gerçekten de bizim de katıldığımız bu görüş uyarınca her ne kadar TTK. gerekçesinde aksine hususlar belirtilmiş olsa da genel kurulun sahip olduğu yetkilerin özellikleri bakımından genel kurul ile müdürler arasında altlık-üstlük ilişkisinin bulunduğu işaret etmesi bize göre önemlidir ve bu hususun öğretilde tartışılması gerektiğini düşünmekteyiz. Ayrıca öğretilde AKBAY, TTK.'daki sistem gereği müdürler ile genel kurul arasındaki ilişkilerde yetki ve görev bölüşümünü hedefleyen eşitlik teorisinin dikkate alındığını, ancak TTK. m. 625/22 hükmü nedeniyle mutlak bir eşitlikten değil de nispi anlamda bir eşitlikten bahsedilebileceğini ifade etmektedir¹⁸².

Görüleceği üzere limited şirketin organları müdürler ve genel kuruldan ibarettir. TTK.'nın “Şirketin Organları” başlıklı bölümünde (m. 616-632) de her iki organa ilişkin hükümler düzenlenmektedir. Bu iki organın dışında limited şirkette zorunlu organ bulunmamaktadır. Bir diğer deyişle şirket esas sözleşmesi ile limited şirkette ihtiyari organlar oluşturulabilecektir¹⁸³.

2.3.2. Genel Kurula Katılım Hakkı

2.3.2.1. Katılım Hakkının Niteliği ve Oy Hakkından Farkı

Anonim şirkette olduğu gibi limited şirkette de her ortak genel kurula katılma hakkına sahiptir. İşbu hak ayrıca ortağın vazgeçilmez bireysel haklarından sayılmaktadır¹⁸⁴. Hak bu niteliği ile oldukça sert ve dokunulmaz bir niteliğe sahip olmuştur¹⁸⁵. Bu sebeple işbu hakkın kullanılması genel kurul kararı veya esas sözleşme ile engellenemez. Gerçekten de bir kişinin ortağı olduğu şirketin genel kuruluna katılımının engellenmesi malvarlığı hakları dışındaki diğer ortak haklarının da büyük ölçüde kullanılmasını engelleyebilecektir¹⁸⁶. Genel kurula katılım hakkı, oy hakkından

¹⁸⁰ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2292.

¹⁸¹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2292.

¹⁸² Akbay, a.g.e., s. 28-29.

¹⁸³ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 44.

¹⁸⁴ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2268; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 57; Çebi, a.g.m., s. 896; Akbay, a.g.e., s. 104; Erdoğan, a.g.m., s. 48.

¹⁸⁵ Akbay, a.g.e., s. 104.

¹⁸⁶ Nispeten aynı yönde Akbay, a.g.e., s. 103-104.

farklı olarak tartışmalara katılma, iptal davası için ilgili işlemleri yapma, bilgi alma hakkı gibi diğer hakların kullanılmasına da vesile olmaktadır¹⁸⁷. Ayrıca bu hak mutlak eşitlik ilkesinin geçerli olduğu ender haklardan bir tanesidir¹⁸⁸. Nihayetinde genel kurulda ortakların genel kurul gündeminde görüşmelere katılması, ilgili hususlarda sorular sorması en doğal haklarından biridir.

Genel kurula katılım hakkının sert ve dokunulmaz bir niteliğe sahip olmasına katkı sağlayan düzenleme ise TTK. m. 622 atfı ile TTK. m. 447/1-a hükmüdür¹⁸⁹. İşbu hüküm uyarınca genel kurula katılma hakkını sınırlandıran veya kaldıran genel kurul kararlarının batıl olacağı hüküm altına alınmıştır. Genel kurula katılım hakkı vazgeçilmez haklardandır¹⁹⁰ ve bu sebeple şirket sözleşmesi veya genel kurul kararı ile bu hak sınırlandırılmaz, kaldırılmaz ve katılım belirli şartlara bağlanamaz¹⁹¹. Ek olarak ortağın bu haktan feragati de mümkün değildir¹⁹². Bu nedenle genel kurula katılmayan ortak hazirun cetveline de yazılmaz, ancak örneğin genel kurulda oybirliği ile alınması gereken bir karar var ve ortak feragat ettiğini söyledi ise, ortağın bu feragati dikkate alınmaz. Görüleceği üzere ortağın genel kurula katılım hakkı mutlak ve vazgeçilmez niteliktedir. Bu sebeple TTK. m. 622 atfı ile TTK. m. 447/1-a hükmü uyarınca katılım hakkını sınırlandıran genel kurul kararı batıl olduğu gibi şirket sözleşmesi hükmü de batıl olacaktır¹⁹³.

Genel kurula katılım hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması işleminin yaptırımı olan TTK. m. 622 atfı ile TTK. m. 447/1-a hükmünün istinası, TTK. m. 612/5 hükmüdür. İşbu hüküm ile kanun koyucu şirketin kendisinin iktisap ettiği paylar yönünden oy hakkı, katılım hakkı gibi buna bağlı hakların kullanılamayacağını düzenlemiştir. İşte bu tarz hükümler kanun koyucu tarafından konulan ve kanun ile katılma haklarının sınırlandırıldığı görülmektedir¹⁹⁴.

Oy hakkı ile genel kurula katılım hakkı birbiri ile ilişkili olan haklardır, ancak bu iki hak birbirinden farklıdır¹⁹⁵. Genel kurula katılım hakkı, oy hakkının

¹⁸⁷ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 116; Akbay, a.g.e., s. 104; Fahriye Pelin Tokcan, *Limited Şirkette Oy Hakkından Yoksunluk*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 85.

¹⁸⁸ Tekinalp, a.g.e., N. 21-73.

¹⁸⁹ Benzer yönde Akbay, a.g.e., s. 104.

¹⁹⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681b; Tekinalp, a.g.e., s. N. 21-73; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 130; Kayıhan, a.g.e., s. 321; Çebi, a.g.m., s. 896.

¹⁹¹ Kayıhan, a.g.e., s. 321.

¹⁹² Kayıhan, a.g.e., s. 321.

¹⁹³ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 115.

¹⁹⁴ Akbay, a.g.e., s. 104.

¹⁹⁵ Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 85-86.

kullanılabilmesinin ön koşulu olarak görülmektedir¹⁹⁶. Ancak bunun tersi mümkün değildir, yani genel kurula katılabilmek için oy hakkını kullanmak zorunlu olmayacaktır. Genel kurula katılım hakkına sahip olan kişi oy kullanmayabilir¹⁹⁷. Bununla birlikte esas sermaye payının üzerinde intifa hakkı bulunması durumunda intifa hakkı sahibi ile ortak da genel kurula katılabilecektir, ancak ortak oy hakkını kullanamayacaktır¹⁹⁸. Aşağıdaki bölümde inceleneceği üzere oydan yoksunluk durumunda da ilgili ortak genel kurula katılım hakkına sahip olacaktır, fakat oy hakkını kullanamaz¹⁹⁹.

2.3.2.2. Katılım Hakkının Kapsamı ve Sınırları

Genel kurula katılım hakkının kapsamından kastedilen sadece fiziki veya online olarak genel kurula katılım anlaşılmamalıdır. Katılım hakkı, genel kurula fiziki veya online olarak katılımın yanından söz alma, müzakerelere katılma, yazılı veya sözlü öneriden bulunma, alınan kararlara muhalefet etme gibi hususları da içermektedir²⁰⁰. Bu özelliği sebebiyle, yani katılım ile birlikte diğer hakların kullanılabilmesi imkanından ötürü, genel kurula katılım hakkının kök hak niteliğinde olduğu da öğretilde ifade edilmektedir²⁰¹.

Katılma hakkı, özünde limited şirkette eşitlik ilkesi çerçevesinde tanınan bir hak olarak da tanımlanabilir. Bunun sebebi ise ortağın küçük bir esas sermaye payına sahip olsa da genel kurula katılabilesidir. Gerçekten de katılma hakkının içeriğinde bulunan ortağın görüşlerini açıklama hakkı da bu kapsamdadır ve eşitlik ilkesi çerçevesinde tanınmaktadır²⁰².

Katılma hakkı ayrıca genel kurul gündemindeki konular hakkında önerilerde bulunma hakkını da içermektedir²⁰³. Hem görüşlerini açıklama hakkı hem de önerilerde

¹⁹⁶ Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 85-86; Ömer Teoman, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü Yayınları, 1983), s. 8.

¹⁹⁷ Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 86.

¹⁹⁸ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 58; Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 86; Abuzer Kendigelen, *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı*, (İstanbul: Beta Yay., 2004), s. 326. İntifa hakkı sahibinin oy hakkına sahip olduğu yönünde bkz. Seda Baş, "Limited Şirketlerde Payın Haczi, Rehni ve İntifa Hakkına Konu Olması", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 11*, S. 2 (2021): s. 934.

¹⁹⁹ Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 89-90.

²⁰⁰ Tekinalp, a.g.e., N. 21-74; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681b; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 116; Kendigelen, *İntifa Hakkı*, s. 328; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 496; Kayıhan, a.g.e., s. 321; Akbay, a.g.e., s. 105-106; Tokcan, a.g.e., s. 85; Erdoğan, a.g.m., s. 44; Varoğlu, a.g.t., s. 97.

²⁰¹ Tokcan, a.g.e., s. 85.

²⁰² Şener, *Limited*, s. 581.

²⁰³ Şener, *Limited*, s. 581.

bulunma hakkının kullanımı sırasında toplantı başkanının duruma müdahalesi mümkün olabilmektedir. Toplantının layıkıyla ilerlemesi için bazı durumlarda toplantı başkanı tarafından görüşleri açıklamanın sınırlandırılması mümkün olabilmektedir²⁰⁴. Bununla beraber toplantı başkanı, açık şekilde hukuka aykırı gördüğü veya hakkın kötüye kullanıldığını düşündüğü durumlarda ortağa müdahale ederek önerinin ileri sürülmesini engelleyebilir²⁰⁵.

TTK. m. 617/3 hükmü ile anonim ortaklık hükümlerine yapılan atfın genel kurul iç yönergesi yapma ve uygulama yükümlülüğünün limited şirketler için geçerli olmadığı öğretide ileri sürülmektedir²⁰⁶. Limited şirket ihtiyari olarak bu konuda bir iç yönerge hazırlamış ise, toplantı başkanının; iç yönergedeki ortakların görüş ileri sürme, açıklama yapma konusundaki düzenlemelerine uygun hareket etmesi tabii olarak kendisinden beklenir.

Yeri geldiği için bahsetmekte fayda olan bir diğer husus ise genel kurulda başkanlık hususunda anonim ortaklık hükümleri ile limited şirket hükümleri farklılaşmıştır²⁰⁷. TTK. m. 624/2 gereği toplantı başkanı, genel kurulun farklı bir kararı olmadığı veya şirket sözleşmesinde farklı bir hüküm düzenlemediği takdirde, müdür veya müdürler kurulu başkanı olacaktır. Toplantı başkanı, genel olarak toplantının sağlıklı şekilde ve hukuka uygun yürütülmesine vesile olmak, söz almak veya öneri vermek isteyenlerin gruplandırılıp işleme alınması gibi yine konuşma sürelerinin belirlenmesi ve disiplin hükümlerine riayet edilmesi konusunda yetkileri bulunmaktadır²⁰⁸. Bu sebeple ortağın müzakerelere katılma ve önerilerde bulunma hakkına başkan tarafından müdahale edilmesi mümkün olabilecektir. Ek olarak, örneğin şirket ortaklarından birinin rekabet ilişkisi olduğu diğer şirketlere bilgi aktarımı gibi şirket için önüne geçilemeyecek şekilde tehlikeli oluşturan durumlarda belirli konuların müzakere edildiği genel kurul toplantısına bazı ortakların katılmasını engellenebilecektir²⁰⁹.

2.3.2.3. Katılım Hakkına Sahip Olan Kişiler

Genel kurula katılım hakkına sahip olan çeşitli kişiler bulunmaktadır. Bu bölümde sırasıyla bunlara değineceğiz. İlk olarak belirtmek gerekir ise katılım hakkına sahip

²⁰⁴ Şener, *Limited*, s. 581.

²⁰⁵ Şener, *Limited*, s. 581; Tokcan, a.g.e., s. 87.

²⁰⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712h.

²⁰⁷ Akbay, a.g.e., s. 137.

²⁰⁸ Akbay, a.g.e., s. 140-144.

²⁰⁹ Erdoğan, a.g.m., s. 46.

olan öncelikle limited şirket ortaklarıdır. TTK. m. 619 hükmünde düzenlenen oydan yoksunluk hallerinde dahi ilgili ortak genel kurula katılabilecektir, ancak öngörülen hallerde oy hakkını kullanmayacaktır²¹⁰. TTK. m. 619 hükmünde sadece oy hakkından yoksunluktan bahsedilmektedir ve sözel yorum uyarınca katılım hakkından ilgili ortağın mahrum bırakılması mümkün olmayacaktır.

Genel kurula katılım hakkına sahip olan ortakların tespiti için öncelikli olarak TTK. m. 594 gereği pay defterine bakılması gerekmektedir. TTK. m. 594 gereği limited şirket pay defteri tutmakla ve ilgili ortakların bilgilerini buraya işlemekle yükümlüdür. Her ne kadar TTK. m. 593/2 gereğince limited şirket esas sermaye pay senetlerini çeşitli şekillerde çıkarabilir olsa da, bunların pay defterine işlenmesi gerekmektedir. Bu sebeple genel kurul toplantılarına çağrı yapılırken ortaklara iadeli taahhütlü şekilde gönderim yapılırken pay defterindeki bilgileri esas alınır.

TTK. m. 617/3 yollaması ile TTK. m. 415 gereği müdürlerin “hazirun listesi” hazırlaması gerekmektedir, yani müdürlerin bu listeyi hazırlarken şirkete ait olan pay defterini esas alacaklardır²¹¹. Bununla birlikte TTK. m. 595 hükmünün değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Öğretide AKBAY’a göre TTK. m. 415’in lafzı gereği hazirun listesinde adı bulunmayanların genel kurula katılamayacağı gibi bir sonuca ulaşmak doğru değildir, bu görüşün dayanağı da pay defterindeki kayıtların açıklayıcı olmasından kaynaklıdır²¹². Bu görüşe göre ortağın ortaklık sıfatını kanıtlaması sonucunda genel kurula katılım hakkı doğacaktır. Ancak TTK. m. 595 hükmünün buna müsaade edip etmediği bize göre tartışılmalıdır. Çünkü TTK. m. 595 gereği esas sermaye payının devri ancak noter huzurunda sözleşme yapılması, senedin zilyetliğinin devri ve en nihayet genel kurulun onay vermesi ile gerçekleşecektir²¹³. TTK. m. 595/2 hükmüne göre esas sermaye payının devri için genel kurul onayı şartı

²¹⁰ Şener, *Limited*, s. 591; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 664; Akbay, a.g.e., s. 107; Tokcan, a.g.e., s. 89; Erdoğan, a.g.m., s. 51; Fatih Bilgili/Fatih Cengil, “Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1 (2017): s. 83; Ozan Can, “Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2 (2015): s. 51.

²¹¹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 116; Akbay, a.g.e., s. 107.

²¹² Akbay, a.g.e., s. 107-108. Açıklayıcı etki ile ilgili olarak geniş bilgi için bkz. Ertan Demirkapı, *Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Ortaklıkta Payın Devri*, (İzmir: Güncel Yay., 2008), s. 376-377.

²¹³ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 165 vd.. Limited şirket esas sermaye payının nama yazılı olması halinde kıymetli evrak olup olmadığına ilişkin tartışmalar için bkz. Ayşegül Sezgin Huysal, “Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, S. 1 (2016): s. 334-337.

şirket sözleşmesi ile kaldırılabilir ve sözleşmede bir düzenleme yok ise esas sermaye payı “kanun gereği bağlamı” olacaktır²¹⁴. Bu sebeple TTK. m. 595/2 hükmü ile esas sermaye payının devri için genel kurul onayı şirket sözleşmesinde kaldırılmış ise ve ortak esas sermaye payını devretmiş ise, TTK. m. 415 uyarınca düzenlenecek olan hazirun listesinde ismi olmayan devralan ortak ortaklık sıfatını kanıtlaması halinde genel kurula katılabilir diye düşünmekteyiz.

İkinci olarak, intifa hakkı sahipleri de genel kurula katılım hakkını haizdir²¹⁵. TTK. m. 600 hükmü ile eTTK.’dan farklı olarak limited şirket esas sermaye payı üstünde intifa hakkı tanınabileceği hüküm altına alınmıştır²¹⁶. eTTK. döneminde limited şirket esas sermaye payının üzerinden intifa hakkı kurulmasına ilişkin olarak pay devrine ilişkin hükümlere kıyasen uygulanacağını savunan görüşler bulunmaktaydı²¹⁷. TTK. m. 600 hükmü ile bu konu açıklığa kavuşturulmuştur. Yukarıda da ifade edildiği üzere intifa hakkına sahip olan kişi genel kurula katılım hakkına sahiptir, bunun sebebi de TTK. m. 600/3 gereği payın intifa hakkı maliki tarafından temsil edilmesi gerektiğidir.

Limited şirket esas sermaye payları üzerinde rehin kurulması TTK. m. 600/2 hükmünde düzenlenmiştir. Ancak genel kurula katılım ile ilgili olarak işbu hükümde açıklık bulunmamaktadır²¹⁸. Öğretide anonim ortaklık bakımından TMK. m. 960²¹⁹ ve TTK. m. 427/2 hükmü dolayısıyla temsil yetkisinin rehin alacaklısında değil pay sahibinde oluşu ifade edilmektedir²²⁰.

TTK. m. 617/3-c.2 hükmüne göre her ortak kendisini genel kurulda temsilci vasıtası ile temsil ettirebilir ve bu durumda temsilci şirket ortağı olabileceği gibi ortak olmayan bir kişi de olabilir. Limited şirket genel kuruluna şirket pay defterinde ismi yazılı olan kişilerin veya bu kişilerin temsilcilerinin katılması mümkündür. Bu sebeple ortak kendisi toplantıya katılacak ise kimliğini, temsilci ise noterden verilen vekaletnameyi ispat aracı olarak göstermelidir. Limited şirketlerde yetki verilmesi bir geçerlilik şartına tabi değildir, ancak bu yetkilendirmenin yazılı olarak yapılması öğretide

²¹⁴ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 171.

²¹⁵ Kendigelen, *İntifa Hakkı*, s. 326, Akbay, a.g.e., s. 105; Tokcan, a.g.e., s. 86.

²¹⁶ Akbay, a.g.e., s. 111; Huysal, a.g.m., s. 331; Birgül Sopacı Öztuna, “Limited Şirkette İntifa Hakkı Sahibi Bağlılık Yükümlülüğüne ve Rekabet Yasağına Tabi Tutulabilir Mi?”, *Terazi Hukuk Dergisi* 17, S. 191 (2022): s. 99.

²¹⁷ Demirkapı, a.g.e., s. 189.

²¹⁸ Akbay, a.g.e., s. 123.

²¹⁹ TMK. m. 960 şu şekildedir: “Ortaklık genel kurulunda rehinli pay senetlerini temsil etmek yetkisi, rehin alacaklısına değil, pay sahibine aittir.”

²²⁰ Akbay, a.g.e., s. 123; Abdüssamet Yılmaz, *Anonim Ortaklık Payının Rehin ve Hapis Haklarına Konu Olması*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2020), s. 138.

tavsiye edilmektedir²²¹. Tüm bu sebeplerle genel kurula katılım hakkı kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak değildir ve bu hak kaynağını ortağın ortaklık hakkından almaktadır²²². Temsilcinin çeşitli şekilde genel kurula katılımının engellenmesi veya sınırlandırılması mümkün değildir²²³. Temsilcinin pay sahiplerinden biri olması gerektiğine ilişkin çeşitli şirket sözleşmesi geçerli olmayacaktır ve bu durum TTK. m. 415/1 hükmüne aykırı olacaktır²²⁴.

Katılım hakkına sahip olan kişilerle ilgili diğer bir husus ise TTK. m. 599/2 gereğince limited şirket esas sermaye payında paylı mülkiyet olması durumunda paydaşlar, ancak atayacakları ortak bir temsilci aracılığı ile haklarını kullanabilirler. Tam ehliyetsiz kişiler ile sınırlı ehliyetsiz kişilerin oy hakları kanuni temsilcileri tarafından kullanılacağından ötürü kanuni temsilcilerde genel kurula katılabilecektir²²⁵. Buna bir diğer örnek ise iflas masasına giren haklardır ve bu durumda basit tasfiye halinde iflas idaresi, adli tasfiyede ise iflas dairesi idare ve temsil yetkisine sahip olacağından ötürü bu durumda katılım hakkı ilgililer tarafından kullanılacaktır²²⁶. Bununla birlikte iştirak halinde mülkiyetin esas sermaye payı üzerinde konu olması halinde her bir malikin katılım hakkına sahip olacağını ve buna bağlı hakları kullanabileceği söylenebilecektir²²⁷.

TTK. m. 617/4 hükmü ile sirküler tipi genel kurul kararı alınacağı hükme bağlanmıştır²²⁸. Önerinin tüm ortakların onayına sunulması zorunludur ve bu husus kararın geçerlilik şartıdır. Bu sebeple sirküler karar olarak alınacak kararlar bakımından da önerilerin tüm ortaklara sunulması gerekmektedir. Bu karar biçiminde genel kurula katılım hakkının, sirküler karar alınacak önerinin her bir ortağa sunulma zorunluluğu olarak yansıdığını söyleyebiliriz.

²²¹ Şener, *Limited*, s. 566. Akbay ise yazılı temsil yetkisinin zorunlu olduğunu savunmaktadır, Akbay, a.g.e., s. 114.

²²² Akbay, a.g.e., s. 112.

²²³ Akbay, a.g.e., s. 113.

²²⁴ Şener, *Limited*, s. 566.

²²⁵ Çebi, a.g.m., s. 896.

²²⁶ Akbay, a.g.e., s. 121.

²²⁷ Erdoğan, a.g.m., s. 44.

²²⁸ TTK. m. 617/4 hükmü şu şekildedir: “Herhangi bir ortak sözlü görüşme isteminde bulunmadıkça, genel kurul kararları, ortaklardan birinin gündem maddesi ile ilgili önerisine diğer ortakların yazılı onayları alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm ortakların onayına sunulması kararın geçerliliği için şarttır.”

2.3.2.4. Genel Kurulda Müzakerelere Katılma Hakkı

Genel kurula katılım hakkı, müzakerelere katılma ve görüş açıklama gibi hakları da içermektedir²²⁹. Katılma hakkında olduğu gibi bu hak da vazgeçilmez bir hak niteliğindedir, ancak duruma göre sınırlandırılması mümkündür²³⁰. Genel olarak genel kurulun işleyişi bakımından müzakerelere katılma hakkının süre açısından kısıtlanması ihtimal dahilindedir. Limited şirkette var ise iç yönergeye uygun davranmak, gündeme bağlılık ilkesine uygun hareket etmek ve dürüstlük kuralına uygun görüş açıklamak gibi hususlara da ayrıca riayet edilmesi gerekmektedir. Müzakerelere katılma hakkının, limited şirkette sahip olunan esas sermaye payının büyüklüğü veya küçüklüğü ile alakası yoktur. Ortak küçük oranda bir esas sermaye payına sahip olsa da bu hakkını kullanabilecektir, bu durum eşitlik ilkesinin uygulanması ile alakalıdır²³¹.

Genel kurullarda çoğu zaman gündemde bulunmayan bazı konularla ilgili olarak ortakların konuşma yapması gibi bir durum ile uygulamada karşılaşılabilir. Ortağın gündemde bulunan konular hakkında müzakerelere katılması ve görüş açıklaması beklenir. Ancak bazı durumlar ortak gündem dışı konularda da konuşabilir. Bu durumda öğretilde bir kısım yazarlar gündem dışı konularda konuşulabileceğini fakat bu konuda bir kararın alınmasının mümkün olmadığını ifade etmektedir²³². Öğretilde AKBAY ise gündemdeki maddeler bittikten sonra yeterli süre var ise gündem dışı konularda tartışma açılabilirliğini ifade ettikten sonra gündem dışı konularda karar alınamayacağını vurgulamaktadır²³³.

Donma ve oydan yoksunluk hallerinden de bahsedilmesi gerekmektedir. Donma hallerinde genel kurula katılım da mümkün olmayacaktır²³⁴. Donma hallerinde genelde paya bağlı hakların büyük kısmı kullanılamamaktadır, ancak kanun koyucu bazen kanun metninde belirli bir hak için istisna yapabilmektedir. Buna örnek TTK. m. 389 hükmünde bedelsiz pay alma hakkının istisna tutulmasıdır. TTK. m. 612/4 hükmünde belirtilen limited şirket kendi paylarını iktisap ettiği durumda bunlara bağlı

²²⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 951; Şener, *Limited*, s. 581; Akbay, a.g.e., s. 144; Erdoğan, a.g.m., s. 44.

²³⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 951; Akbay, a.g.e., s. 144-145.

²³¹ Şener, *Limited*, s. 581; Akbay, a.g.e., s. 148.

²³² İlgili yazarlar için bkz. c.

²³³ Akbay, a.g.e., s. 149.

²³⁴ Teoman, *Yoksunluk*, s. 60; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 952; Tokcan, a.g.e., s. 9; Faruk Çelikyurt, “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması”, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2017), s. 79.

olarak ortak hakları donacaktır ve genel kurulda dahi temsili mümkün olmayacaktır. Ancak oydan yoksunluk hallerinde ise oydan yoksun olanların genel kurula katılması ve hatta müzakerelere girerek görüş açıklamasının mümkün olduğu öğretide savunulmaktadır²³⁵. Öğretide anonim ortaklıklar bakımından pay üzerinde intifa hakkı var ise intifa senedi sahiplerinin müzakerelere katılma ve görüş açıklama haklarının olmadığı ifade edilmektedir²³⁶. Ancak TTK. m. 600/2 ile m. 432/2 hükümleri benzer olsa da ifade tarzı bakımından farklılık içermektedir. TTK. m. 432/2 hükmünde sadece “oy hakkının” intifa senedi sahipleri tarafından kullanılacağı düzenlenmiş iken TTK. m. 600/2 hükmünde “payın” intifa hakkı sahipleri tarafından temsil edileceği öngörülmüştür²³⁷. Mehaz kanun İsviçre Borçlar Kanunu m. 806b hükmü ise “oy hakkı ve buna bağlı hakların” intifa hakkı sahibi tarafından kullanılacağını düzenlemiştir²³⁸. Bu sebeple limited şirkette oy hakkına bağlı diğer hakların intifa hakkı sahibi tarafından kullanılması mümkündür ve bizim de katıldığımız bu görüş öğretide hakim görüşdür²³⁹.

2.3.2.5. Genel Kurulda Gündemde Bulunan Konularda Öneride Bulunma Hakkı

TTK. m. 617/3 atfı ile m. 413 gereği genel kurulu toplantıya çağıran kişi tarafından gündemin hazırlanması gerekmektedir. Toplantı günü ile birlikte toplantı gündemi de TTK. uyarınca ilgili ortaklara duyurulmalıdır. Ayrıca toplantıya katılan kişiler gündeme bağlı olarak sadece evet veya hayır oyu vermeyecektir, buna mukabil yeni bir öneri de sunabileceklerdir²⁴⁰. İşte bu durumda ortakların veya ilgili kişilerin genel kurulun iradesine katkı sunma gibi bir imkanları ortaya çıkmaktadır.

Katılım hakkına benzer şekilde öneride bulunma hakkının da vazgeçilmez ve bireysel bir hak olmakla birlikte sınırlandırılması mümkündür²⁴¹. Rehin alacaklılarının öneride bulunma hakkının bulunmadığı ifade edilmektedir²⁴². Sonuç itibariyle bu hak ortak veya temsilcisi ile intifa hakkı sahipleri tarafından kullanılabilir.

²³⁵ Şener, *Limited*, s. 591; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 664; Akbay, a.g.e., s. 107; Tokcan, a.g.e., s. 89; Erdoğan, a.g.m., s. 51; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 83; Can, a.g.m., s. 51.

²³⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 954.

²³⁷ Yazar TTK. m. 432 ile paralellik sağlanmaya çalışıldığı yönünde bkz. Kendigelen, a.g.e., s. 509.

²³⁸ Sopacı Öztuna, a.g.m., s. 101.

²³⁹ Kendigelen, *İntifa Hakkı*, s. 322; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 265; Şener, *Limited*, s. 368; Sopacı Öztuna, a.g.m., s. 102.

²⁴⁰ Akbay, a.g.e., s. 152.

²⁴¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 956; Akbay, a.g.e., s. 152.

²⁴² Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 956; Akbay, a.g.e., s. 123; Yılmaz, a.g.e., s. 138.

Öneri hakkının bireysel hak olma niteliği dışında azlık hakkı olması durumu da bulunmaktadır ve buna bağlayıcı öneride bulunma hakkı denilmektedir²⁴³. TTK. m. 617/3 atfı ile azlığın çağrı ve öneri hakkı konusunda anonim şirket hükümleri uygulanacaktır. Bu sebeple örneğin TTK. m. 420 kapsamında genel kurul toplantısının ertelenmesi konusunda azlık bir öneride bulunmuş ise bu durumda genel kurul başkaca bir karar almadan genel kurulu ertelemek zorundadır. Bağlayıcı öneriye karşı olarak genel kurul bu öneri ile bağlı olacaktır ve aksine bir karar alması mümkün olmayacaktır²⁴⁴.

Limited şirkette imtiyazlı payların bulunması durumunda özellikle müdür veya müdürler kurulu üyeliği için aday gösterilmesine ilişkin ilgili ortak, imtiyazlı paylara sahip ise bu öneri bağlayıcı bir öneri olarak kabul edilmektedir²⁴⁵. Bu sebeple imtiyazlı paylara tanınan bağlayıcı öneride bulunma hakları da genel kurul için bağlayıcı olacaktır²⁴⁶.

2.4. OY HAKKI

2.4.1. Oy Hakkı Kavramı ve Niteliği

Limited şirket genel kurul toplantılarına ortağın, bizzat veya temsilci yolu ile katılması ve genel kurulda şirket ile ilgili olarak çeşitli kararlar hakkında oy kullanması en doğal haklarından bir tanesidir. Oy hakkı genel olarak genel kurula katılma hakkı ve buna bağlı olan haklardan nitelik itibarıyla farklıdır²⁴⁷. Oy hakkı, ortağa tanınmış olan en geniş yönetime katılma haklarından biridir ve ayrıca yenilik doğurucu bir özelliğe sahiptir²⁴⁸.

Oy hakkı, ortağın limited şirkete ortak olması sonucu kullanılabilir²⁴⁹. Ancak kanun koyucu limited şirketlerde oy hakkının doğumu konusunda bir düzenleme yapmamıştır. Anonim şirketlerde TTK. m. 435 gereği oy hakkının kullanılabilmesi için kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş sermayenin asgari tutarının ödenmesi zorunludur ve bu hükmün TTK. m. 585 atfı ile limited şirketlere de uygulanacağı

²⁴³ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 957; Akbay, a.g.e., s. 153-154.

²⁴⁴ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 957.

²⁴⁵ Tekinalp, a.g.e., N. 21-74.

²⁴⁶ Tekinalp, a.g.e., N. 21-74.

²⁴⁷ Akbay, a.g.e., s. 157.

²⁴⁸ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 959.

²⁴⁹ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 71.

savunulmaktadır²⁵⁰. Fakat limited şirketlerde kuruluştan itibaren yirmi dört ay içinde kuruluş sermayesinin ödenmesine imkân verilmesi ve asgari tutarın ödenmesi zorunluluğunun kaldırılmasından dolayı bu konu öğretilerde tartışmalara sebep olmuştur. Öğretilerde yer alan bir diğer görüşe göre TTK. m. 435'e muadil bir hükmün limited şirketler bakımından öngörülmemesinden dolayı oy hakkının kuruluşun veya sermaye artırımının tescili ile doğacağı ifade edilmektedir²⁵¹.

Oy hakkının müktesep veya vazgeçilmez bir niteliği bulunmamaktadır. Ancak asgari oy hakkı, TTK. m. 618/1-c.4 gereği her ortağın en az bir oy hakkına sahip olması durumudur ve vazgeçilmez niteliktedir²⁵². Bu sebeple TTK. m. 618/1-c.4 hükmünün emredici nitelikte olduğunu söyleyebiliriz. Ortağın limited şirkette sahip olduğu asgari oy hakkı dışında diğer oy hakları sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir²⁵³.

Oy hakkı sadece pay sahibine ya da temsilcisine tanınmış bir haktır, bu sebeple rehin alacaklısının oy hakkı bulunmamaktadır²⁵⁴. Ayrıca bu durumun istinası ise intifa hakkı sahipleridir ve intifa hakkına sahip olan kişilerin oy hakkını kullanması mümkündür, ancak bunlar malikin menfaatlerini hakkaniyete uygun olarak gözetmek zorundadırlar²⁵⁵. Oy hakkının temsilci vesilesi ile kullanılabilmesinden ötürü kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olmadığı da ifade edilebilecektir²⁵⁶.

Oy hakkı, kural olarak genel kurulda kullanabilecektir²⁵⁷. Ancak limited şirket esas sözleşmesinde öngörülmesi koşulu ile TTK. m. 1527/2 hükmü gereği genel kurullar elektronik ortamda yapılabilecektir. Bu sebeple ortak oy hakkını elektronik genel kurulda da çeşitli elektronik veya dijital sistemler vesilesi ile kullanma hakkına sahip olacaktır. Bununla birlikte TTK. m. 618/1-c. 5 hükmü ile ortakların yazılı oy prosedürü ile oylarını kullanmaları da mümkündür. Bu hükümde bahsi geçen yazılı oy kullanmanın anlamının fiziki olarak toplanmış genel kurula yazılı oy prosedürü ile

²⁵⁰ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 71. Pulaşlı, a.g.m., s. 14. TTK. m. 435 hükmünün kıyasen uygulanması gerektiği yönünde bkz. Şener, Limited, s. 582.

²⁵¹ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 59; Hakan Bilgeç, "7099 Sayılı Kanun ile Yapılan Limited Şirkette Nakdi Sermaye Payının Ödenmesine İlişkin Değişikliğin Ortakların Oy ve Kâr Payı Hakları Üzerindeki Etkileri", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 143 (2019): s. 243-246.

²⁵² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712n; Tekinalp, a.g.e., N. 21-73; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131; Şener, *Ortaklıklar*, s. 742; Kayıhan, a.g.e., s. 321; Çebi, a.g.m., s. 896.

²⁵³ Tekinalp, a.g.e., N. 21-75.

²⁵⁴ Kayıhan, a.g.e., s. 322.

²⁵⁵ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 60; Akbay, a.g.e., s. 161; Ömer Teoman, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, S. 3 (2009): s. 19.

²⁵⁶ Akbay, a.g.e., s. 159.

²⁵⁷ Teoman, "Oy Hakkı", s. 7.

katılmak olarak anlaşılabileceği vurgulanmaktadır²⁵⁸. Yazılı oy şeklinde oy kullanılabilmesi için kanunda belirtildiği üzere bu konuda şirket sözleşmesinde düzenlemenin yer alması gerekmektedir.

2.4.2. Oy Hakkının Hesaplanması ve Sınırlandırılması

TTK. m. 618/1 hükmünde²⁵⁹ de görüleceği üzere anonim şirketlere ilişkin TTK. m. 434/1 hükmüne paralel olarak oy hakkının sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanacağı kabul edilmiştir²⁶⁰. Anonim şirketlerde her bir sermaye payı bir oy olarak kabul edilirken, limited şirkette her 25 TL'nin bir oy hakkı vereceği düzenleme altına alınmıştır²⁶¹. Ancak şirket sözleşmesi ile daha yüksek bir tutarın öngörülmesi mümkündür. Öğretide MOROĞLU, limited şirketler için getirilen bu sistemi eleştirmektedir ve ortakların oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre hesaplanması gerektiği vurgulamaktadır²⁶².

TTK. m. 618/1-c.3 uyarınca ancak şirket sözleşmesi ile birden fazla paya sahip ortakların oy hakları sınırlandırılabilir. Bu hükümde paydan söz edilmiş olsa da asıl kastedilenin esas sermaye payı olduğunu ifade etmek gerekmektedir²⁶³. Hüküm ile ortağın veya ortakların sahip olabileceği oy sayısı sınırlandırılabilir ve oyda imtiyazın oluşturulabileceği ifade edilmektedir²⁶⁴. Oyda imtiyaz anonim şirket düzenlemelerinin aksine payların itibari değeri farklılaştırılarak oluşturulmaktadır²⁶⁵. TTK.'nın ilgili hükmü ile şirket sözleşmesi uyarınca oy hakkı bulunmayan esas sermaye payı oluşturulamayacağı düzenlenmektedir²⁶⁶. Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere, hüküm ortakların birden fazla paya sahip olması durumunda oy haklarının sınırlandırılmasına imkân vermekte olup, bu duruma iki sınırlama

²⁵⁸ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 62; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 665; Şener, Limited, s. 584-585; Akbay, a.g.e., s. 168-169. Aksi yönde olan yazara göre burada kastedilenin sirküler karar olduğu hakkında bkz. Hanife Doğrusöz Koşut, Limited Şirkette Oy Hakkı, (İstanbul Vedat Yay., 2021), s. 63-65.

²⁵⁹ TTK. m. 618/1'e göre "Ortakların oy hakkı esas sermaye paylarının itibari değerine göre hesaplanır. Şirket sözleşmesinde daha yüksek bir tutar öngörülmemişse her yirmi beş Türk Lirası bir oy hakkı verir."

²⁶⁰ Kendigelen, a.g.e., s. 527; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 60.

²⁶¹ Kendigelen, a.g.e., s. 527; Bahtiyar, a.g.e., s. 418.

²⁶² Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 366.

²⁶³ Kendigelen, a.g.e., s. 527, dn. 83; Bahtiyar, a.g.e., s. 418.

²⁶⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712p; Tekinalp, a.g.e., N. 21-75; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131; Kayıhan, a.g.e., s. 322.

²⁶⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131.

²⁶⁶ Kayıhan, a.g.e., s. 322.

getirmiştir: “i) her ortağın en az bir oyu olmalıdır, ii) her esas sermaye payına en az bir oy hakkı verilmelidir”²⁶⁷.

Öğretide TTK. m. 618/1 hükmünün gerekçesinde bahsi geçen sınırlamaya ilişkin belirtilen kuralların hukuken bir anlamı olmadığı, bunun da sebebinin ortak olabilmek için esas sermaye payına sahip olunması gerektiği kuralı olduğu ifade edilmektedir²⁶⁸. Bu yorumun temelinde limited şirkette oydan yoksun payın mümkün olmaması da yatmaktadır.

TTK. oy hakkının hesaplanması konusunda itibari değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde belirleme yapılmasına izin vermiştir²⁶⁹. Bu şekilde her esas sermaye payına bir oy hakkı tanındığı bir durumda, diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamı en küçük esas sermaye payının itibari değerinin on katından fazla olmayacaktır. Hükümde bahsi geçen durum limited şirkette oyda imtiyaza sınırlama getiren birinci durumdur. Bu hüküm öğretide eleştirilmektedir. Mehaz İsviçre Borçlar Kanunu m. 806/2 hükmünde bu şekilde bir toplama işlemine yer verilmediği, getirilen sınırlama konusunda bir çeviri hatası yapıldığı öğretide vurgulanmaktadır²⁷⁰. TTK. m. 618/2 uyarınca örneğin 25 lira itibari değeri olan esas sermaye payına 10 oy hakkı verilirken, 250 lira itibari değeri olan esas sermaye payına 1 oy hakkı tanınabilecektir²⁷¹. Bizim de katıldığımız görüşteki yazarlar ise, oy hakkında imtiyaz tanınırken eşit itibarî değerli paylara farklı oy hakkı esasının anonim şirketlerde kabul edilmesine rağmen yine bir sermaye şirketi olan limited şirkette bu kez tam tersine bir düzenleme yapılmasının oldukça çelişkili bir yaklaşım olduğunu belirtmektedirler²⁷². Gerçekten de her ikisi de sermaye şirketi olan anonim

²⁶⁷ TTK. m. 618/1 Gerekçesi.

²⁶⁸ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 61. Gerekçede bahsi geçen açıklamaların doğru olmadığı yönünde bkz. Hülya Coştan, “Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 4 (2012): s. 81.

²⁶⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712o; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131; Bahtiyar, a.g.e., s. 418; Kayıhan, a.g.e., s. 322; Çebi, a.g.m., s. 896-897. TTK. m. 618/2 hükmü şu şekildedir: “Şirket sözleşmesi oy hakkını, itibarî değerden bağımsız olarak her esas sermaye payına bir oy hakkı düşecek şekilde de belirleyebilir. Bu hâlde en küçük esas sermaye payının itibarî değeri, diğer esas sermaye paylarının itibarî değerleri toplamının onda birinden az olamaz.”

²⁷⁰ Kendigelen, a.g.e., s. 529; Şener, *Ortaklıklar*, s. 743; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 665; Akbay, a.g.e., s. 183; Coştan, a.g.m., s. 81-82. Mehaz kanuna göre diğer payların itibari değerine göre hesaplama yapılması gerektiği yönünde bkz. Bahtiyar, a.g.e., s. 418, dn. 791. Mehaz kanunda yapılan değişiklikler ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Erten Demirkapı/Alı Haydar Yıldırım, “İsviçre Borçlar Kanunu’nda Limited Ortaklıklar Hukuku Alanında Yapılan Yeni Düzenleme”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 24, S. 3 (2008): s. 435-466

²⁷¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712o; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131; Kayıhan, a.g.e., s. 322.

²⁷² Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 386; Kendigelen, a.g.e., s. 529.

şirketlerde oyda imtiyaza on beş oy hakkı sınırlaması getirilirken limited şirkette oyda imtiyazın on oy hakkı ile sınırlandırılması izaha muhtaçtır²⁷³. Gerçekten bu eleştiriler oldukça makuldür ve bunların ciddi şekilde tartışılması gerekmektedir.

Limited şirkette oyda imtiyaza sınırlama getiren ikinci durum ise TTK. m. 618/3 hükmünde bahsi geçen durumdur²⁷⁴. Denetçilerin seçimi, şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi, sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi gibi durumlarda limited şirkette oyda imtiyaz artık geçerli olmayacaktır ve bu halde oy hakkının esas sermaye payının itibari değerine göre belirlenmesi sistemi uygulanacaktır²⁷⁵.

2.4.3. Oydan Yoksunluk

Oy hakkı, vazgeçilmez hak niteliğindedir ve bu hakkın ortağın elinden alınması kural olarak mümkün değildir²⁷⁶. Kanunun izin verdiği bazı durumlarda ise oy yoksunluk gündeme gelebilmektedir. Örneğin eTTK. m. 537/3 hükmü ile hakkında ibra kararı verilecek ortak, bu kararın alınması sırasında oy hakkını kullanamıyordu. TTK. m. 619 hükmü ile oydan yoksunluk hâli, kanuni düzenleme sonucu içerdiği yeniliklere göre genişletilmiştir²⁷⁷.

TTK. m. 619 hükmünde oydan yoksunluk halleri şu üç durum ile sınırlanmıştır²⁷⁸: i) Şirket yönetimine katılmış bulunan ortaklar, müdür veya müdürler kurulunun ibralarına ilişkin görüşmelerde oy kullanamayacaklardır, ii) ortağın sahip olduğu sermaye payını şirketin devralması durumunda devreden ortak oy kullanamaz, iii) ortağın bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına ilişkin kararlarda ilgili ortak kendi lehine olan hallerde oy kullanamaz.

Oydan yoksunluk kavramı, kanunda belirtilen bazı durumlarda ortağın oy hakkını kullanamaması olarak tanımlanabilecektir²⁷⁹. TTK. m. 619 hükmünde bahsi geçen durumlara ilişkin genel kurulda yapılacak oylamalarda ilgili ortak oy hakkını

²⁷³ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 386.

²⁷⁴ TTK. m. 618/3 hükmü şu şekildedir: “Oy hakkının esas sermaye paylarının sayısına göre belirlenmesine ilişkin şirket sözleşmesi hükmü aşağıdaki hâllerde uygulanmaz: a) Denetçilerin seçimi. b) Şirket yönetimi ya da onun bazı bölümlerinin denetimi için özel denetçi seçimi. c) Sorumluluk davası açılması hakkında karar verilmesi.”

²⁷⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712o; Tekinalp, a.g.e., N. 21-78.

²⁷⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1712n; Tekinalp, a.g.e., N. 21-75; Şener, *Limited*, s. 586; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 80.

²⁷⁷ TTK. m. 619 Gereğesi.

²⁷⁸ Detaylı bilgi için bkz. Tokcan, a.g.e., s. 31 vd; Varoğlu, a.g.t., s. 102.

²⁷⁹ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 83; Tokcan, a.g.e., s. 7.

kullanmayacaktır. Tabi bu demek değil ki, ortak tüm genel kurul boyunca oy kullanamaz. Oydan yoksun olunması durumunda ilgili ortak genel kurula katılım hakkını kullanabilir ve sonuç olarak diğer haklarını etkilemez²⁸⁰. Oydan yoksunluk, oy hakkının donması durumundan farklı olarak kişiye ilişkin yani ortağın şahsına ilişkindir ve bu sebeple yoksunluk durumu payın devredilmesi durumunda devralana intikal etmez²⁸¹.

2.4.4. Oy Sözleşmeleri

Oy sözleşmeleri, sözleşmeye taraf olan ortakların sahip oldukları oy haklarının belirli bir kural setine uygun olarak kullanması veya kullanmaması ya da çekimser kalınması veya boş şekilde kullanılması gibi taahhütleri içeren szleřmelerdir²⁸². Oy sözleşmelerinde oy haklarının kullanımı taraflardan biri veya temsilci tarafından kullanılması yolu ile olabilirken, oy havuzu yöneticisi tarafından da kullanılabilir²⁸³. Oy sözleşmelerinde ortaklığın karar organı olan genel kurulda sözleşmede belirtilen şekilde belirli bir yönde oy kullanılması veya kullanılmaması ya da çekimser kalınması şeklinde oy haklarına ilişkin taahhütler yer alabilmektedir²⁸⁴. Oy sözleşmelerinin şekle tabi olmadığını ve ispat açısından yazılı yapılması gerektiğini syleyebiliriz²⁸⁵.

Oy sözleşmeleri sözleşme serbestisi uyarınca borçlar hukuku ve anonim veya limited şirketler hukuku ilkeleri çerçevesinde dzenlenebilir²⁸⁶. Limited şirketlerde sözleşme serbestisinin sınırlarını TTK. m. 579 ve TBK. m. 27 hükümlerinin oluşturduğu ifade edilmektedir²⁸⁷. Öğretide oy sözleşmelerine konu olan oy haklarının genel kurul için geçerli olduğu, yönetim kurulunun/müdürler kurulunun zen ve bağlılık borcundan dolayı yönetim kuruluna/müdürler kuruluna yönelik olarak oy sözleşmelerinin geçersiz olacağı belirtilmektedir²⁸⁸. Bu durumun limited şirketler için de geçerli olduğu kabul edilmektedir²⁸⁹.

²⁸⁰ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 83.

²⁸¹ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 83.

²⁸² Tekinalp (Poroy/amoğlu), *Cilt II*, N. 998; şener, *Limited*, s. 585; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 76; Erdoğan Moroğlu, *Oy Sözleşmeleri*, (İstanbul: Vedat Yay., 2007), s. 4 vd..

²⁸³ Tekinalp (Poroy/amoğlu), *Cilt II*, N. 998.

²⁸⁴ Moroğlu, *Oy Sözleşmeleri*, s. 4; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 77.

²⁸⁵ Tekinalp (Poroy/amoğlu), *Cilt II*, N. 998c; şener, *Limited*, s. 585.

²⁸⁶ Tekinalp (Poroy/amoğlu), *Cilt II*, N. 998b.

²⁸⁷ şener, *Limited*, s. 586; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 77.

²⁸⁸ Tekinalp (Poroy/amoğlu), *Cilt II*, N. 998.

²⁸⁹ Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 77.

Uygulamada bazı durumlarda oy hakkında yoksunluk hükümlerinin dolanılması amacıyla ortaklar arasında oy sözleşmelerinin yapılması mümkün olabilmektedir²⁹⁰. İşte bu şekilde oy hakkından yoksunluk hükümlerinin dolanılması amacına hizmet eden oy sözleşmeleri emredici hükümlere aykırılıktan ötürü (TBK. m. 27) geçersiz kabul edilecektir²⁹¹.

2.4.5. Üstün Oy Hakkı

Üstün oy hakkına ilişkin düzenleme TTK. m. 577/1-e²⁹² hükmünde düzenleme altına alınmıştır. Veto hakkı ile birlikte üstün oy hakkı da şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde ortaklar ve şirket için “bağlayıcı olacaktır. Kanun hükmünde de görüleceği üzere genel kurulun aldığı bir kararda eşitlik olması durumunda ortaklardan birine veya birkaçına üstün oy hakkı tanınabilecektir. Kanunda eşitlik halinde müdürlerin alacağı kararlarda eşitlik olması halinde başkanın oyuna üstünlük tanınacağına ilişkin hüküm TTK. m. 624/3 hükmünde düzenlenmiştir. TTK. m. 577/1-e hükmünde yer bulan üstün oy hakkı, bu hali ile TTK. m. 624/3 hükmünden farklıdır²⁹³.

Üstün oy hakkı şirket sözleşmesinde tanımlanırken oy hakkına benzer şekilde üstün oy hakkı olarak tanınabilmektedir. Ancak oyların eşit çıkması ve üstün oy hakkı tanınan ortağın da burada olumlu oy kullanması gerekmektedir ve halihazırda öneriye toplantıda ret oyu verilmesi halinde üstün oy hakkının burada bir önemi kalmayacaktır²⁹⁴.

Üstün oy hakkı TTK. m. 577/1-e hükmünde belirtildiği üzere “*bazı ortaklara*” yani ortağın şahsına tanınabilir, ancak ortak olmayan kişilere tanınamayacaktır²⁹⁵. Bu durum aşağıda üzerinde durulacağı üzere veto hakkına benzer niteliktedir. Ayrıca bazı ortaklara tanınacak olan üstün oy hakkı, bazı durumlarda genel kurul toplantı başkanına da verilebilir. Bu durumun mümkün olabilmesi için üstün oy hakkı verilen ortağın aynı zamanda genel kurul toplantısında da başkan olmalıdır. Ayrıca şirket sözleşmesine kararın alınacağı “genel kurul başkanının” üstün oy hakkı olacağına

²⁹⁰ Tokcan, a.g.e., s. 140.

²⁹¹ Moroğlu, *Oy Sözleşmeleri*, s. 63; Tokcan, a.g.e., 140; Bilgili/Cengil, a.g.m., s. 77.

²⁹² Kanun maddesinin ilgili kısmı şu şekildedir: “... *bir genel kurul kararının oylanması sonucunda oyların eşit çıkması hâlinde bazı ortaklara üstün oy hakkı tanıyan hükümler.*”

²⁹³ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 319.

²⁹⁴ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 320. Halihazırda oy kullanan kişinin üstün oyunu tersi yönde kullanmasının TMK. m. 2’ye aykırılık oluşturacağı yönünde bkz. Akbay, a.g.e., s. 175.

²⁹⁵ Şener, *Limited*, s. 59; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 320; Akbay, a.g.e., s. 175.

yönelik düzenleme yapılabilir ve bu durumda ortağın belirlenebilir olma koşulu da sağlanmış olacaktır²⁹⁶.

Üstün oy hakkının sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesi için gerekli çoğunluğun oybirliği olduğu öğretide ifade edilmektedir²⁹⁷. Ancak öğretide yer alan bir görüş ise bu değişiklik için TTK. m. 589/1 hükmünde yer alan esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararı ile değiştirilebileceğini ileri sürmektedir²⁹⁸. Son olarak üstün oy hakkı kavramı kanun koyucu tarafından şirkette kilitlenmelerin önüne geçebilmek amacıyla getirilmiş bir alternatif yöntemdir²⁹⁹. Veto hakkına kıyasla üstün oy hakkı daha olumlu bir anlama sahiptir ve bu sebeple veto hakkından farklı olarak tüm genel kurul kararlarına karşı üstün oy hakkının tanınmasının mümkün olduğu söylenebilir³⁰⁰.

²⁹⁶ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 320.

²⁹⁷ Şener, *Limited*, s. 318; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 320; Gülerci, a.g.m., s. 3062-3063.

²⁹⁸ Doğrusöz Koşut, a.g.e., s. 189.

²⁹⁹ Muhammed Sulu, “Limited Ortaklıklardaki Veto Hakkı ve Veto İşleminin Hükümsüzlüğüne Dair İncelemeler”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 29, S. 1 (2023): s. 583.

³⁰⁰ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 320.

III.BÖLÜM

LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLARI KORUYUCU HAKLAR VE VETO HAKKI

3.1. GİRİŞ

Çalışmamızın bu bölümünde limited şirketlerde ortakların sahip olduğu koruyucu haklar ile veto hakkı ve bu hakkın düzenlenişine ilişkin incelemeler yapılacaktır. İsim olarak koruyucu haklar limited şirketlerde ortakların yönetime ve temsile ilişkin hakları kapsamına girmektedir. Bu sebeple koruyucu hakları bu bölüme alarak veto hakkı ile ayrı bir başlık altında değerlendirmek istedik.

Koruyucu haklar; bilgi alma ve inceleme hakkı, hükümsüzlüğün tespiti ve iptal davası açma hakkı, sorumluluk davası açma hakkı, çıkma ve çıkmaya katılma hakkı, başka bir ortağın şirketten çıkarılmasını talep hakkı ve şirketin feshini dava etme hakkı olarak ayrılmaktadır. Bu kapsamda her bir koruyucu hak öğretideki tartışmalar da dikkate alınarak tek tek inceleme konusu yapılacaktır.

Koruyucu haklara ilişkin yapılan açıklamaların akabinde TTK. m. 577/1-e hükmünde düzenlenen veto hakkına ilişkin olarak değerlendirmeler yapılacaktır. Veto hakkı, özellikle şahıs şirketlerinde ortaklara sağlanan çok önemli bir yetki iken kanun koyucu tarafından bunun sermaye şirketi olan limited şirketlere de uyarlanması oldukça ehemmiyetli durumdur. Veto hakkına ilişkin olarak aşağıda daha detaylı bilgiler vererek bu konuda bir nebze de olsa öğretideki tartışmalara katkı vermek amaçlanmaktadır. Çalışmamızın bu bölümünde ilk olarak, limited şirketlerde ortakların yönetime ve temsile ilişkin haklarından olan koruyucu haklara ilişkin detaylı incelemeler yapılacak olup akabinde veto hakkı ve bu hakkın değerlendirilmesi konusunda aşağıda detaylı irdelemelere yer vermeye çalışacağız.

3.2. ORTAKLARI KORUYUCU HAKLAR

3.2.1. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

3.2.1.1. Genel Olarak

Limited şirketlerde ortaklara tanınan bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin özel bir kanun maddesi eTTK. döneminde bulunmamaktaydı³⁰¹. eTTK. m. 548 hükmü ile

³⁰¹ Ersin Çamoğlu, “Limited Ortağın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılması ve Sınırları”, *Prof. Dr. Hamdi Yasamana Armağan*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2017): s. 144; Mehmet Emin Bilge,

sadece ortak sayısı yirmiden az olan müdür sıfatına sahip olmayan ortaklara denetleme hakkı tanınmıştır. eTTK. m. 548/2 hükmüne göre, yirmi veya daha az ortaklı limited şirketlerde müdür sıfatına sahip olmayan ortaklara, adi şirket ortaklarına ait denetleme hakkı tanınmıştır³⁰². Ancak ortak sayısı yirmiden fazla olan limited şirketler açısından ise bilgi alma hakkına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır³⁰³. Bu hali ile eTTK. döneminde ortak sayısı yirmi veya daha az olan limited şirketlerde çok ortaklı limited şirketlere göre daha kapsamlı bir bilgi alma hakkının tanındığı söylenebilmektedir³⁰⁴. Hakkın ortaklık sıfatına bağlanmasından ötürü intifa hakkı veya rehin hakkına sahip olanlar tarafından kullanılması kabul edilmemektedir³⁰⁵.

Modern şirketler hukukuna paralel olarak TTK. ile limited şirket ortaklarına geniş bir bilgi alma hakkının tanınmıştır³⁰⁶. Bilgi alma ve inceleme hakkı, vazgeçilmez hak niteliğindedir³⁰⁷. TTK. m. 614 hükmünün bu hali ile emredici nitelikte bir hüküm olduğu söylenebilir³⁰⁸. Bilgi alma ve inceleme hakkının sahibi, limited şirket ortaklarıdır ve ortaklık sıfatının sona bulması sonucu bu hak da sona erer³⁰⁹. Bu haklar bireysel hak niteliğindedir³¹⁰.

TTK. m. 614/1 hükmünde de görüleceği üzere bilgi alma ve inceleme hakları kapsam ve nitelik açısından farklılaştırılmıştır³¹¹. Bilgi alma hakkının “*şirketin bütün işleri ve hesapları*” hakkında olabileceği, inceleme hakkının ise “*belirli konularda*” olabileceği düzenleme altına alınmıştır³¹². Ayrıca bilgi alma ve inceleme hakkı daha önce

“Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Hakkı (Yürürlükteki Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümleri Çerçevesinde)”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 1-2 (2015): s. 429.

³⁰² Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 302; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 144; Bilge, a.g.m., s. 430.

³⁰³ Bilge, a.g.m., s. 429.

³⁰⁴ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 144.

³⁰⁵ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 151; Bilge, a.g.m., s. 436. Ancak intifa hakkı sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkını kullanılabileceği ileri sürülmektedir, Şener, *Limited*, s. 505.

³⁰⁶ TTK. m. 614 Gerekçesi.

³⁰⁷ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 131; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 303; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 145. Ayrıca bilgi alma ve inceleme hakkının müktesep hak niteliğinde olduğu da belirtilmektedir, Arslan Kaya, *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yay., 2001), s. 72-73; Arslan Kaya, “Özel Denetim İsteme Hakkının Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı ile İlişkisi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 31, S. 1 (2015): s. 62.

³⁰⁸ Şener, *Limited*, s. 504; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 145. Bilgi alma hakkının TTK. Tasarısında emredici olarak düzenlenmediği ve bu sebeple sınırlamalara konu olabileceği bu sebeple de müktesep hak niteliğinde olmadığı ifade edilmiştir, Bilge, a.g.m., s. 435.

³⁰⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Şener, *Limited*, s. 505; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 150; Bilge, a.g.m., s. 435.

³¹⁰ Kaya, a.g.m., s. 62.

³¹¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149. TTK. m. 614/1 hükmü şu şekildedir: “*Her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi vermelerini isteyebilir ve belirli konularda inceleme yapabilir.*”

³¹² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149.

kullanılmış ise TTK. m. 635 hükmü atfı ile ortağın özel denetim talep etmesi de mümkündür³¹³.

Mehaz kanun olan İsviçre Borçlar Kanunu'nun m. 802/2 hükmünde ortakların inceleme hakkı limited şirkette denetçi bulunup bulunmaması göre değişmektedir ve denetçi bulunmuyor ise ortaklar sınırsız inceleme hakkına sahiptir³¹⁴. TTK. m. 614 hükmü bu noktada mehaz kanundan ayrılmıştır ve bu hakkı tüm limited şirket ortaklarını kapsayacak şekilde genişletmiştir.

3.2.1.2. Bilgi Alma Hakkı

Bilgi alma hakkı TTK. m. 614 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında bilgiler talep edebilir. Görüleceği üzere bilgi alma hakkının kapsamı, “*şirketin bütün işleri ve hesapları*” olarak belirlenmiştir³¹⁵. Hükümde geçen bu ifade özünde hakkın üst sınırını oluşturmaktadır ve ortak, şirketin bütün iş ve işlemleri ile ilgili genel bir bilgi talebinde bulunmayacaktır³¹⁶. Konuya ilişkin bir örnekte de Yargıtay³¹⁷: “... ortağın somut olarak neyi incelemek istediğini bildirmesi gerektiği, davacı ihtarında inceleme ve bilgi alma hakkının ihlal edildiğini belirtmiş olsa da somut olarak hangi konuda bilgi alma ve inceleme yapma hakkını kullanmak istediğini belirtmediği...” söyleyerek talebin somutlaştırılması gerektiğini vurgulamıştır. Yargıtay’ın verdiği kararda da görüleceği üzere şirketin bütün işlerine ilişkin olarak genel bir talepte bulunulması ve somut olarak hangi konuda bilgi alma hakkının kullanılacağını belirtmemesinin TTK. m. 614/1 kapsamında korunmayacağı söylenebilecektir.

Şirketin işleri ve hesapları ile ilgili olarak hükümde açık bir tanımlama bulunmamaktadır³¹⁸. Şirketin hesapları deyiminden; şirketin tüm resmi veya özel hesapları, hesaplara ilişkin belgeler ve bunların alt kalemleri, fonlar veya bunlara

³¹³ Gözde Engin Günay, *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Özel Denetim*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 135; Soner Altaş, “Limited Şirket Ortaklarının Bilgi Alma, İnceleme ve Özel Denetim İsteme Hakları”, *Terazi Hukuk Dergisi* 10, S. 111 (2015): s. 82.

³¹⁴ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 140; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 450-451.

³¹⁵ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 305; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149; Bilge, a.g.m., s. 440.

³¹⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 151.

³¹⁷ Yargıtay 11. HD., E. 2016/ 3710 K. 2017 / 6108 T. 13.11.2017, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

³¹⁸ Bilge, a.g.m., s. 440.

hesaplar, kredi hesapları, bağışlara ilişkin hesaplar anlaşılabilir³¹⁹. Özetle şirket hesapları deyiminden, şirketin mali durumunu gösteren, yani aktif ve pasiflerini ortaya koyan hesaplar anlaşılır³²⁰. Ayrıca bilgi alma talebinde bulunurken istem konusu bilgilerin şirkette bulunabilir olması önemli bir kıstastır³²¹. Gerçekten de şirkette bulunabilir olması muhtemel bilgilere örnek olarak; müşteri listesi, iştirakler, bayiler, tedarikçiler, personel maaşları ve iş tanımları, sözleşmeler, raporlar gibi bilgiler konusunda ortaklar tarafından soru sorulabilecektir³²².

TTK. m. 614/1 kapsamındaki bilgi alma talebinin geniş yorumlanması gerektiği, bu sebeple ortaklığın hem iç ilişkileri hem de dış ilişkilerinin bu kapsama girebileceği vurgulanmaktadır³²³. Bu sebeple ortağın limited şirket ile ilgili aydınlanmasına katkı sağlayacak ve ortaksal haklarını kullanırken ihtiyaç duyduğu tüm bilgiler bilgi alma hakkının konusunu oluşturabilecektir³²⁴. Limited şirkette ister fiziki olarak saklanan bilgiler olsun isterse de elektronik ortam gibi çeşitli yerlerde saklanan bilgiler olsun tüm bu hususlar bilgi alma hakkının içerisinde sayılacaktır³²⁵. TTK. m. 614 hükmü bilgi alma ve inceleme hakkını zaman yönünden sınırlandırmamıştır ve bundan dolayı ortağın bu talebi geçmişe dönük işlemleri de kapsayabilecektir³²⁶. Ayrıca TTK. m. 82 hükmü ve ilgili diğer mevzuat gereği limited şirketin saklama süresinin bitmesi halinde işbu belgelere ilişkin bilgi verme ve incelemenin de mümkün olmayacağı söylenebilecektir³²⁷.

Ortaklar tarafından yöneltilen bilgi alma taleplerinin müdürler tarafından derhal karşılaması gerektiği ifade edilmektedir³²⁸. Müdürlerin taleplere ilişkin cevabın zamanını, şeklini, içeriğini belirleme yönünde takdir yetkisi olduğu öğretide belirtilmektedir³²⁹. TTK. m. 614 hükmüne bakıldığında bilgi alma talebine ilişkin verilecek cevabın süresi bakımından bir düzenleme yapılmamıştır ve mehzaz olan

³¹⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 153; Ozan Can, *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2015), s. 69.

³²⁰ Can, a.g.e., s. 71.

³²¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 154.

³²² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681c; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 154.

³²³ Şener, *Limited*, s. 506.

³²⁴ Kaya, a.g.e., s. 212-213; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 153.

³²⁵ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 154.

³²⁶ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 154; Bilge, a.g.m., s. 43.

³²⁷ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 154.

³²⁸ Şener, *Limited*, s. 506; Can, a.g.e., s. 79; Çebi, a.g.m., s. 898.

³²⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e.

İsviçre Borçlar Kanunu da bu konuda suskun kalmıştır³³⁰. ÇAMOĞLU, Türk hukukunda dürüstlük kuralı gereğince uygun bir süre içerisinde ortakların bilgi alma taleplerine cevap verilmesi gerektiğini savunmaktadır³³¹.

Müdürlerin bilgi alma taleplerine karşı verecekleri cevaplar aynı zamanda müdürün yasal görevidir ve verilen cevapların özen ve bağlılık yükümüne göre ifa edilmesi yasal bir zorunluluk arz etmektedir³³². TTK. m. 437/2 hükmünde geçen “*verilecek bilgiler hesap verme yükümü ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır*” ilkesi limited şirketler için de geçerli olacaktır ve müdürlerin buna uygun olarak cevapları karşılamaları kendilerinden beklenmektedir³³³.

3.2.1.3. İnceleme Hakkı

TTK. m. 614/1 hükmü uyarınca her ortak, müdürlerden, şirketin bütün işleri ve hesapları hakkında “*belirli konularda*” inceleme yapma hakkına sahiptir. Ortak bilgi alma ve inceleme hakkını şahsen veya bir uzman yardımı vasıtası ile kullanabileceği gibi inceleme hakkı aktif bir hak olarak nitelendirilebilir³³⁴. Temsilci konumunda olan uzman kişi ortaklık sırlarını saklamakla yükümlüdür ve bu yükümlülük TTK. m. 610 göndermesi ile m 527 kaynaklıdır³³⁵. Yine uzman kişinin avukat olması durumunda Avukatlık Kanun m. 36 gereği sır saklama yükümlülüğü bulunabilir. Bu nedenle uzman kişinin mesleki faaliyeti nedeniyle ilgili mevzuattan kaynaklı sır saklama yükümlülüğü de bulunabilir.

Ortak, inceleme hakkı kapsamında genel nitelikli bir inceleme hakkına sahip değildir ve inceleme talebi uyarınca neyi incelemek istediğini kesin olarak müdürlere iletmesi gerekmektedir³³⁶. Ortağın ilke olarak inceleme talebini dürüstlük kuralına göre şekillendirmesi daha doğru olacaktır ve birden fazla inceleme talebi olması durumunda da taleplerin şirketin olağan faaliyetlerini etkilememesi gerekir³³⁷. Bu hususlara uygun

³³⁰ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 157-158.

³³¹ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 158.

³³² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 158.

³³³ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 158; Bilge, a.g.m., s. 438.

³³⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681d; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149; Can, a.g.e., 58. Karşı görüş olarak yazar, uzman konumunda temsilci vasıtası ile hakkın kullanılabilmesi sadece ortak şahsen hakkı kullanamayacak durumda ise mümkün olacağını ifade etmektedir, Şener, *Limited*, s. 509. Pasif karakterli bir hak olduğu yönünde Bilge, a.g.m., s. 439.

³³⁵ Şener, *Limited*, s. 509.

³³⁶ Şener, *Limited*, s. 507.

³³⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681d.

olarak yapılmayan taleplerin hakkın kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilebileceği söylenebilir.

Ortağın incelenmesini talep ettiği konular hakkında haklı bir menfaatinin bulunup bulunması açısından kanunda açık bir hüküm bulunmamaktadır³³⁸. Mevzuatın 802/2 hükmü gereği limited şirketin denetçisinin olması durumunda inceleme hakkının kullanılabilmesi için haklı bir menfaatin olması gerektiği ve sırf meraktan ötürü inceleme hakkının kullanılamayacağı belirtilmektedir³³⁹. TTK. uyarınca ortağın haklı bir menfaatinin olması aranmaz, ancak inceleme hakkı kullanılırken TMK. m. 2 hükmünün dikkate alınması ve hangi konuda hakkın kullanılacağına belirtilmesi gerekmektedir³⁴⁰.

Ortak inceleme hakkını kullanırken şirkete ait iş yerlerine, depolara, fabrikalara, üretim merkezleri gibi yerlere girebilir ve ayrıca şirket defterleri ile belgelerine ilişkin örnekler alabilir³⁴¹. Ortak inceleme hakkını kullanırken şirketin yeterli sayıda yetkili ve gözetim elemanı bulundurma hakkı da vardır³⁴².

İnceleme hakkı, bilgi alma hakkında olduğu gibi zaman açısından sınırlandırılmamıştır ve geçmişe dönük olarak inceleme yapılması da mümkündür³⁴³. Ancak bu aşamada TTK. m. 82 hükmü ve ilgili diğer mevzuat gereği limited şirketin saklama sürelerinin dikkate alınması gerekir³⁴⁴. İnceleme hakkına ilişkin talebin müdürlere iletilmesi zorunludur ve kanunda buna ilişkin bir şekilde şartı öngörülmemiştir³⁴⁵. Bu sebeple ortak açısından talebin yapıldığının kanıtlanması ve red ihtimali bulunmasından ötürü başvuruların yazılı olarak yapılması tavsiye edilmektedir. Yukarıda bilgi alma taleplerine verilecek cevapların süresine ilişkin hususlar burada da aynen geçerlidir.

³³⁸ Şener, *Limited*, s. 507.

³³⁹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 140; Şener, *Limited*, s. 508.

³⁴⁰ Şener, *Limited*, s. 508; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 155-156.

³⁴¹ Şener, *Limited*, s. 508; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149; Bilge, a.g.m., s. 439-440.

³⁴² Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149.

³⁴³ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149.

³⁴⁴ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149.

³⁴⁵ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 149.

3.2.1.4. Bilgi Vermekten ve İnceleme Hakkını Kullanmaktan Kaçınma ve Genel Kurula Başvuru

TTK. m. 614/2 hükmünde görüleceği üzere bilgi alma ve inceleme haklarının reddedilmesi için “*şirket zararına kullanılma tehlikesi*” olması gerekmektedir³⁴⁶. Uygulama ve öğretide, ikinci bir şart olarak “*hakkın kötüye kullanılması*” durumu olası ret sebebi olarak kabul edilmiştir³⁴⁷.

Bilgi alma ve inceleme talebinin olası bir zarar tehlikesi yaratmasının talebin reddi için yeterli olacağı ve bu olasılığın düşük veya yüksek olmasının bir önemi olmadığı öğretide ifade edilmektedir³⁴⁸. Ancak öğretide ŞENER, ortağın aldığı bilgilerin şirketin zararına kullanılma tehlikesinin somut ve muhtemel olması gerektiğini belirtmektedir³⁴⁹. Kanun düzenlemesinde şirket sırrını aşan bir sınır konulduğu, istenilen bilginin şirket sırrı kapsamına girmese dahi şirketin zarar görme tehlikesi var ise istenilen bilgiyi vermekten kaçınabileceği vurgulanmaktadır³⁵⁰. TTK. m. 614/2 hükmünde geçen “*gerekli ölçüde*” ifadesi ile bilgi vermekten kaçınma hakkının sınırı belirlenmiştir³⁵¹. Buna göre müdürler, ortağın bilgi alma ve inceleme hakkını tamamen engellememelidir. İstenen bilgileri kısıtlı olarak kullandırma veya kısıtlı şekilde inceleme hakkı tanıma gibi ilgili olayın özelliğine göre değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Bazı durumlarda, örneğin ortağın rakip şirket yöneticisi veya ortağı olması durumunda rakiplere veya basına bilgi sızma ihtimali bulunabilecektir ve böyle bir olayda verilecek bilginin “*karine*” olarak zarar tehlikesi oluşturacağı söylenebilir³⁵². Bu gibi durumlarda dahi müdürler, TTK. m. 614/2 hükmünde geçtiği üzere bilgi talebini “*gerekli ölçüde*” karşılayabilirler ve bu konuda takdir yetkilerini kullanabilirler³⁵³. Zarar ile kastedilenin hem maddi zarar hem de manevi zarardır ve manevi zarar olarak ise şirketin itibarı ile adının zarar görecektir³⁵⁴.

³⁴⁶ TTK. m. 614/2 hükmü şu şekildedir: “Ortağın, elde ettiği bilgileri şirketin zararına olacak şekilde kullanması tehlikesi varsa, müdürler, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilir; bu konuda ortağın başvurusu üzerine genel kurul karar verir.”

³⁴⁷ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 158.

³⁴⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e.

³⁴⁹ Şener, *Limited*, s. 511, Çebi, a.g.m., s. 898. Aynı yönde Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 309.

³⁵⁰ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 159.

³⁵¹ Şener, *Limited*, s. 512; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 159.

³⁵² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e; Şener, *Limited*, s. 512.

³⁵³ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 159.

³⁵⁴ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 159.

Ortak tarafından şirkete yönetilen bilgi alma ve inceleme hakkının müdürler tarafından gerekli ölçüde engellenmesi veya tamamen engellenmesi durumunda limited şirket genel kuruluna başvuru hakkı vardır. Buna ek olarak müdürler tarafından bilgi alma ve inceleme taleplerine herhangi bir cevap verilmemesi gibi müdürlerin tamamıyla hareketsiz kaldığı durumlarda da ilgili ortağın genel kurula başvuru hakkının olduğunu söyleyebiliriz³⁵⁵.

Limited şirketlerde genel olarak genel kurul çağrısını yapmaya yetkili olanlar müdürler, yüzde on oranında esas sermaye payına sahip olan azınlık ve tasfiye memurlarıdır (TTK. m. 617/3 atfı ile TTK. m. 411). Bilgi alma ve inceleme hakkının limited şirketlerde yönetildiği organ müdürlerdir ve müdürler aynı zamanda genel kurula çağrı yapmaya da yetkilidir. Ancak halihazırda bilgi alma ve inceleme taleplerinin müdürler tarafından haksız olarak reddedilmesi veya müdürler tarafından talebe herhangi bir cevap verilmemesi durumunda, müdürlerin genel kurula çağrı yapacağı ihtimali oldukça düşüktür. Burada genel kurulun toplantıya çağırılması sorunu ortaya çıkabilecektir. Öğretide ŞENER'e göre bilgi alma ve inceleme hakkı engellenen ortağın, yüzde on oranında payı olmasa dahi TTK. m. 411-412'de bahsedilen hakkı kullanarak genel kurulun toplantıya çağırılması için harekete geçmesi mümkündür³⁵⁶. Buna göre bilgi alma ve inceleme hakkı engellenen ortak limited şirkette azınlık konumunda olmasa da TTK. m. 411-412 uyarınca azınlığa tanınan haklardan yararlandırılması oldukça yararlı bir uygulama olacaktır³⁵⁷. Bu uygulamanın ortağa tanınmaması ihtimalinde ise, azınlık konumunda olmayan ortakların bilgi alma ve inceleme haklarının ihlal edildiğini söyleyebiliriz. Öğretide TTK. m. 614 hükmünde genel kurulun toplantıya çağırılması ve ortağın mahkemeye başvurusu için bir süre öngörülmediği ve bu sebeple genel kurulun en kısa sürede toplantıya çağırılması gerektiği ifade edilmektedir³⁵⁸. Genel kurulun bir an önce toplantıya çağırılmaması veya genel kurulda yetersayı olmadığı için konunun görüşülmemesi gibi ihtimallerde ortağın doğrudan mahkemeye başvuru hakkının doğduğu ifade edilmektedir³⁵⁹.

Son olarak özellikle bilgi alma ve inceleme hakkının şirkette müdürler veya müdürler kurulu tarafından reddedilmesi halinde ilgili ortağın genel kurulda oy kullanıp

³⁵⁵ Şener, *Limited*, s. 512-513; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 311.

³⁵⁶ Şener, *Limited*, s. 513.

³⁵⁷ Şener, *Limited*, s. 513-514; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 311.

³⁵⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e.

³⁵⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681e.

kullanamayacağı konusunda öğretide tartışmalar bulunmaktadır³⁶⁰. Öğretide CAN tarafından ilgili ortağın genel kurulda oy kullanmayacağı ileri sürülmektedir ve bu görüşün dayanağını ise TTK. m. 619 hükmünün amacı gösterilmektedir³⁶¹.

3.2.1.5. Mahkemeye Başvuru

Ortağın mahkemeye başvuru yapabilmesi için genel kurulun bilgi alma ve inceleme talebini haksız yere engellemesi gerekir³⁶². Talebin müdürler tarafından genel kurula hiç ya da uygun sürede götürülmemesi veya kurulca talebin reddi halinde ortağın TTK. m. 614/3'e göre mahkemeye başvuru yapması mümkündür³⁶³. Ayrıca hükümde süre öngörülmemiştir ve bu sebeple davanın makul süre içinde açılması gerektiği söylenebilecektir³⁶⁴.

TTK. m. 4/I-a ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 6/I uyarınca yetkili mahkeme, limited şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir³⁶⁵. Davanın, eda davası niteliğinde olduğu da ifade edilmektedir³⁶⁶. Ancak öğretide benzer bir dava olan özel denetçi atanmasına ilişkin davanın bir çekişmesiz yargı işi olduğu ifade edildiğinden bu yorumun bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin mahkemeye yapılacak başvuruda da geçerli olacağını düşünmekteyiz³⁶⁷. İşbu çekişmesiz yargı işinde mahkemenin incelemesi gereken husus, bilgi alma ve inceleme talebinin müdürler ve genel kurul tarafından haksız olarak reddedilip reddedilmediğidir³⁶⁸. TTK. anonim şirketlere ilişkin bilgi alma hakkına ilişkin açılacak olan davada basit yargılama usulü kabul edildiğinden limited şirketler bakımından da bunun geçerli olması gerektiği öğretide ileri sürülmektedir³⁶⁹. Açılacak olan çekişmesiz yargı işi sonunda mahkemece verilecek karar da kesin hüküm niteliğindedir.

Bu çekişmesiz yargı işinde genellikle bilgi alma ve inceleme talebine konu hususun iş sırrı/ticari sır niteliğinde olduğu şirket tarafından ileri sürülmesi oldukça

³⁶⁰ Can, a.g.m., s. 56 vd..

³⁶¹ Can, a.g.m., s. 63.

³⁶² TTK. m. 614/3 hükmü şu şekildedir: “Genel kurul, bilgi alınmasını ve incelemeyi haksız yere engellerse, ortağın istemi üzerine mahkeme bu hususta karar verir. Mahkeme kararı kesindir.”

³⁶³ Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 162.

³⁶⁴ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 313.

³⁶⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681f; Şener, *Limited*, 515; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 314.

³⁶⁶ İsviçre Borçlar Kanunu m. 697/4 hükmü gereği bu davanın ifa davası olduğu ifade edilmektedir, Engin Günay, a.g.e., s. 138.

³⁶⁷ Engin Günay, a.g.e., s. 182. Yazar, bilgi alma hakkına ilişkin mahkemeye yapılan başvurunun özel denetimle ilişkin mahkemeye yapılacak başvuru için derdestlik itirazına konu olmayacağını, her iki başvurunun da öz itibarıyla birbirinden farklı olduğunu savunmaktadır, Engin Günay, s. 379-380.

³⁶⁸ Şener, *Limited*, s. 515; Çamoğlu, “Bilgi Alma”, s. 162.

³⁶⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1681f; Bilge, a.g.m., s. 447.

muhtemeldir³⁷⁰. Yapılacak başvurunun mahkeme tarafından reddi için şirketin ticari sır konusunu ispatlaması yeterli olmayacaktır³⁷¹. Ayrıca başvuruda şirket, ortağın bu bilgiyi şirketin zararına olacak şekilde kullanması ve bağlılık yükümlülüğünü ihlali tehlikesinin bulunduğunu ispat etmesi gerekmektedir³⁷².

3.2.2. Hükümsüzlüğün Tespiti ve İptal Davası Açma Hakkı

Anonim şirketlerde olduğu gibi limited şirket ilişkileri de dış ilişkiler ve iç ilişkiler olmak üzere ikiye ayrılır³⁷³. Dış ilişkiler, ortaklık genellikle tüzel kişiliği altında üçüncü kişilerle giriştiği ilişkiler olarak nitelendirilebilir ve dış ilişkide şirketin temsili müdürler/müdürler kurulu tarafından yerine getirilir³⁷⁴. İç ilişkiler ise şirketin organları ile pay sahipleri arasında gerçekleşen ilişkileri ifade etmektedir³⁷⁵. Bu sebeple genel kurul kararları genellikle tamamen iç ilişkide ortakları ve şirket organlarını ilgilendirmektedir³⁷⁶. Genel kurul kararı, hüküm işlem niteliğindedir ve şirket pay sahipleri ile varsa temsilcilerinin oyları ile meydana gelen ortaklık irade beyanı niteliğine sahiptir³⁷⁷.

eTTK. m. 536/4 hükmünde olduğu gibi TTK. 662 düzenlemesi ile anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır³⁷⁸. Ancak eTTK. m. 536/4 düzenlemesinden farklı olarak “genel kurul kararlarının butlanı” kanunda açıkça düzenlenmiştir ve anonim şirket hükümlerinin doğrudan değil kıyas yolu ile uygulanacağı hüküm altına alınmıştır³⁷⁹. Hükümde bahsi geçen anonim şirketlere ilişkin hükümler, TTK. m. 445-451 düzenlemeleridir.

Genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü kavramına yokluk ve butlan halleri girmektedir. Genel kurul kararlarının yokluğu, kararın meydana gelişini ilgilendiren mevcudiyet şartlarını tespit eden kurucu-şekli nitelikteki kesin emredici hükümlere aykırılık olarak tanımlanabilir³⁸⁰. Buna örnek olarak genel kurul kararı için öngörülen

³⁷⁰ Şener, *Limited*, s. 515; Çebi, a.g.m., s. 898.

³⁷¹ Şener, *Limited*, s. 515; Çebi, a.g.m., s. 898.

³⁷² Şener, *Limited*, s. 515; Çebi, a.g.m., s. 898.

³⁷³ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 7; Şener, *Limited*, s. 603.

³⁷⁴ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 7.

³⁷⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 7.

³⁷⁶ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 8; Şener, *Limited*, s. 603.

³⁷⁷ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 9-10; Şener, *Limited*, s. 603-604.

³⁷⁸ TTK. m. 662 şu şekildedir: “Bu Kanunun anonim şirket genel kurul kararlarının butlanına ve iptaline ilişkin hükümleri, kıyas yoluyla limited şirketlere de uygulanır.”

³⁷⁹ Kendigelen, a.g.e., s. 535.

³⁸⁰ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 64; Şener, *Limited*, s. 605.

toplantı veya karar yetersayılarına uygun karar alınmaması gösterilebilir³⁸¹. Genel kurul toplantı ve yetersayıları uygun karar alınmaması dışında farklı sebeplerle de genel kurul kararların yokluk yaptırımına tabi olabilir³⁸². Yokluk ile sakat olan genel kurul kararları hiçbir hüküm ifade etmemektedir ve ortaklar buna ilişkin olarak herhangi bir süreye tabi olmadan yokluğun tespiti davası açabilirler³⁸³. Bu davanın davacısı; ortaklar ve müdürler olacaktır ve davalı konumda limited şirket bulunacaktır. Ancak batıl kararlara ilişkin olarak hükümsüzlüğün tespiti davalarının TBK. m. 27 gereği her ilgilinin açabileceği öğretide belirtilmektedir³⁸⁴.

Genel kurul kararlarının butlanı, şekil ve usul bakımında geçerli ancak konusu itibariyle emredici hükümlere, ahlâka aykırı veya imkânsız bulunan kararlara uygulanan yaptırım olarak nitelendirilebilir³⁸⁵. TBK. m. 27 hükmü genel hüküm, TTK. m. 447’de sayılan nedenler ise özel hüküm niteliğindedir³⁸⁶. TTK. m. 447 hükmünde sayılan nedenler sınırlı sayıda değildir, bu nedenle hükümde sayılmayan bazı sebepler de butlan yaptırımına tabi olabilecektir³⁸⁷. Batıl genel kurul kararları baştan itibaren geçersiz olacaktır³⁸⁸. Batıl olan genel kurul kararlarına karşı bütün ilgililer bir süreye tabi olmadan hükümsüzlüğün tespiti davası açabilirler ve davalı limited şirketin kendisidir³⁸⁹.

³⁸¹ Şener, *Limited*, s. 605. Konuya ilişkin bir Yargıtay kararları ise şu şekildedir: “... Yukarıda yapılan açıklamalar karşısında, fesihden dönme kararının gerekli toplantı ve karar nisabı ile alınmadığı ortaya çıkmaktadır. Toplantı ve karar nisabı oluşmayan hallerde ise ortaklar kurulunca alınan kararlar yok hükmünde sayıldıklarından bu tür kararların iptali davaları belli sürelerle tabi tutulması da mümkün olmadığına göre, mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiş ve kararın bozulması gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2000/3170 K. 2000/6471 T. 06.07.2000, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

³⁸² Şener, *Limited*, s. 606. Konuya ilişkin bir Yargıtay kararları ise şu şekildedir: “Dava, ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkindir. Mahkemece, yazılı gerekçe ile davanın reddine karar verilmiş ise de; davaya konu limited şirket ortaklar kurulunun çağrısız olarak toplanıp karar verdiği anlaşılmaktadır. TTK’nın 618/3-c maddesi uyarınca, sorumluluk davası açılması için bu konuda ortaklar kurulu kararı alınması, ortaklar kurulunun TTK 617/3. maddesi atfıyla TTK 416. maddesi uyarınca çağrısız toplanması halinde de bütün pay sahiplerinin aralarından biri itirazda bulunmadan toplanması gerekmektedir. Somut olayda, çağrısız ortaklar kurulunun davacı dışındaki diğer iki ortakla toplanıp karar aldığı anlaşılmakla, kanunun emredici hükümlerine aykırı olarak toplandığından, ortaklar kurulu kararı yok hükmündedir. Bu nedenle davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddi doğru görülmemiş, hükmün temyiz eden davacı yararına bozulması gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2014/4452 K. 2014/9938 T. 28.05.2014, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

³⁸³ Şener, *Limited*, s. 607.

³⁸⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 16811.

³⁸⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 64; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1716a; Şener, *Limited*, s. 607.

³⁸⁶ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 134; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1716c.

³⁸⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1716a.

³⁸⁸ Şener, *Limited*, s. 610.

³⁸⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1716f.

İptal edilebilir genel kurul kararlarına ilişkin düzenleme TTK. m. 445 hükmünde düzenlenmiştir. Hüküm gereği 446. maddede sayılan kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine aykırı olan kararlara karşı, karar tarihinden itibaren üç ay içinde iptal davası açma hakkına sahiptir. Davanın açılacağı görevli ve yetkili mahkeme ise şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemeleridir. Genel kurul kararı şekil veya içerik bakımından sakat olsa dahi iptale ilişkin mahkeme kararı kesinleşinceye kadar geçerliliğini devam ettirir³⁹⁰. İptal kararının kesinleşmesi ile birlikte karar geçmişe etkili olacak şekilde (*ex tunc*) etki doğurur³⁹¹. İptal davası, ortaklar, müdürler, müdürler kurulu tarafından açılabilir ve davalı konumunda limited şirket bulunmaktadır³⁹². İlgili ortak, iptal davasını açmadan önce toplantıda hazır bulunmalıdır ve ayrıca karara olumsuz oy vermelidir, yine buna ilişkin muhalefet şerhini de tutanağa geçirmelidir. İptal davasının müdür veya müdürler kurulu tarafından açıldığı durumlarda şirketi temsilen TMK. m. 426/3 hükmü uyarınca kayyım atanması gerektiği öğretide vurgulanmaktadır³⁹³.

3.2.3. Sorumluluk Davası Açma Hakkı

Ortakların sorumluluk davası açabilmesine ilişkin kanuni düzenleme TTK. m. 644/1-a hükmünde düzenlenmiştir ve anonim şirketlere ilişkin hangi hükümlerin uygulanacağı belirlenmiştir³⁹⁴. Hükümde de bahsedildiği üzere anonim şirketler için düzenlenmiş bulunan kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu düzenleyen 553 üncü; denetçilerin sorumluluğuna ilişkin 554 ilâ 561 inci maddeler limited şirketler içinde uygulanabilecektir. TTK. m. 644/1-a hükmünün atfı ile limited şirket yöneticilere karşı belgelerin doğru olmaması (TTK. m. 549), sermaye hakkında yanlış beyanlar verilmesi ve yetersizliği bilinmesi (TTK. m. 550), değer biçilmesinde yolsuzluk (TTK. m. 551) ile ilgili sorumluluk davası ayrıca açılabilir.

³⁹⁰ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 24; Şener, *Limited*, s. 615.

³⁹¹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, s. 24; Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1716a; Şener, *Limited*, s. 615.

³⁹² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1715e; Şener, *Limited*, s. 619-632.

³⁹³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1715f.

³⁹⁴ TTK. m. 644/1-a şu şekildedir: “Aşağıda madde numaraları bildirilen anonim şirketlere ilişkin hükümler limited şirketlere de uygulanır. a) Belgelerin ve beyanların kanuna aykırılığına ilişkin 549 üncü; sermaye hakkında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi hakkında 550 nci; değer biçilmesinde yolsuzluğa dair 551 inci; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu düzenleyen 553 üncü; denetçilerin (...) (1) sorumluluğuna ilişkin 554 ilâ 561 inci maddeler.”

Limited şirket müdürlerinin haksız eylemlerine karşı anonim şirketlere ilişkin hukuki ve cezai sorumluluk hükümleri TTK. m. 644 atfı ile uygulanabilecektir. Limited şirket müdürlerinin sorumlu olabilmesi için; haksız davranışta bulunmaları, kusurun bulunması, zararın oluşması, zarar ve haksız davranış arasında uygun illiyet bağının olması gerekmektedir³⁹⁵. Limited şirketin yönetim ve temsili müdür veya müdürler kurulu tarafından yerine getirildiğinden müdürlerin kusurlu davranışları ile şirketin, ortaklar veya alacaklılar zarara uğrayabilir. Bu sebeple limited şirketlerde ortaklara sorumluluk davası açma hakkının tanınması aslında şirketin düzenli işleyişine katkı mahiyetindedir.

Kuruculara, müdürlere, denetçilere, tasfiye memurlarına karşı şirketin veya ortakların zarara uğramasından ötürü ortaklar sorumluluk davası açma hakkına sahiptirler. Ortakların sorumluluk davası açma hakları esas sözleşme veya genel kurul kararı ile sınırlandırılmaz ve kaldırılamaz³⁹⁶. Ayrıca sorumluluk davası açma hakkından feragat de mümkün değildir³⁹⁷. Burada da görüleceği üzere sorumluluk davası açma hakkının ortaklar için vazgeçilmez bir hak olduğunu söyleyebiliriz.

3.2.4. Çıkma ve Çıkmaya Katılma Hakkı

3.2.4.1. Çıkma Hakkı

Limited şirkette ortak, hisse devri ile veya şirketten çıkma yolu ile ortaklıktan ayrılabilir. Çıkma hakkı TTK. m. 638 hükmünde düzenlenmiştir. Bununla birlikte TTK. m. 638-639 hükümlerine bakıldığında kanunda genel üç tür çıkma hakkı olduğu görülmektedir³⁹⁸: i) esas sözleşme ile tanınan çıkma hakkı, ii) haklı sebebin varlığında mahkeme kararıyla çıkma hakkı, iii) çıkmaya katılma yolu ile çıkma hakkı. Ancak bu çalışmada çıkma ve çıkmaya katılma haklarını ayrı ayrı incelediğimiz için çıkma hakkının, esas sözleşmesel çıkma hakkı ve yasal temellere dayanan çıkma hakkı olarak inceleyeceğiz³⁹⁹.

Çıkma, limited şirkette ortağın kendi özgür iradesi ile şirketten ayrılmasıdır⁴⁰⁰. TTK m. 638/1 hükmü şu şekildedir: “*Şirket sözleşmesi, ortaklara şirketten çıkma hakkını*

³⁹⁵ Limited şirkette müdürlerin sorumluluğu açısından geniş bilgi için bkz. Şener, *Limited*, s. 787 vd..

³⁹⁶ Kayıhan, a.g.e., s. 324.

³⁹⁷ Kayıhan, a.g.e., s. 324.

³⁹⁸ Bünyamin Gürpınar, “Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 20, S. 20 (2016): s. 77.

³⁹⁹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675b; Gürpınar, a.g.m., s. 79-80.

⁴⁰⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675b; Şener, *Limited*, s. 871; Bahtiyar, a.g.e., s. 443; Gürpınar, a.g.m., s. 77; Nihat Taşdelen, *Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*, (Ankara:

tanıyabilir, bu hakkın kullanılmasını belirli şartlara bağlayabilir.” Görüldüğü üzere şirket sözleşmesine kuruluş aşamasında veya kuruluştan sonraki bir tarihte çıkma hakkına ilişkin düzenlemeler konulabilir⁴⁰¹. Şirket sözleşmesine konulan çıkma hakkının kullanılması, bozucu yenilik doğuran bir haktır ve şirkete varması ile hukuki sonuçlarını doğurur⁴⁰². Esas sözleşme ile çıkma hakkı koşulsuz olarak düzenlenebileceği gibi çıkma hakkının kullanılma usulü, süresi, hesaplama ve ödeme koşulları gibi şartların düzenlenmesi şeklinde de olabilir⁴⁰³. Son olarak şirket sözleşmesi ile düzenlenen çıkma hakkı TTK. m. 577/1-k hükmü gereği şirket sözleşmesinde öngörülmesi şartıyla bağlayıcı olan hükümler arasında düzenlenmiştir. Ayrıca şirket sözleşmesi ile tanınmış çıkma hakkı daha sonra kaldırılabilmesi için ortağın rızasının bulunması gerekmektedir⁴⁰⁴.

TTK. m. 638/2-c.1 hükmünde de görüleceği üzere yasal çıkma hakkı veya haklı sebeple çıkma hakkının kullanabilmesi için çıkma hakkının dava yolu ile kullanılması ve haklı sebebin bulunması gerekmektedir⁴⁰⁵. Haklı sebeple çıkma hakkı, vazgeçilmez hak niteliğindedir⁴⁰⁶. Yine haklı sebeple çıkma hakkı dava yolu ile kullanılmaktadır ve işbu dava bozucu yenilik doğuran dava olarak nitelendirilmektedir⁴⁰⁷. Davanın kesinleşmesi ile ortaklık ile ortak arasındaki hukuki ilişki sona ermektedir⁴⁰⁸. eTTK.'dan farklı olarak TTK. m. 638/2 gereği mahkeme istem üzerine ve dava süresince olmak üzere çeşitli önlemlere karar verebilir⁴⁰⁹. Burada önlemler anlamında

Yetkin Yay., 2012), s. 85; Ersin Çamoğlu, “Limited Şirketten Çıkma-I”, *Yaklaşım Dergisi*, S. 253 (Ocak 2014[a]): s. 255.

⁴⁰¹ Şener, *Limited*, s. 873.

⁴⁰² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675b; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 77; Kayıhan, a.g.e., s. 325; Gürpınar, a.g.m., s. 78.

⁴⁰³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675b, Şener, *Limited*, s. 874; Kayıhan, a.g.e., s. 325.

⁴⁰⁴ Şener, *Limited*, s. 876; Gürpınar, a.g.m., s. 79.

⁴⁰⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675i; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 80.

⁴⁰⁶ Tekinalp, a.g.e., N. 21-37; Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 80; Şener, *Limited*, s. 879; Kayıhan, a.g.e., s. 325; Taşdelen, *Çıkma Çıkarılma*, s. 180; Gürpınar, a.g.m., s. 97. Şirket sözleşmesi ile tanınan çıkma hakkının nispi müktesep hak olduğu yönünde bkz. Şener, *Limited*, s. 876.

⁴⁰⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675j. Yargıtay da bu yönde karar vermektedir: “Dava, davacı ortağın TTK’nun 551/2. maddesi uyarınca şirket ortaklığından çıkmasına izin verilmesi ve ortaklık payının davalıdan tahsili istemine ilişkindir. Şirketten çıkma kararı inşai nitelikte bir karar olmakla, mahkemece belirlenen davacının ortaklıktan ayrılma payına kararın kesinleşme tarihinden itibaren temerrüt faizi yürütülmesi gerekirken, bu husus gözetilmeksizin davacı alacağının dava tarihinden itibaren faiziyle tahsiline karar verilmesi hatalı olduğundan, Dairemizin 2007/11184 E, 2009/380 K sayılı onama kararının kaldırılarak, yerel mahkeme kararının açıklanan nedenlerle davalı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2009/3286 K. 2009/7380 T. 16.06.2009, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

⁴⁰⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675j.

⁴⁰⁹ Kendigelen, a.g.e., s. 553-554.

mahkemenin takdir yetkisi bulunmaktadır ve olaya en uygun düşen önlemin alınmasına hükmedilmelidir.

Haklı sebeple çıkma davasının son çare niteliğinde olduğu, ortağın elinde başka imkanlar var ise bu imkânları kullanmadan haklı sebeple çıkma davası açmaması gerektiği öğretide ifade edilmektedir⁴¹⁰. Başka imkanlardan kasıt ise örneğin iptal veya butlanın tespiti davası açmak, müdürün azli talep etmek gibi imkanlardır.

Haklı sebebe ilişkin bazı düzenlemeler TTK.'nın çeşitli hükümlerde bulunmaktadır. Örneğin TTK. m. 219/son, 245, 353/1, 399/4, 531 gibi birçok hükümde haklı sebebe ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. TTK.'nın çeşitli yerlerinde geçen bu hükümlerde belirtilenleri mahkemede yargıç için yol gösterici olabileceği ifade edilmektedir⁴¹¹. Haklı sebeple ulaşılmak istenen husus, ortağın ortaklıktan ayrılmasını haklı gösterecek nedenleri ileri sürebilmesidir⁴¹². Haklı sebep, ortaklık ilişkilerini çekilmez bir duruma sokan ve dürüstlük kuralı gereği ortağın artık ilişkiyi devam ettirmesinin kendisinden beklenmeyeceği sebepler olarak tanımlanabilir⁴¹³. Haklı sebep nesnel ve öznel sebepler olarak ayrılabilir⁴¹⁴. Öznel sebeplerden biri olan ortağın kendi şahsında oluşan sebeplerin haklı sebep olarak ileri sürülebilmesi için ortağın kusurunun bulunmaması gerekir⁴¹⁵. Haklı sebebin, haklı sebep olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin takdiri hâkime aittir⁴¹⁶. Haklı sebeple çıkma davasında

⁴¹⁰ Şener, *Limited*, s. 879-880.

⁴¹¹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 82b.

⁴¹² Şener, *Limited*, s. 886.

⁴¹³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 16751; Çamoğlu, "Çıkma-I", s. 257. Konuya ilişkin bir Yargıtay kararına ortakların birbirlerini karşılıklı olarak suçlaması ve birlikte çalışamayacaklarına kanaat getirilmesi haklı sebep olarak sayılmıştır: "*Mahkemece; iddia, savunma ve dosyadaki belgelere göre, benimsenen bilirkişi raporu doğrultusunda, şirket müdürlerinin şirketi zararlandırıcı eylemlerinin bulunmadığı, şirketin özvarlığının yeterli olduğu, fesih ve tasfiye için gerekli olumsuz koşulların bulunmadığı, sadece 1998 yılı defterlerinin süresinde tasdik ettirilmemiş olduğu, bu hususun tek başına fesih nedeni olamayacağı, ancak T.T.K.nun 551. maddesine göre şirket ortaklarının karşılıklı suçlamaları, tutum ve davranışlarına göre davacı ve diğer ortakların birlikte çalışamayacaklarının sabit olduğu, davacının şirket ortaklığından çıkmasına izin verilmesi gerektiği ancak şirket payının ödetilmesine ilişkin istemin bulunmadığı gerekçesiyle, şirketin fesih ve tasfiyesine ilişkin istemin reddine, davacının davalı şirket ortaklığından çıkarılmasına izin verilmesine karar verilmiştir. Kararı davacı vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve davacı hakkındaki çıkan karar kesinleştikten sonra düzenlenecek bilançoya göre, ayrıldığı şirketten isteyebileceği ayrılma ve kâr payı hesaplanması gerekmesine göre, davacı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile hükmün onanması gerekmektedir.*" Yargıtay 11. HD., E. 2001/1389 K. 2001/3568 T. 24.04.2001, (www.lexpera.com.tr, E.T.: 03.08.2023).

⁴¹⁴ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 16751.

⁴¹⁵ Şener, *Limited*, s. 886.

⁴¹⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675m.

davanın görüleceği mahkeme, ortaklığın merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir.

Haklı sebeple çıkma davasında haklı sebebin kusura dayalı olması bir zorunluluk değildir, haklı sebebin diğer ortaklar tarafından yaratılmış olması davacı lehine olabilecek faktörlerden bir tanesidir⁴¹⁷. Ancak kusuru ile haklı sebebin oluşmasına sebep olan ortak buna dayalı olarak çıkma talebinde bulunamayacaktır⁴¹⁸.

3.2.4.2. Çıkmaya Katılma Hakkı

Çıkmaya katılma hakkına ilişkin düzenleme TTK. m. 639 hükmünde düzenlenmiştir. Çıkmaya katılma hakkı, TTK. anlamında yeni bir hükümdür ve bu hali ile yeni bir ortaklık hakkı tanınmaktadır⁴¹⁹. Düzenlemenin öngörülme amacı, çıkma hakkının kullanılması sırasında dürüstlük kuralına aykırı kullanımların önüne geçmektir ve tüm ortaklara eşit işlem yapılmasını sağlamaktır⁴²⁰. Kanun gerekçesinde de aynı hususlardan bahsedilerek çıkmaya katılmanın menfaatler dengesine ve dava ekonomisine yarar sağlayacağı belirtilmiştir⁴²¹.

TTK. m. 639/1 gereği ortaklardan çıkma davası açtığı takdirde, müdür veya müdürler gecikmeksizin diğer ortakları bundan haberdar etmekle yükümlüdür. TTK. m. 639/2-a hükmü gereği diğer ortaklar haberin kendisine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde, şirket sözleşmesinde düzenlenen haklı sebep kendisi açısından da geçerli olduğunu düşünüyor ise kendisinin de çıkmaya katılacağını müdürlere bildirebilir. Hükümde geçen “*şirket sözleşmesinde öngörülen haklı sebep*” öğretide KENDİGELEN tarafından eleştirilmektedir ve yazar, sözleşmede düzenlenen bir sebebin haklı sebep olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapılmasına gerek olmadığını, “haklı sebep” ifadesi yerine “çıkma sebebi” ifadesinin kanunda kullanılmasının daha doğru

⁴¹⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675m.

⁴¹⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675m. Konuya ilişkin Yargıtay’ın verdiği karar da şu şekildedir: “Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, dava dışı şirketin 15.10.2008 tarihinde kurulduğu, 15.07.2010 tarihinden itibaren ortaklıktaki 90.000,00 TL karşılığı 3600 payın davacıya, 10.000,00 TL karşılığı 400 payın da davalıya ait olduğu, 15.07.2010 tarihinden itibaren dava dışı şirketin % 90 payına sahip olan aynı zamanda şirketin müdürü olan davacının iddia ettiği ortaklıktan çıkmaya yönelik haklı sebeplerin gerçekleşmediği, şirketin fiili durumuna kendisi sebebiyet verdiği için kendi kusurundan faydalanarak ortaklıktan çıkarılmayı isteyemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. ... davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA, ... oybirliğiyle karar verildi.” Yargıtay 11. HD., E. 2016/4697 K. 2017/3157 T. 29.05.2017, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

⁴¹⁹ Kayıhan, a.g.e., s. 325.

⁴²⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675m; Şener, *Limited*, s. 896-897; Gürpınar, a.g.m., s. 91.

⁴²¹ TTK. m. 639 Gerekçesi.

olacağını vurgulamıştır⁴²². ÇAMOĞLU ise şirket sözleşmesinde belirtilen sebeplerden birine dayanarak çıkma hakkını ortağın kullanması durumunda diğer ortakların da aynı sebebe dayalı olarak çıkmaya katılması gerektiğini belirtmektedir⁴²³. ŞENER ise, çıkmaya katılmak isteyen ortakların aynı nedene dayanmasının bir zorunluluk olmadığını, kanundaki bu aksaklığın ise çevirinin iyi yapılamamasından kaynaklandığını belirterek önemli olanın TTK. m. 638 anlamında çıkma nedeninin çıkan veya çıkmaya katılan ortaklar tarafından gerçekleşmiş olmasını vurgulamaktadır⁴²⁴. Madde gerekçesinde de aynı şirket sözleşmesi hükmüne veya aynı haklı sebebe dayanmanın gerekli olup olmadığı ya da başka hüküm veya haklı sebepler ileri sürülmesinin de mümkün olup olmadığı konusunda tartışmanın öğreti ve yargı kararlarına bırakıldığı görülmektedir⁴²⁵.

TTK. m. 639/2 gereği müdürler tarafından yapılan bildirimin ortakların kendilerine ulaşmasından itibaren bir aylık süre içinde haklarını kullanması gerekmektedir ve aksi halde TTK. m. 639 gereği çıkmaya katılma hakkından yararlanılması mümkün olmayacaktır⁴²⁶.

3.2.5. Başka Bir Ortağın Şirketten Çıkarılmasını Talep Hakkı

Ortağın veya ortakların, diğer ortağın veya ortakların şirketten çıkarılmasını talep etme hakkı TTK. m. 640 hükmünde düzenlenmiştir. TTK. m. 640 hükmü ile getirilen iki yenilik bulunmaktadır; bunlardan birincisi genel kurul kararı ile çıkarmanın şirket sözleşmesine konulmasına ilişkin düzenlemedir, ikincisi ise genel kurul kararı ile hakkında çıkarma kararı alınan ortağın bu karara karşı iptal davası açma hakkının tanınmasıdır⁴²⁷. Çıkarma, limited şirketlerin şahıs şirketlerine benzeyen özelliklerini belirginleştirilen bir kurum olarak da anılmaktadır⁴²⁸.

⁴²² Kendigelen, a.g.e., s. 554 dn. 136.

⁴²³ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1675s. Aynı yönde Gürpınar, a.g.m., s. 98. Pulaşlı ise örneğin şirket sözleşmesinde üç farklı düzenlemeden ortak birine başvurup çıkma hakkını kullanır ise diğer ortakların şirket sözleşmesinde bulunan farklı sebeplere dayanmasının mümkün olduğunu ve bunun usul ekonomisine de uygun olduğunu ifade etmektedir, Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36, N. 92.

⁴²⁴ Şener, *Limited*, s. 895.

⁴²⁵ TTK. m. 639 Gerekçesi.

⁴²⁶ Şener, *Limited*, s. 896.

⁴²⁷ Ayşe Şahin, “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): s. 855.

⁴²⁸ Halit Aker, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 32, S. 1 (2016): s. 95.

TTK. m. 640 hükmünde görüleceği üzere limited şirket ortağı ya şirket sözleşmesinde öngörülen çıkarma sebeplerinden ötürü genel kurul kararı ile ya da haklı sebebe dayalı olarak mahkeme kararı ile çıkarılabilir⁴²⁹. Bu çıkarma halleri yasal ve iradi çıkarma nedenleri olarak da anılmaktadır⁴³⁰.

Çıkarma, ortağın iradesi olmaksızın kanunda sayılan çeşitli sebeplere göre ortaklıkla ilişkisinin sona erdirilmesidir⁴³¹. Bu sebeplere örnek olarak şu halleri gösterebiliriz⁴³²; Türkiye’de oturma izninin kaybedilmesi, belli suçlardan mahkûm olma, rekabet yasağını ihlal etme gibi. İlk olarak esas sözleşmede yer alan bir sebebe bağlı olarak genel kurul kararı ile çıkarma konusuna değinmek isteriz. Bu düzenleme TTK. m. 640/1 hükmünde düzenlenmiştir⁴³³. Şirket sözleşmesinde yer alan sebebe bağlı olarak genel kurul kararı alınırken yetersayının TTK. m. 621/1 gereği toplantı nisabı temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğudur ve karar nisabı ise toplantıda temsil edilen oyların üçte ikisidir⁴³⁴. Ayrıca şirket sözleşmesinde yer verilen çıkarma sebeplerinin haklı olup olmadığına ilişkin bir inceleme yapılmasına gerek yoktur, çünkü taraflar bu hükmü şirket sözleşmesine koymak suretiyle çıkarma sebebi olduğunu kabul etmişlerdir⁴³⁵.

TTK. m. 640/2 hükmüne göre çıkarma kararına karşı ortak, üç ay içinde iptal davası açabilir. Üç aylık süre noter aracılığı ile bildirimin yapılması tarihinden itibaren

⁴²⁹ Şener, *Limited*, s. 898; Şahin, a.g.m., s. 855.

⁴³⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1677a; Ersin Çamoğlu, “Limited Ortaklıktan Çıkarılma Halleri”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 30, S. 3 (2014): s. 5.

⁴³¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1677a; Şener, *Limited*, s. 898; Şahin, a.g.m., s. 855.

⁴³² Aker, a.g.m., s. 96.

⁴³³ TTK. m. 640/1 şu şekildedir: “Şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir.”

⁴³⁴ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 36. Örnek Yargıtay kararı ise şu şekildedir: “... davacılarca rekabet yasağının kaldırılması iznine dair 11 nolu kararın TTK 621’de yazılı nisapla verilmediği, bu nedenle iptali gerektiği ileri sürülmüş olup, limited şirketlerde müdürler hakkındaki rekabet yasağının TTK m 626. uyarınca genel kurul kararıyla kaldırılabilmesi, bunun için genel kurulda m 621’de öngörülen karar nisabının aranacağı, buna göre; m 626 ’da ki yasağın kaldırılabilmesi için (m. 621 f. F g), toplantı da temsil edilen oyların en az 2/3 ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerektiği, somut uyumsuzlukta; muhalif oyların toplamı düz olarak % 40 civarında, olumlu oylar ise %60 oranında olup, %66,6 oy çoğunluğunun kararın alınması için sağlanması gerektiği, toplantıda evet oyları belirtilen 2/3 karar nisabına ulaşmadığı için alınan rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin kararın sakat olduğu, davacı tarafın özel denetçi atanma talebinin reddine dair 12 nolu kararın iptali isteminden vazgeçtiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile davalı şirketin 13.02.2014 tarihli olağan genel kurulunda alınan kararlardan, 4 ve 11 nolu kararların iptaline, 8 ve 12 nolu kararlar yönünden ise açılan davanın reddine karar verilmiştir. Karar, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir. 1- Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin aşağıdaki bent kapsamında dışında kalan sair temyiz itirazları yerinde değildir.” Yargıtay 11. HD., E. 2015/2528 K. 2015/8038 T. 10.06.2015, Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 36.

⁴³⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 36; Çamoğlu, “Çıkarılma Halleri”, s. 6.

başlayacaktır. Buna göre limited şirket müdürü ilgili kararı noter aracılığı ile ilgili ortağa bildirmelidir. Noter aracılığı ile bildirimi alan ortak ise bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili genel kurul kararına karşı iptal davası açabilecektir. Ayrıca TTK. m. 640/3 hükmü gereği şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanarak şirketten çıkarılması hâli saklıdır⁴³⁶. Çıkma veya çıkarılma sonucunda yukarıda bahsettiğimiz üzere TTK. m. 641 ve 642 hükümleri gereğince ayrılma akçesinin ortağa ödenmesi gerekmektedir⁴³⁷.

3.2.6. Şirketin Feshini Dava Etme Hakkı

Limited şirkette ortak, TTK. m. 636/3 uyarınca haklı sebeplerin varlığı halinde şirketin feshini talep etme hakkına sahiptir. Benzer düzenleme eTTK. m. 549 hükmünde de bulunmaktaydı. Ancak TTK. m. 636/3 hükmü uyarınca mahkeme davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesi ve davacı ortağın şirketten çıkarılması kararını da verebilir. Yine mahkeme duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme de karar verebilir⁴³⁸. Öğretide MOROĞLU ise, TTK. m. 636/3 hükmünde hâkime geniş takdir yetkisi verilmesini ve duruma göre ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin düzenlemenin “*hakimin taleple bağlı olması temel kuralı*”na (HMK. m. 26) aykırı olduğunu ileri sürerek kanun hükmünü eleştirmektedir⁴³⁹. Kanun hükmünde görüleceği üzere mahkeme hakimine oldukça geniş takdir yetkisi verilmektedir ve bu durum hâkimin alternatif kararlar alabilmesine olanak sağlamaktadır⁴⁴⁰. Yargıtay verdiği kararların çoğunda şirket feshine ilişkin bir karar vermeden önce duruma uygun düşen başka çözüm yollarının incelenmesi gerektiğini ifade etmektedir⁴⁴¹.

⁴³⁶ TTK. m. 640/3 hükmünde düzenlenen şirket istemi ve haklı sebeple çıkarma davası açısından geniş bilgi için bkz. Mehmet Bahtiyar, “İki Kişilik Limited Ortaklıkta Haklı Sebeple Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, 30. Sempozyum, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017), s. 127-133.

⁴³⁷ Kayıhan, a.g.e., s. 326.

⁴³⁸ Kendigelen, a.g.e., s. 551; Şener, *Limited*, s. 966-967; Bahtiyar, “Çıkarma Davası”, s. 121; Aker, a.g.m., s. 109; Ali Haydar Yıldırım, *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi*, (Bursa: Dora Yay., 2013), s. 5.

⁴³⁹ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 394.

⁴⁴⁰ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679d; Şener, *Limited*, s. 967.

⁴⁴¹ “... mahkemece davalı şirketin diğer ortağı ve yetkilisi olan ...'in beyanları dikkate alınarak şirketin üstlendiği ve halen devam eden kat karşılığı inşaat sözleşmelerinin bulunup bulunmadığı, şirketin faal durumda olup olmadığı araştırılmaksızın ve TTK 636/3. maddesi gereği "... davasında mahkeme tarafından duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme" hükmedilebileceği gözetilerek şirketin feshi yerine başka bir çözüm yolu olup olmadığı da araştırılmaksızın eksik inceleme ve yetersiz gerekçe ile davanın kabulü ile şirketin feshine karar verilmesi doğru olmamış, hükmün bozulması gerekmektedir.” Yargıtay 11. HD., E. 2016/10730 K. 2016/9482 T. 12.12.2016, (www.lexpera.com.tr, E.T.: 08.03.2023). Benzer yönde Yargıtay 11. HD., T. 29.11.2017, E. 2016/8624, K. 2017/6728, (www.lexpera.com.tr, E.T.: 08.03.2023).

İşbu hak ortak yönünden vazgeçilmez hak niteliğindedir ve sınırlandırılması veya kaldırılması mümkün değildir⁴⁴². Bu sebeple şirket sözleşmesine bazı hükümler ekleyerek bazı fiili durumların haklı sebep teşkil etmeyeceğine ilişkin düzenlemeler TTK. m. 579 hükmü gereği geçersiz olacaktır⁴⁴³.

TTK. m. 636/3 hükmüne benzer bir hüküm ise anonim şirketlere ilişkin TTK. m. 531 hükmüdür. TTK m. 531 hükmü ile haklı sebebin varlığı halinde azınlık pay sahiplerine fesih davası açma hakkı verilmektedir. TTK. m. 636/3 hükmü ile haklı sebeple fesih davası açma hakkının münferit ortağa tanınmış olması limited şirketleri kişi ortaklıklarına yaklaştırmaktadır⁴⁴⁴.

TTK. m. 636/3 anlamında ortağın şirketin feshini dava etme hakkının ön koşulu, ortağın haklı sebebe dayanarak dava açma zorunluluğudur⁴⁴⁵. Şirket ortağının açtığı davada talep sonucu bakımından açık bir şekilde şirketin feshini talep etmiş olması gerekmektedir. İkinci koşul ise, ileri sürülen haklı sebebin hâkim tarafından yeterli görülmesidir⁴⁴⁶. Gerçekten de TTK. m. 636/3 gereği hâkimin alternatif çözümlere hükmedebilmesi, fesih yerine verilen bir karardır ve bu sebeple ortak tarafından ileri sürülen nedenlerin haklı sebep niteliğinde olmaması durumunda davanın reddedilmesi doğru olacaktır⁴⁴⁷. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere haklı sebep, ortaklık ilişkilerini çekilmez bir hale getiren ve dürüstlük kuralı gereği ortağın artık ilişkiyi devam ettirmesinin kendisinden beklenmeyeceği sebepler olarak tanımlanabilir⁴⁴⁸. Haklı sebep yönünden “Çıkma Hakkı” bölümündeki yaptığımız açıklamaların şirketin feshi davasında da geçerli olacağını belirtmek isteriz⁴⁴⁹. Hâkim her somut olayın özelliklerine göre haklı sebep olarak ileri sürülen sebepleri inceleyecek ve konuyu takdir edecektir⁴⁵⁰.

Ortağın şirketin feshine ilişkin hakkını dava açarak kullanması ve dava sonucunda mahkeme tarafından ortağın çıkarılmasına ilişkin karar verilmesi durumunda işbu karar yenilik doğuran hüküm niteliğindedir⁴⁵¹. Buna göre fesih yerine mahkemenin

⁴⁴² Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 130; Şener, *Limited*, s. 969; Yıldırım, a.g.e., s. 46.

⁴⁴³ Şener, *Limited*, s. 969.

⁴⁴⁴ Şener, *Limited*, s. 968.

⁴⁴⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679a; Şener, *Limited*, s. 968.

⁴⁴⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679b.

⁴⁴⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679b.

⁴⁴⁸ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 16751; Çamoğlu, “Çıkarılma Halleri”, s. 257; Aker, a.g.m., s. 111.

⁴⁴⁹ Geniş bilgi için bkz. Şener, *Limited*, s. 981 vd..

⁴⁵⁰ Şener, *Limited*, s. 981.

⁴⁵¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679f.

ortanın çıkarılmasına karar vermesi durumunda hükmün kesinleştiği tarihte ilgili ortak şirketten çıkmış olur ve ayrılma akçesi de bu tarihe göre hesap edilmelidir⁴⁵².

3.3. VETO HAKKININ DEĞERLENDİRİLMESİ

3.3.1. Genel Olarak Veto Hakkı

Veto kelimesinin anlamı, “*karşı çıkma, engelleme, reddetme*” olarak ifade edilmektedir⁴⁵³. Bir diğer hukuk sözlüğünde ise veto, “*bir yetkinin, bir yasanın, bir kararın yürürlüğe girmesine karşı çıkma hakkı. Reddetme*” olarak tanımlanmaktadır⁴⁵⁴. Veto hakkı özellikle şahıs şirketlerinde oldukça önemli bir prosedür iken kanun koyucu sermaye şirketlerinde veto hakkının düzenlemesi konusunda oldukça mesafeli bir duruş sergilemektedir⁴⁵⁵. Bununla birlikte günümüzde sermaye şirketlerinde ortaklar arasında ortakların kişisel ilişkilerinden dolayı çok fazla ihtilafın bulunduğu da bilinen bir gerçektir.

Veto hakkı, toplumda veya kişilerde olumsuz bir durum gibi algılanabilmektedir⁴⁵⁶. Veto hakkından bahsedildiğinde olumsuz bir durummuş algılanabilmesinin sebeplerinden biri ise, anayasa hukuku bağlamında veto hakkının veya geri gönderme yetkisinin siyaseten halk üzerinde bıraktığı etkiler olabilmektedir. Ticaret şirketleri açısından limited şirketlerde veto hakkı ise bazı durumlarda ilgili ortak için oldukça hayati öneme sahip bir hak olabilmektedir.

Veto hakkının ilgili ortağa verdiği olumlu faydalar bulunmaktadır. Veto hakkı vesilesi ile ortak şirket işleyişinde önemli bir konumda olabilmektedir ve bu sayede şirket işleyişine doğrudan müdahil olabilmektedir. Olumlu faydalarının yanında veto hakkının şirket için olumsuz olabilecek etkileri de bulunabilir. Bunlara örnek olarak şirketin işleyişine sekte vurmamak veya şirketin kilitlenmesi gösterilebilir. Çünkü bazı durumlarda veto hakkının kullanılması ile bazı genel kurul kararlarının alınamaması gündeme gelebilmektedir.

Veto hakkının ayrı bir hüküm halinde ve detaylı olarak düzenlenmemesi beraberinde bazı soru işaretlerine sebep olabilmektedir. Özellikle “veto etme gücü” olarak

⁴⁵² Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1679f.

⁴⁵³ Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> (E.T.: 03.03.2023).

⁴⁵⁴ T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü, <https://sozluk.adalet.gov.tr/> (E. T.: 03.03.2023).

⁴⁵⁵ Sulu, a.g.m., s. 576.

⁴⁵⁶ Altan Fahri Gülerci, “Limited Şirketlerde Ortaklara Veto Hakkı Tanınması”, *Legal Hukuk Dergisi* 18, S. 211 (2020): s. 3052.

isimlendirilen bu güç, şirketin işleyişinde ciddi sorunlara sebep olma ihtimalini bünyesinde barındırmaktadır.

Veto hakkı anayasa hukuku bakımından da önemli bir anlama sahiptir. Bu sebeple anayasa hukuk bakımından veto hakkına da değinmek gerekmektedir. Türkiye’de siyasi atmosferin şiddetli geçtiği yıllarda cumhurbaşkanının mecliste onaylanan yasaları geri gönderme yetkisine sahip olması ile veto hakkı kamuoyunda karıştırılabilmektedir. Anayasa hukuku bakımından veto hakkı, mutlak veto ve geciktirici veto olarak ikiye ayrılmaktadır⁴⁵⁷. Anayasa’nın 89 ile 175. maddesinde kanunlar ve Anayasanın değiştirilmesi hakkındaki teklifler cumhurbaşkanı tarafından geri gönderilebilir. Bu durumda Anayasa’nın ilgili maddelerinde belirtilen çoğunluk ile mecliste teklifler onaylanır ise artık cumhurbaşkanının tekrar geri gönderme yetkisi bulunmamaktadır.

Görüleceği üzere veto hakkının köken itibarıyla anayasa hukuku kavramı olduğu söylenebilir⁴⁵⁸. İşte bu sebeplerle veto hakkı kelime anlamı ile genelde “engelleme” olarak algılanabilmekte olup, ayrıca mutlak veto hakkının bulunması durumunda “onay” şeklinde de anlaşılabilmektedir⁴⁵⁹. TTK. m. 577/1-e hükmünde belirtildiği üzere limited şirkette genel kurul kararlarına engel olma şeklinde anlaşılabilmektedir⁴⁶⁰. Bu hali ile veto hakkına sahip olan ortağın şirkette kilit nitelikte bir pozisyona sahip olduğu söylenebilir. Buradan da anlaşılabileceği üzere limited şirket özelinde veto hakkı, 1982 Anayasasında anlamında güçleştirici veto hakkı veya geri gönderme yetkisinden oldukça farklıdır.

⁴⁵⁷ Erdoğan Teziç, “Cumhurbaşkanının Geri Gönderme Yetkisi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 52, S.1-4 (1987): s. 102. Bir devlette devlet başkanı veya cumhurbaşkanı, meclisin kabul ettiği kanunu onaylama yetkisine sahip ise bu durumda mutlak veto hakkı bulunduğu kabul edilmektedir, Teziç, a.g.m., s. 102. Yazar veto hakkını mutlak ve güçleştirici veto hakkı olarak ikiye ayırmaktadır ve geri gönderme yetkisinin ise veto olmadığını vurgulamaktadır, Teziç, s. 103 vd.. Aynı yönde Bülent Tanör/Necmi Yüzbaşıoğlu, *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*, (İstanbul: Beta Yay., 2014), s. 299 vd.. Gözler ise, geri gönderme yetkisini (nitelikli çoğunluk aranmadan teklifin kabul edilmesi durumu) geciktirici veto, geri gönderme durumunda nitelikli çoğunluk ile teklifin kabul edilmesini güçleştirici veto olarak tanımlamaktadır, bkz. Kemal Gözler, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, (Bursa: Ekin Yay., 2016), s. 460 vd.. Devlet başkanı veya cumhurbaşkanının mecliste kabul edilen kanunu geri göndermesi olarak bilinen ve yine meclisin belirli bir çoğunlukla (nitelikli çoğunluk) kabul etmiş ise kanun metni yasalaşmaktadır, Teziç, a.g.m., s. 102. İşte burada kanun metninin kanunlaşma sürecini bir süre zorlaştıran bu duruma güçleştirici/zorlaştııcı veto denilmektedir.

⁴⁵⁸ Gülerci, a.g.m., s. 3054.

⁴⁵⁹ Gülerci, a.g.m., s. 3054.

⁴⁶⁰ Gülerci, a.g.m., s. 3054.

Limited şirket özelinde oluşturulması muhtemelen olan veto hakkı, mutlak veto hakkı olarak nitelendirilebilecektir ve bu sayede ortak kendi menfaatlerinin aleyhine olabilecek kararların alınmasına engel olabilecektir. Bu özelliği nedeniyle veto hakkının koruyucu haklar sınıflandırmasına girebileceği de öğretide ifade edilmiştir⁴⁶¹. Ayrıca veto hakkının verdiği güç sebebiyle veto hakkı sahibi olan ortağın kararının fiili (*de facto*) olarak genel kurul kararının üzerinde olduğu da öğretide ifade edilmektedir⁴⁶².

3.3.2. Altın Pay Kavramı ve Veto Hakkı

Altın pay kavramı, ülke için oldukça önemli konumda bulunan kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesi nedeniyle kamu güvenliğinin sağlanması, yani özelleştirilen şirkette yönetime müdahale hakkının elde edilmesi, amacıyla oluşturulmuştur⁴⁶³. Altın pay kavramı, yasalarda tanımlanmamış olmakla birlikte özelleştirme kapsamına alınan şirketlerde oransallık ilkesine aksine olarak ilgili devlete veya kamu kurumuna bazı haklar tanıyan paylar olarak tanımlanabilmektedir⁴⁶⁴. 2. Dünya Savaşından sonra Dünya’da liberal ekonomilerin yaygınlık kazanması ve çoğu ülkelerde devlete ait olan şirketlerin özelleştirilmesini özendirmiştir⁴⁶⁵. Altın pay kavramı ise bu akımın sonucu olarak hukuk dünyasına girmeye başlamıştır ve çeşitli ülkeler bundan yararlanmıştır.

Altın payın unsurlarını; i) ilgili ülke veya ilgili kurumlar lehine öngörülmesi, ii) anonim veya limited şirketlerde tesis edilmesi, iii) paya bağlanma zorunluluğunun bulunmaması, iv) sahibine diğer paylara kıyasla ayrıcalıklı haklar sağlaması olarak sayabiliriz⁴⁶⁶. Altın payların sağladığı özel hakları ise; pay iktisabı veya devirlerinin onaya tabi tutulması, şirketin karar alma mekanizmalarına etkide bulunulması, yönetimin ne şekilde oluşacağına ilişkin ayrıcalıklar tanınması gibi birçok konuda altın

⁴⁶¹ Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 449-450; Gülerci, a.g.m., s. 3055.

⁴⁶² Şener, *Limited*, s. 56. Şirkette oldukça önemli bir konuma sahip olunması ve veto hakkının içeriğinin oldukça geniş olması durumunda veto hakkı sayesinde fiili organ konumunda olunabileceği yönünde bkz. Sulu, a.g.m., s. 588.

⁴⁶³ Çiğdem Yatağan Özkan, *Anonim Şirketlerde Altın Paylar*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2016), s. 9.

⁴⁶⁴ Feyzan Hayal Şehirali Çelik, “Ulusal Düzenlemeler ile Topluluk Hukuku Sınırlarında Altın Paylar”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 24, S. 2 (2007): s. 351.

⁴⁶⁵ Özelleştirme ve altın paylar konusunda önemli bir isim olan Birleşik Krallık Başbakanı Margaret Thatcher, 1979 yılından itibaren ülkesinde özelleştirmeleri gündemine almış ve buna yönelik politikaların oluşmasına öncülük etmiştir, Yatağan Özkan, a.g.e., s. 7; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 352.

⁴⁶⁶ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 20-31; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 352.

paylar sahibine özel haklar sağlamaktadır⁴⁶⁷. Konu bakımından ise ilgili şirkete stratejik ortak alınması, stratejik ortaklığın sona erdirilmesi, merkez ve işletme konusu değişikliği, sermaye artırımı, hisse ihracı gibi bir birçok konuda genel kurulda karar alınırken oluşturulan veto haklarına rastlamak da mümkündür⁴⁶⁸.

Altın paylara ilişkin olarak örnek vermek gerekir ise, İngiltere’de şirket esas sözleşmesi ile ve genelde 1 İngiliz Sterlin değerinde esas sermaye miktarına karşılık altın pay oluşturulmaktadır, bu vesile ile yukarıda da bahsi geçen çoğu kararın alınması konusunda yazılı izin verilmesi usulü benimsenmektedir⁴⁶⁹. Bu örnek İngiltere’de özelleştirme süreçlerinde sıklıkla kullanılmıştır ve yaratılan altın paylara veto hakkı tanınmıştır⁴⁷⁰.

Gerçek altın pay olarak veto hakkının zamansal açıdan kullanımı bazı örneklerde “izin usulü” (*ex ante*) şeklinde olabilirken bazı durumlarda “onay” (*ex post*) şeklinde olabilmektedir⁴⁷¹. Bu hali ile altın pay ile veto hakkı birbiri ile ilişkilidir ancak farklı iki kavramdır⁴⁷². Veto hakkı, altın payların görünüş biçimlerinden bir tanesi olduğu gibi en önemlisidir⁴⁷³. Gerçek altın pay olarak adlandırılan veto hakkı, şirketler hukukunda geçerli olan oransallık ilkesini ciddi şekilde sarsan ve şirketin çoğunluğuna sahip olan pay sahibinin yönetim yetkisini ciddi şekilde kısıtlayan bir imtiyaz olarak tanımlanmaktadır⁴⁷⁴. Veto hakkının niteliği itibariyle “gerçek altın pay” niteliğinde olduğu da söylenebilir⁴⁷⁵.

TTK.’da limited şirketlere ilişkin m. 577 hükmü dışında anonim şirketlerde veto hakkı tanınıp tanınmayacağına ilişkin olarak bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak “*anonim şirketlerin temel yapısının bozulmaması*” ifadesinin bulunduğu TTK. m. 447/1-c hükmünde de belirtildiği üzere imtiyaz kurumu ile kanun koyucu nispi eşitsizliğe izin verdiği, fakat genel kurulun iradesinin tek bir oya bağlı kılınmasını kabul etmediği

⁴⁶⁷ Gülerci, a.g.m., s. 3055; Geniş bilgi için bkz. Yatağan Özkan, a.g.e., s. 93-134; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 354-359.

⁴⁶⁸ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110-111.

⁴⁶⁹ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 356.

⁴⁷⁰ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110.

⁴⁷¹ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 111.

⁴⁷² Gülerci, a.g.m., s. 3055.

⁴⁷³ Gülerci, a.g.m., s. 3055.

⁴⁷⁴ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 356.

⁴⁷⁵ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110; Gülerci, s. 3055.

belirtilerek anonim şirketler açısından veto hakkının tanınamayacağı öğretide savunulmaktadır⁴⁷⁶.

Türkiye’de özelleştirme işlemlerine ilişkin ana mevzuat olan 4046 sayılı Kanun’un 13. maddesinde veto hakkına ilişkin olarak bir düzenleme yapılmıştır. Hüküm kapsamında stratejik sayılan kuruluşlarda kamu payının %50’nin altına düşmesi durumunda söz ve onay hakkı verecek imtiyazlı hisselerin miktarını ve bu paylara dayanarak ilgili ülkenin çeşitli kurumlarının sahip olacağı imtiyazlı hakları belirlemeye, imtiyazlı hisselerin miktarını ve bunlarla ilgili imtiyazlı hakları değiştirmeye, stratejik konu ve kuruluş olarak tespit edilenleri bu kapsamdan çıkarmaya, kurul yetkilidir. TTK. m. 330 hükmüne göre özel kanunlara tabi anonim şirketlere, özel hükümler dışında bu kısım hükümleri uygulanır. 4046 sayılı Kanun m. 13 ve TTK. m. 330 hükmü birlikte değerlendirildiğinde özelleştirme kapsamında bulunan anonim şirketlerde veto hakkına ilişkin olarak kanuni dayanak bulunduğu ve bu nedenle altın payların oluşturulmasının mümkün olacağını söyleyebiliriz⁴⁷⁷.

3.3.3. Türleri

3.3.3.1. Kanuni Veto Hakkı

Kanuni veto hakkına ilişkin olarak TTK.’da açık bir hüküm veya tanımlama bulunmamaktadır⁴⁷⁸. Kanuni veto hakkına ilişkin olarak TTK.’nın bazı maddeleri ile veto hakkı yaratıldığı öğretide belirtilmektedir⁴⁷⁹. Örnek olabilecek TTK. hükümleri ise şu şekildedir: m. 607, m. 626/2, m. 613/4-c.1, 621/3, m. 617/4. Öğretide yapılan yoruma göre limited şirketlerin genel kurulda oybirliği ile alması gereken tüm hususlarda şirket ortaklarından her birinin ayrı ayrı veto hakkı bulunduğu ve buna kanuni veto hakkı denilebileceği ileri sürülmektedir⁴⁸⁰. Öğretide bir görüş ise karar yeter sayısı için oybirliği gereken durumlarda her bir ortağın kararının alınmasını engelleyebilmesi durumunun veto hakkı olmadığını, kanun veya şirket sözleşmesi ile tanınan müktesep hak niteliğinde olabileceğini vurgulamaktadır⁴⁸¹.

⁴⁷⁶ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 963a.

⁴⁷⁷ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 116-117.

⁴⁷⁸ Gülerci, a.g.m., s. 3055.

⁴⁷⁹ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 126, Şener, *Limited*, s. 767; Yıldırım, a.g.e., s. 313; Gülerci, a.g.m., s. 3055-3056.

⁴⁸⁰ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2264; Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 637; Gülerci, a.g.m., s. 3056.

⁴⁸¹ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 315.

Yukarıda bahsedilen TTK. hükümleri incelendiğinde de alınacak kararların ya tüm ortakların yazılı veya farklı şekilde onayı ile ya genel kurulda oybirliği ile ya da diğer ortakların yazılı onayları almak suretiyle birtakım kararların alınacağı görülebilmektedir. Akdi veto hakkının ortağın şahsına tanınmış olması yani kişiye bağlı olmasından farklı olarak kanuni veto haklarının kişiye bağlı olmadığı ifade edilmektedir⁴⁸². Gerçekten de yukarıda sayılan TTK. hükümlerinde kanuni veto hakkı, ilgili kararın alındığı tarihteki şirket ortakları tarafından kullanılacaktır. Bu sebeple kanuni veto hakkının kişiye bağlı olmadığı sonucuna da varılması mümkündür.

PULAŞLI'ya göre TTK. m. 607 hükmünde geçen “*ek ya da yan edim yükümlülükleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararları, ancak ilgili tüm ortakların onayıyla alınabilir*” ifadesi bütün ortakların oybirliği olarak anlaşılmalıdır⁴⁸³. Ortak için ek ödeme ve yan edim yükümlülüğü getirilecek olmasından dolayı ortağın iradesine aykırı olarak borçlandırılamayacağı vurgulanmaktadır. TTK. m. 607 hükmü emredici niteliktedir ve aksine esas sözleşme ile düzenleme yapılması da mümkün değildir⁴⁸⁴. Bu sebeple ek ya da yan edim yükümlülüğü öngören veya mevcut olan yükümlülükleri artıran genel kurul kararlarına karşı her bir ortağın için veto hakkı bulunduğu söylenebilir. Çünkü kanun gereği oybirliği ile alınması gereken bir kararda her bir ortak özünde bu karara etki etme gücüne kanundan dolayı sahip olmaktadır.

Rekabet yasağına ilişkin TTK. m. 626/2 hükmünde geçen yazılı olarak izin verilmesi şartının ispat kolaylığı açısından getirildiği ve kural olarak bunun zorunlu olduğu belirtilmektedir⁴⁸⁵. ŞENER'e göre diğer bütün ortakların yazılı izin vermesi zorunluluğu gereği ortaklara yasak veto hakkı tanınmaktadır ve bu durum azınlık güçlü şekilde korunmasına da hizmet etmektedir⁴⁸⁶. Yine benzer bir düzenleme TTK. m. 613/4 hükmünde öngörülmüştür. Hükme göre, bağlılık yükümüne veya rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetler ile ilgili geri kalan ortakların yazılı onayı aranmaktadır. TTK. m. 613/4 hükmü de m. 626/2 hükmüne benzer şekilde yazılı olarak

⁴⁸² Gülerci, a.g.m., s. 3056; Serhan Dinç, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Ortaklıkların Kuruluşu”, *Terazi Hukuk Dergisi* 12, S. 132 (2017): s. 39.

⁴⁸³ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 126. Aynı yönde Gülerci, a.g.m., s. 3056.

⁴⁸⁴ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 126.

⁴⁸⁵ Şener, *Limited*, s. 767. TTK. m. 626/2 şu şekildedir: “*Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin vermemişse, müdürler şirketle rekabet oluşturan bir faaliyette bulunamazlar. Şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını öngörebilir.*”

⁴⁸⁶ Şener, *Limited*, s. 767. Aynı yönde Gülerci, a.g.m., s. 3056.

onay verme usulünü öngörmüştür ve bu hükmün de ortaklara kanuni veto hakkı tanıdığı ifade edilebilir⁴⁸⁷. TTK. m. 613/4 ve 626/2 uyarınca şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine ortaklar genel kurulunun onay kararını öngörmedi ise yazılı izin için genel kurulun toplanması gerekmemektedir ve bu sebeple ortakların yazılı izin iradesini şirkete bildirmeleri yeterli olacaktır⁴⁸⁸. Bu hükümlerin dışında TTK. m. 621/3 hükmünde yer alan düzenleme de kanuni veto hakkı kapsamında sayılabilecektir⁴⁸⁹. TTK. m. 621/3 hükmüne göre bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği, tüm ortakların oy birliği ile karar almasıyla mümkündür. Hükümde görüleceği üzere ortağa ilişkin şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan esas sözleşmeye konulabilmesi için genel kurulda oybirliği şartı getirilmiştir. Oybirliği şartının öngörülmesinden dolayı her bir ortak için münferiden kanuni veto hakkı kanundan dolayı doğmuş olmaktadır ve bu kararın alınabilmesi için her bir ortağın olumsuz oy vermesi ile kararın alınmasını engelleme hakkına sahiptir.

3.3.3.2. Kazai Veto Hakkı

Kazai veto hakkı ifadesi öğretide GÜLERCİ tarafından ifade edilmiştir⁴⁹⁰. Buna göre veto hakkının tesisinin mahkeme kararına dayanabileceği belirtilmektedir⁴⁹¹. Mahkeme kararı ile veto hakkının oluşturulması aslında limited şirkete karşı açılan fesih davasında mahkemenin “*duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme*” hükmetmesine dayanmaktadır. Bu durumun özellikle çoğunluk karşısında haksızlığa uğradığını düşünen azınlık pay sahipleri veya azınlık olmasa da görece hakim hissedara göre daha az paya sahip ortaklar tarafından ileri sürülmesi de mümkündür. Ancak şunu ifade etmek gerekir ise fesih davasında ilgili ortağa veto hakkı tanınması şeklinde kabul edilebilir çözümü mahkeme ilgili olayın koşullarına ve ortaklığın durumuna göre takdir edecektir. Mahkeme bu kararı verirken menfaatler dengesini gözetmeli ve ihtilafı çözüme kavuşturucu bir tutum takınmalıdır⁴⁹².

⁴⁸⁷ Gülerci, a.g.m., s. 3056.

⁴⁸⁸ Şener, *Limited*, s. 767.

⁴⁸⁹ Gülerci, a.g.m., s. 3056-3057. Yazara göre ayrıca sirküler şeklinde genel kurul kararlarının alınabilmesine ilişkin TTK. m. 617/4 hükmünün de kanuni veto hakkı niteliğindedir, Gülerci, a.g.m., s. 3057.

⁴⁹⁰ Gülerci, a.g.m., s. 3057.

⁴⁹¹ Yıldırım, a.g.e., s. 361; Gülerci, a.g.m., s. 3057.

⁴⁹² Yıldırım, a.g.e., s. 361; Gülerci, a.g.m., s. 3057.

Mahkeme tarafından limited şirketin feshi davasında kabul edilebilir çözüm olarak ilgili ortağa veto hakkı tanınması şeklinde verilen karar sonucunda veto hakkı tek seferlik olmayacaktır ve bu sebeple ilgili ortak veto hakkı gerekli gördüğü zamanlarda sürekli olarak kullanabilecektir. Bu durumun limited şirkette tekraren ihtilaflara sebep olması da olasıdır. Çünkü kendisine veto hakkı tanınan ortak tarafından hakkın diğer ortaklar aleyhine kullanılması gibi bir sonuç ile karşılaşılması mümkün olabilecektir. Bu nedenle öğretide veto hakkının tanınmasından sonra tekraren bir ihtilaf olması durumunda diğer ortakların mahkemeye başvuru yapabileceği ve sonuç olarak mahkemenin önceden tanınan veto hakkını kaldırabileceği ihtimalen belirtilmektedir⁴⁹³. Ancak Türkiye’de yargılamaların nispeten yavaş ilerlemesinden ötürü sürekli olarak mahkemeye başvuru yapılması durumunda limited şirketin faaliyetlerinin oldukça kötü etkilenebileceğini de söylemek isteriz.

3.3.3.3. Akdi Veto Hakkı

3.3.3.3.1. Niteliği

TTK. m. 577/1-e hükmünde düzenlenen ve esas sözleşmede öngörülmesi halinde ortaklar ve şirket için bağlayıcı olacak veto hakkına akdi veto hakkı denilmektedir⁴⁹⁴. TTK. m. 577/1-e hükmünün ise kaynağı İsviçre Borçlar Kanunu’nun 776a/1-(6) maddesidir, ancak mehzaz kanun m. 807’den farklı olarak akdi veto hakkı bağımsız bir hüküm şeklinde düzenlenmemiştir⁴⁹⁵. Gerçekten de TTK. m. 577/1-e hükmü dışında veto hakkının düzenlendiği bağımsız bir hüküm TTK.’da bulunmamaktadır ve bu durum ŞENER tarafından ciddi bir eksiklik olarak eleştirilmektedir⁴⁹⁶.

Akdi veto hakkı, sözleşmeye dayalı inşai hak niteliğindedir ve hakkın şahsilik unsuru oldukça yüksektir⁴⁹⁷. Veto hakkı bu yönüyle yine şahıs ortaklığına ilişkin unsurların öne çıktığı bir kurumdur⁴⁹⁸. Ayrıca veto hakkı münasebetiyle bu hakka sahip olan ortağın şirketi içerisindeki konumu çok yüksek seviyeye çıkmaktadır ve şirket sözleşmesinden belirlenen konularda ortağın onayı olmaksızın karar

⁴⁹³ Gülerci, a.g.e., s. 3057.

⁴⁹⁴ Gülerci, a.g.m., s. 3057. Akdi veto hakkı “statüsel veto hakkı” olarak da anılmaktadır, Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 123 vd..

⁴⁹⁵ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 123; Şener, *Limited*, s. 56; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 315; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 449; Gülerci, a.g.m., s. 3057.

⁴⁹⁶ Şener, *Limited*, s. 56-57. Aynı yönde Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 315.

⁴⁹⁷ Şener, *Limited*, s. 56. Yenilik doğurucu hak olduğu yönünde bkz. Sulu, a.g.m., s. 577; Esra Hamamcıoğlu, *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*, (Ankara: Yetkin Yay., 2022), s. 321.

⁴⁹⁸ Yıldırım/Demirkapı, s. 449.

alınmamaktadır⁴⁹⁹. İnşai hak olmasından ötürü veto hakkı, şarta bağlanamadığı gibi ayrıca kullanılmaları halinde tükenirler ve geri alınması mümkün değildir⁵⁰⁰. Kullanılmakla tükenme açısından veto hakkının değerlendirilmesi gerekmektedir. Normalde inşai hak kullanmak ile tükenmektedir, ancak veto hakkının şirket sözleşmesinde öngörülmesi ile artık anılan her genel kurul kararının görüşülmesi tarihinde ilgili ortak veto hakkını kullanabilecektir⁵⁰¹. Bu sebeple her bir genel kuruldan sonra, ortağın veto hakkını kullanması şartı ile, veto hakkı kullanılmakla tükenecektir.

Ekleme gerekir ise veto hakkının, oy hakkına benzer bir karaktere sahip olduğu belirtilmektedir⁵⁰². Çünkü TTK. gereği belirli veya belirlenebilir ortaklara genel kurul kararlarına karşı veto hakkı tanınmaktadır. Bu sebeple genel kurulda yapılan oylamada ilgili diğer ortak da oy kullanmaktadır ve verdiği oy aslında veto hakkının kullanımı niteliğinde olabilmektedir. Fakat veto hakkının kullanımı genel kurul kararından önce veya sonra şeklinde de olabilir⁵⁰³. Veto hakkının kullanılması ile olumlu oyların sayısı, olumsuz oylardan fazla da olsa veto hakkı sonucunda ilgili genel kurul kararı reddedilmiş sayılır.

Öğretide haklı olarak ifade edildiği üzere TTK.’da veto hakkına ilişkin olarak bağımsız bir düzenleme bulunmamaktadır. Buna karşılık mehzaz kanun İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmünde ise veto hakkının kapsamını, kuruluştan sonra nasıl veto hakkının tanınacağı, veto hakkının devredilebilirliği gibi konuları da içeren ayrı bir düzenleme olarak kabul edilmiştir⁵⁰⁴. TTK.’da benzer bir hükme yer verilmemesi durumu öğretide ŞENER tarafından ciddi şekilde eleştirilmektedir ve hatta bu durum “hata” olarak da tanımlanmaktadır⁵⁰⁵. İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmüne benzer bir hükmün TTK.’da yer almamasının bir kanun boşluğu oluşturduğu, dolayısıyla hâkimin TTK. m. 1 atfı ile bu boşluğun doldurulması ve İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmünde geçen esasların dikkate alınması gerektiği öğretide vurgulanmaktadır⁵⁰⁶.

⁴⁹⁹ Şener, *Limited*, s. 56; Gülerci, a.g.m., s. 3059.

⁵⁰⁰ Sulu, a.g.m., s. 577-578.

⁵⁰¹ Sulu, a.g.m., s. 578.

⁵⁰² Şener, *Limited*, s. 56.

⁵⁰³ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 111.

⁵⁰⁴ Şener, *Limited*, s. 56; Yıldırım/Demirkapı, s. 449; Gülerci, a.g.m., s. 3057. İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmünün çevirisi için bkz. Gülerci, a.g.m., s. 3058.

⁵⁰⁵ Şener, *Limited*, s. 57. Aynı yönde Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 315. Kanun yapma tekniği açısından veto hakkına ilişkin hükmün içeriğinin doldurulması gerektiği yönünde, Gülerci, a.g.m., s. 3058-3059.

⁵⁰⁶ Şener, *Limited*, s. 57; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 316.

Öğretide yer alan bir diğer görüşe göre kanun boşluğunun İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmüne kıyasla doldurulması mümkündür, ancak her olayda bu hükmün uygulanması mümkün olmayabilir⁵⁰⁷. Yine yazara göre kanun koyucunun mehz kanunda yer alan hükümden haberdar olmaması mümkün olmadığı gibi kanun koyucunun TTK. m. 577’de yaptığı düzenleme ile bu boşluğun öğreti ve uygulama ile doldurulmasına imkân sağladığı da söylenebilecektir⁵⁰⁸. Üçüncü bir görüş olarak ise BİLGİLİ/DEMİRKAPI ise mehz kanun m. 807 hükmünün TTK.’ya bilinçli şekilde alınmadığı ve bu sebeple bu hükmün TTK. bakımından uygulanamayacağını belirtmektedir⁵⁰⁹.

Veto hakkının devredilebilirliği hususunda öğretilde birlik bulunmamaktadır. Buna mukabil TTK.’da da veto hakkının devrine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Hâkim görüşe göre, ortağın şahsının önem taşımasından ötürü veto hakkının esas sermaye payından ziyade ortağa tanındığı belirterek veto hakkının devrine karşı çıkmaktadır⁵¹⁰. Bu görüş uyarınca ortağın ölümü veya şirketten ayrılması durumunda veto hakkının sona ereceği dile getirilmektedir⁵¹¹. Bu görüşün dayanağının İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmü olduğu da söylenebilir. Bu görüşe karşılık olarak TTK. m. 577/1-e hükmünde geçen “*belirli ... ortaklar*” ifadesinin şahsa bağlılığı ifade ettiği, ancak “*belirlenebilir ortaklar*” ibaresinden ise veto hakkının esas sermaye payları, pay grupları veya ortaklar için de öngörülebileceği öğretilde ileri sürülmektedir⁵¹². MOROĞLU ise TTK.’ya ilişkin hükümleri değerlendirdiği eserinde TTK. m. 577 hükmüne ilişkin olarak bazı açıklamalar yaptıktan sonra TTK. m. 577 hükmüne alternatif olarak sunduğu kanun metni örneğinde şu ifadeyi kullanmaktadır⁵¹³: “*Belirli esas sermaye paylarının sahiplerine kararı veto hakkı veya oylamada eşit oy çıkması halinde bazı ortaklara veya müdürlere üstün oy hakkı tanınmasına ilişkin düzenlemeler*”. Yazar her ne kadar veto hakkına ilişkin olarak bir açıklama yapmamış olsa da önerdiği hüküm taslağına göre veto hakkının esas sermaye paylarına tanınması gerektiğini dolaylı olarak önermiştir⁵¹⁴. Ancak her ne kadar öğretilde bu konuda farklı

⁵⁰⁷ Gülerci, a.g.m., s. 3059.

⁵⁰⁸ Gülerci, a.g.m., s. 3059. Yazar, en makul çözüm olarak ise olası uyuşmazlıkların önünü alabilmek adına TTK.’ya ek bir hüküm konulması gerektiğini ifade etmektedir, Gülerci, a.g.m., s. 3059.

⁵⁰⁹ Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 637 dn. 102.

⁵¹⁰ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 124; Şener, *Limited*, s. 58; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 316; Yıldırım, a.g.e., 360. Gülerci, a.g.m., s. 3061.

⁵¹¹ Şener, *Limited*, s. 58.

⁵¹² Bilgili/Demirkapı, a.g.e., s. 637, Dinç, a.g.m., s. 36.

⁵¹³ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 360-361.

⁵¹⁴ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 360-361.

görüşler ileri sürülmüş olsa da bizim katıldığımız görüş uyarınca TTK. m. 577/1-e hükmünün lafzı gereği veto hakkı ortağın şahsına tanınabileceği gibi esas sermaye payına da tanınabilmelidir.

3.3.3.3.2. Kapsamı

Kanun hükmü kapsamında veto hakkının tanınacağı kararların ne olduğu belirtilmemiştir. Ancak TTK. m. 577/1-e hükmünde genel kurul kararlarına karşı veto hakkı tanındığını İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmünden kıyasla çıkartmamız mümkündür. Çünkü mehzaz kanun m. 776a/1/6 hükmünde açık şekilde veto hakkının genel kurul kararlarına karşı kullanılabilmesi ve öngörülebilmesi düzenlenmiştir⁵¹⁵. Buna göre genel kurul tarafından alınan herhangi bir karara karşı veto hakkının şirket bakımından şirket sözleşmesinde tanımlanması mümkündür. Genel kurul kararının ne olduğu önem arz etmemektedir, ancak şirket sözleşmesinde hangi genel kurul kararlarına karşı veto hakkı düzenlenebileceği bazen öngörülebilir. Fakat veto hakkının tüm genel kurul kararlarına karşı tanınması durumunda ise durum çok net değildir. Öğretide şirket sözleşmesi uyarınca tüm genel kurul kararlarına karşı veto hakkı tanınmaması, hangi kararlara karşı veto hakkının öngörüleceğinin şirket sözleşmesinde belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir⁵¹⁶. Bu tespit bize göre de doğrudur, çünkü şirketin tüm kararlarına karşı münferit bir ortağa veto hakkı tanınması halinde şirkette karar alma konusunda sorun yaşanması ve şirketin bloke olması oldukça yüksek ihtimaldir⁵¹⁷. Ayrıca veto hakkının organların seçimi konusundaki genel kurul kararlarına karşı şirket sözleşmesinde öngörülmemesi gerektiği ifade edilmektedir⁵¹⁸.

Veto hakkının kapsamına giren kararlar açısından ikinci bir tartışma ise müdürlerin verdiği kararlara karşı veto hakkının kullanılıp kullanılamayacağıdır. Öğretide hâkim görüş müdürlerin kararlarına karşı veto hakkı kullanılamayacağını, veto hakkının kapsamına doğrudan bu kararların girmeyeceği şeklindedir⁵¹⁹. Ancak TTK. m. 625/2 hükmündeki⁵²⁰ düzenlemeden ötürü dolaylı olsa da müdürlerin bazı kararlarına karşı

⁵¹⁵ Şener, *Limited*, s. 57; Gülerci, a.g.m., s. 3063.

⁵¹⁶ Şener, *Limited*, s. 58; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318.

⁵¹⁷ Aynı yönde Şener, *Limited*, s. 58; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318.

⁵¹⁸ Pulaşlı, *Genel Esaslar*, § 36 N. 125.

⁵¹⁹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2265; Şener, *Limited*, s. 57; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 317; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 450 dn. 68; Yıldırım, a.g.e., s. 360; Yatağan Özkan, a.g.e., s. 55-56; Gülerci, a.g.m., s. 3064.

⁵²⁰ TTK. m. 625/2 hükmü şeklindedir: “Şirket sözleşmesinde, müdürün veya müdürlerin; a) Aldıkları belirli kararları ve b) Münferit sorunları, genel kurulun onayına sunmaları gereği öngörülebilir.”

veto hakkının öngörülebileceği öğretide belirtilmektedir⁵²¹. TTK. m. 625/2 hükmü öğretide eleştirilmekte olup TTK. m. 625/2 hükmünün kaynağı İsviçre Borçlar Kanunu m. 811 hükmü olduğu ve TTK. m. 625/2 hükmü düzenlenirken çeviri hatası yapıldığı vurgulanmaktadır⁵²². Veto hakkının müdürlerin kararlarına karşı kullanılabilmesi açısından İsviçre Borçlar Kanunu m. 811 hükmünün dikkate alınması ve buna göre yorumlanması gerektiği ŞENER tarafından öğretide savunulmaktadır⁵²³. Müdürlerin belirli kararlarının genel kurulun onayına sunulması hususunda TTK. m. 625/1 hükmünün dikkate alınmasının zorunlu olduğu, bu sebeple müdürlerin bütün kararlarının genel kurul onayına sunulmamasının mümkün olmadığı dikkate alınmalıdır⁵²⁴. Son olarak TTK. m. 625/2 kapsamında genel kurul önüne getirilmesi öngörülen münferit sorunlar konusunda veto hakkının kullanılmasının mümkün olmadığı söylenebilecektir⁵²⁵. TTK. m. 625/2-a hükmünün lafzında açıkça “belirli” ifadesinin kullanılmış olmasından ötürü bu sonuca ulaşmanın doğru olduğu açıktır, çünkü müdürlerin devredilmez yetkisinden bulunmayan bazı kararların genel kurula sunulma zorunluluğu şirket sözleşmesi ile düzenlenebilmektedir.

3.3.3.3. Oluşturulma Şekilleri ve Kullanılma Usulü

Veto hakkının oluşturulma şekli anlamında ilk ifade TTK. m. 577/1-e hükmünde bulunmaktadır. Buna göre şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde veto hakkı ortaklar ve şirket için bağlayıcı olmaktadır. Buradan çıkarılan ilk sonuç veto hakkının şirketin kuruluşu sırasında şirket sözleşmesinde öngörülebileceğidir.

Veto hakkının şirket kuruluşundan sonra da öngörülmesi ve öngörülmesi halinde karar nisabı açısından TTK.’da bir düzenleme bulunmamaktadır. İsviçre Borçlar Kanunu m. 811/2 hükmünde veto hakkının sonradan öngörülmesi halinde tüm ortakların oybirliği ile karar alması gerektiği düzenlenmiştir. Öğretide mehzar kanunda yer alan bu düzenlemeden yola çıkılarak veto hakkının sonraki bir tarihte ortakların oybirliği ile şirket sözleşmesinde düzenlenebileceği belirtilmektedir⁵²⁶. Bu şekilde sonradan şirket sözleşmesinde veto hakkının düzenlenmesi için oybirliği ile karar alınması gerektiğinden ötürü her ortağı veto hakkına karşı veto hakkı bulunduğu, bu sonuca

⁵²¹ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2265; Şener, *Limited*, s. 57; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 450 dn 68; Yıldırım, a.g.e., s. 360; Gülerci, s. 3064.

⁵²² Şener, *Limited*, s. 57 dn. 53; Yatağan Özkan, a.g.e., s. 56.

⁵²³ Şener, *Limited*, s. 57 dn. 53.

⁵²⁴ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 57-58.

⁵²⁵ Şener, *Limited*, s. 57 dn. 53; Yatağan Özkan, a.g.e., s. 56-57.

⁵²⁶ Şener, *Limited*, s. 58; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318; Gülerci, a.g.m., s. 3062.

TTK. m. 1 yollaması ile TMK. m. 1 hükmü uyarınca İsviçre Borçlar Kanunu m. 807 hükmünün kıyasen uygulanması ile ulaşılabileceği öğretide ileri sürülmektedir⁵²⁷. Veto hakkının ilgili ortağa tanyacağı imkanlar da dikkate alındığında bu şekilde bir yorumun oldukça faydalı olduğunu söylemek bize göre de mümkündür.

Veto hakkının şirket sözleşmesinde düzenleme çeşitlerine göre “izin usulü” (*ex ante*) şeklinde olabilirken bazı durumlarda “onay” (*ex post*) şeklinde olabilmektedir⁵²⁸. İzin usulü olarak öngörülen veto hakkının kullanılması durumunda genel kurulda alınması öngörülen kararın veto hakkı sahibine sunulması gerekmektedir ve bu sayede veto hakkı sahibi bu hakkı kullanır ise bir nevi genel kurul kararına ön onay (izin) verecek veya vermeyecektir. Öğretide bu husus çok fazla tavsiye edilmemektedir ve veto hakkının genel kurul esnasında kullanılmasının daha doğru bir çözüm olacağı vurgulanmaktadır⁵²⁹.

Veto hakkının şirket sözleşmesinde genel kurul kararının alınmasından sonraki makul bir sürede kullanılması da öngörülebilir ve bu durumda veto hakkı, onay (*ex post*) olarak anlaşılabilecektir⁵³⁰. Daha önce altın pay kavramından bahsederken verdiğimiz örneği burada tekrar etmek isteriz, İngiltere’de şirket esas sözleşmesi ile ve genelde 1 İngiliz Sterlin değerinde esas sermaye miktarına karşılık altın pay oluşturulmaktadır, bu vesile ile çoğu kararın alınması konusunda ilgili ortak tarafından yazılı izin verilmesi usulü benimsenmektedir⁵³¹. Bu durumu limited şirketlere uyarlamak gerekir ise örneğin, şirkete sermaye yerine emeğini veya fikrini, patentini koymuş bulunan ortağa da görece daha az sermaye payına sahip olsa da veto hakkı verilerek limited şirket yönetiminde etkisi artırılabilir. Yine bu durumda ilgili genel kurul kararına karşı veto hakkının yazılı olarak kullanılması öngörülebilir.

Veto hakkının nasıl kullanılacağı hususu özelde şirket sözleşmesinde veto hakkının nasıl düzenlendiği ile ilgilidir⁵³². Bu kapsamda veto hakkının kullanımını genel kurul öncesi, genel kurul devam ederken ve genel kurul sona erdikten kullanma şeklinde üçe ayrılması mümkündür. Hukuk güvenliği açısından ve veto hakkının önemine binaen

⁵²⁷ Şener, *Limited*, s. 57-58; Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318; Gülerci, a.g.m., s. 3062-3063.

⁵²⁸ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 111; Gülerci, a.g.m., s. 3065.

⁵²⁹ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318; Gülerci, a.g.m., s. 3065.

⁵³⁰ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 111; Gülerci, a.g.m., s. 3065.

⁵³¹ Yatağan Özkan, a.g.e., s. 110; Şehirali Çelik, a.g.m., s. 356.

⁵³² Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 318; Hamamcıoğlu, a.g.e., s. 327 vd.; Sulu, a.g.m., s. 578.

öğretide veto hakkının kullanım usulünün nasıl olması gerektiği yönünde TTK.’da düzenleme yapılması gerektiği vurgulanmaktadır⁵³³.

Genel kuruldan önce veto hakkının kullanılması halinde yazılı şekilde veto hakkının kullanıldığının bildirilmesi ispat açısından faydalı olacaktır. Genel kurul esnasında ise veto hakkının sözlü olarak kullanılması mümkün olmakla birlikte olası uyuşmazlıkların önüne geçmek adına bu durumunda toplantı tutanağına geçirilmesi önemli bir husustur. Genel kurul sonrasında veto hakkının kullanılması taahhütlü mektupla veya noter aracılığı ile de yapılabilir ve bu durum ispat açısından veto hakkı sahibinin de lehine olacaktır⁵³⁴. Ancak veto hakkı sahibinin genel kurul esnasında ilgili karara olumlu oy vermiş ve bu tutanağa geçirilmiş olmasına rağmen ortağın sonradan veto hakkının kullanmasının ise çelişkili davranış yasağına aykırılık oluşturacağı öğretilde belirtilmektedir⁵³⁵. Bu sebeple uygulamada uyuşmazlıkların önüne geçmek adına veto hakkının şirket sözleşmesinde düzenlemesi yapılırken ispat açısından da düzenlemelerin yapılması şirket ortakları için işlem güvenliği sağlayabilecektir. Bu sebeple veto hakkı ister genel kuruldan önce ister genel kurul sonrasında kullanılsın veto hakkının yazılı olarak kullanılmasının benimsenmesinin ispat kolaylığı açısından daha doğru olacağını belirtmek isteriz.

3.3.3.3.4. İmtiyaz Anlamında Veto Hakkının Değerlendirilmesi

İmtiyaz konusunda anonim şirketlere ilişkin TTK. hükümlerinde bazı düzenlenmeler yapılmıştır. TTK. m. 478/2 hükmüne göre “*İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır.*” Kanun gereği imtiyaz, esas sözleşmede yapılan düzenleme ile bazı paylara tanınabilmektedir. TTK. m. 478/2 hükmünde geçen “*yeni bir pay sahipliği hakkı*” ifadesi öğretilde TTK. m. 340 hükmünden ötürü ciddi şekilde eleştirilmektedir ve TTK. m. 340 ile TTK. m. 478/2 hükmünün bu konuda çeliştiği ifade edilmektedir⁵³⁶.

Limited şirkette ise imtiyaz kurumuna ilişkin olarak TTK. m. 478’e benzer bir düzenlemeye veya bu hükme bir atfa kanunda yer verilmemiştir⁵³⁷. Gerçekten de TTK. m. 576/1-c ve m. 618 hükmü hariç olmak üzere limited şirketler için imtiyaz kurumu

⁵³³ Hamamcıoğlu, a.g.e., s. 329.

⁵³⁴ Gülerci, a.g.m., s. 3066.

⁵³⁵ Gülerci, a.g.m., s. 3066; Sulu, a.g.m., s. 578.

⁵³⁶ Moroğlu, *Değerlendirmeler*, s. 297; Kendigelen, a.g.e., s. 383.

⁵³⁷ Coştan, a.g.m., s. 87.

ve imtiyazın hüküm ve sonuçları konusunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir⁵³⁸. Bu durum eleştirilmiştir ve çözüm olarak İsviçre Borçlar Kanunu m. 799’a paralel olarak anonim şirketteki imtiyaza ilişkin hükümlerin uygun düştüğü ölçüde limited şirketler içinde uygulanması gerektiği öne sürülmektedir⁵³⁹.

Yukarıda verilen bilgiler uyarınca imtiyazın paya tanınan ve nispi eşitsizliğe sebep olan bir kurum olduğu söylenebilecektir. TTK. sistemi uyarınca imtiyazın paya tanınması ve bu sebeple üstünlüğün de paya ait olması kabul edilmiştir⁵⁴⁰. Kişiyeye bağlı haklar “sözleşmesel hak” olarak nitelendirilmektedir ve bu hakların imtiyaz kabul edilmesi mümkün değildir⁵⁴¹. Yargıtay da bu yönde kararlar vermiştir. Yargıtay’ın bu yönde verilmiş bir kararı⁵⁴² şu şekildedir: “*Her ne kadar yukarıda belirtildiği üzere imtiyazın paya tanınması söz konusu ise de ana sözleşme değişikliğiyle birlikte davacıya tanınan bu hak bir imtiyaz hakkı olmayıp sözleşmesel bir haktır. Sözleşmesel bir hakkın hak sahibinin izni olmadan ortadan kaldırılması da mümkün değildir....*” Sonuç olarak veto hakkı, şahsa bağlı olması ve sözleşmesel hak niteliğinde bulunmasından ötürü imtiyaz niteliğinde değildir⁵⁴³. Fakat esas sözleşmede öngörülme kuralı hem imtiyazlar için hem de veto hakkı için bir zorunluluktur. Bu durumun veto hakkı ile imtiyazın ortak noktası olduğu söylenebilir. Veto hakkının şahsa bağlı olmasının sonucu olarak, yani veto hakkının ortağa tanınması ile, kural olarak veto hakkının sınırlandırılabilmesi veya kaldırılabilmesi için ilgili ortağın bu duruma rıza göstermesi gerekmektedir⁵⁴⁴.

3.3.3.3.5. Limited Şirket Yönetimini Etkilediği Durumlar

3.3.3.3.5.1. Genel Olarak

Veto hakkı özünde ilgili ortağa tanınması ve ortağın veto hakkını şirket sözleşmesinde belirlenen genel kurul kararlarına kullanması halinde şirketin çoğu zaman ilgili genel kurul kararlarını alamayacağı bir gerçektir. Şirket ortakları arasında yaşanabilecek olumsuzluklar da şirkete olumsuz şekilde yansıyabilecektir. Limited şirket her ne

⁵³⁸ Şener, *Limited*, s. 192.

⁵³⁹ Şener, *Limited*, s. 192-193.

⁵⁴⁰ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 789.

⁵⁴¹ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 789.

⁵⁴² Yargıtay 11. HD., E. 2011/15478 K. 2013/2491 T. 13.02.2013, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023). Benzer yönde bir diğer karar için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2017/140 K. 2020/1013 T. 09.12.2020; Yargıtay 11. HD., E. 2015/893 K. 2015/8774, T. 30.06.2015, (www.sinerjimevzuat.com.tr, E. T. 03.03.2023).

⁵⁴³ Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt I*, N. 789; Gülerci, a.g.m., s. 3061.

⁵⁴⁴ Gülerci, a.g.m., s. 3063.

kadar ekonomik bir amaç için kurulmuş ve faaliyetlerini buna göre yürütüyor olsa da bazen ortaklar arasında yaşanan anlaşmazlıklar şirketin aktif şekilde faaliyette bulunmasını engelleyebilecektir.

Daha önce ifade ettiğimiz üzere öğretilde şirket sözleşmesi uyarınca tüm genel kurul kararlarına karşı veto hakkı tanınmaması, hangi kararlara karşı veto hakkının öngörüleceğinin şirket sözleşmesinde belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir⁵⁴⁵. Bu tespit bize göre de doğrudur, çünkü şirketin tüm kararlarına karşı münferit bir ortağa veto hakkı tanınması halinde şirkette karar alma konusunda sorun yaşanması ve şirketin bloke olması oldukça yüksek ihtimaldir⁵⁴⁶. Örneğin sermaye artımı kararlarına karşı şirket ortağına veto hakkı tanınması ve ilgili ortağın bu kararları sürekli olarak veto etmesi durumunda şirket mali anlamda zor durumda kalabilecektir. Yine başka bir örnekte ise müdürlerin seçimi konusunda ilgili ortağa veto hakkı tanınması halinde ve önceki müdürlerin esas sözleşme gereği görev süresinin dolması durumunda limited şirkette yönetim organı olan müdürün veya müdürler kurulunun atanamaması sorunu ortaya çıkabilecektir.

Öğretilde hâkim görüş müdürlerin kararlarına karşı veto hakkı kullanılamayacağını, veto hakkının kapsamına bu kararların doğrudan girmeyeceğini savunmaktadır⁵⁴⁷. Ancak TTK. m. 625/2 hükmündeki düzenlemeden ötürü dolaylı olsa da müdürlerin bazı kararlarına karşı veto hakkının öngörülebileceği öğretilde belirtilmektedir⁵⁴⁸. Bu ihtimalin uygulandığı varsayımında müdürlerin kararlarına karşı veto hakkının dolaylı olarak kullanılması durumunda veto hakkı sahibi ortağın veto hakkını kullanması halinde de genel kurulda karar alınamamış olacaktır ve sonuç olarak limited şirketin yönetim organı olan müdürler kurulunda da karar alınamamış olacaktır.

3.3.3.3.5.2. Kelepçeleme ve Tıkanma Kavramları Bakımından Değerlendirilmesi

3.3.3.3.5.2.1. Kelepçeleme ve Tıkanma Kavramları

Ticaret şirketlerinden özellikle anonim ve limited şirketler her ne kadar ekonomik amaçlar ile kurulup faaliyette bulunsalar da şirket ortaklarının her zaman aynı fikirde olması mümkün değildir. Şirketlerin yürütecekleri iş ve işlemler konusunda fikir

⁵⁴⁵ Şener, *Limited*, s. 58.

⁵⁴⁶ Aynı yönde Şener, *Limited*, s. 58.

⁵⁴⁷ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2265; Şener, *Limited*, s. 57; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 450 dn. 68; Yıldırım, a.g.e., s. 360; Yatağan Özkan, a.g.e., s. 55-56; Gülerci, a.g.m., s. 3064.

⁵⁴⁸ Pulaşlı, *Şerh*, s. 2265; Şener, *Limited*, s. 57; Demirkapı/Yıldırım, a.g.m., s. 450 dn 68; Yıldırım, a.g.e., s. 360; Gülerci, a.g.m., s. 3064.

ayrılıkları olacağı gibi şirket ortakları arasında da kimi zaman fikir birliğinin bulunmadığı görülebilmektedir⁵⁴⁹. Şirket organlarında yer alan kişiler arasında veya şirket ortakları arasında yaşanan görüş ayrılıkları neticesinde ve çeşitli sebepler sonucunda toplantı ve karar yeter sayılarının sağlanamaması ile ortaklığın karar alamayacak hale gelmesi durumuna kilitlenme (deadlock/*Pattsituation*) denilmektedir⁵⁵⁰. Kilitlenme kavramı Fransız hukukunda “*felç olma, kötürum kalma*” (*la paralysie*) olarak da kullanılmaktadır⁵⁵¹. Kilitlenme kavramının sonucu olarak genel kurul ve yönetim organı olan müdürler kurulu/müdür kanun kapsamında kendisine yüklenen görevleri yapamaz duruma düşmektedir⁵⁵².

Kilitlenme kavramı hem genel kurul hem de yönetim organı kapsamında gerçekleşebilmektedir⁵⁵³. İki ortaklı limited şirketlerde ortakların eşit sermaye payına sahip olması örneğinde toplantıda lehte veya aleyhte oyların eşitliği gündeme gelecektir ve bu şekilde kilitlenme durumlarına “pat durumu” da denilmektedir⁵⁵⁴. Kilitlenme durumu yukarıda bahsedildiği üzere çoğu durumlarda toplantı ve karar yeter sayılarının sağlanamaması durumundan kaynaklansa da bir diğer husus ise belirli konularda özellikle azlığa veto hakkı tanınması halinde de gündeme gelebilecektir⁵⁵⁵.

Kilitlenme kavramı, kilitlenmenin yarattığı etki ve süre bakımından geçici kilitlenme ve kalıcı kilitlenme şeklinde ikiye ayrılmaktadır⁵⁵⁶. Geçici kilitlenme, şirketin organlarının belirli bir süreliğine bazı konularda işlevsiz kalması yani karar alamaması olarak tanımlanabilir⁵⁵⁷. Bu halde organlar arasında belirli bazı konularda menfaat bakımından çelişkiler olmaktadır, ancak bu anlaşmazlık sadece belirli bir süreliğine devam etmektedir. Kalıcı kilitlenme ise şirketin organlarının hiçbir şekilde görev ve yetkilerini icra edememesi bu sebeple de şirketin işlevsiz hale gelmesi yani organların kendisine yüklenen görevleri yapamaz duruma gelmesidir⁵⁵⁸. Bu sebeple ortaklık

⁵⁴⁹ Ali Murat Sevi, “Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları”, *Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu*, ed. Havva Karagöz, F. Beril Özcanlı, Seda Palanduz, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2021), s. 325.

⁵⁵⁰ Sevi, a.g.m., s. 327; İsmail Cem Soykan, *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2012), s. 165; Mustafa İsmail Çalış, “İki Ortaklı Limited Şirkette Kilitlenme (Pat) Durumu”, (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2022), s. 11.

⁵⁵¹ Halil Ali Dural, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları”, (Doktora Tezi, Galatasaray Üniversitesi, 2005), s. 31.

⁵⁵² Soykan, a.g.e., s. 165; Sevi, a.g.m., s. 327.

⁵⁵³ Sevi, a.g.m., s. 326.

⁵⁵⁴ Çalış, a.g.t., s. 11.

⁵⁵⁵ Sevi, a.g.m., s. 325-326.

⁵⁵⁶ Dural, a.g.t., s. 64 vd..

⁵⁵⁷ Dural, a.g.t., s. 64.

⁵⁵⁸ Dural, a.g.t., s. 64-65.

organları arasında çıkan anlaşmazlıkların veya böyle bir anlaşmazlık sonucu gerekli çoğunluğun sağlanamaması nedeniyle bazı konularda karar alınamaması durumunu ilgili olayın koşullarına göre değerlendirmek gerekmektedir⁵⁵⁹.

Limited şirketlerde azlık olsun veya olmasın ortaklara veya bir ortağa veto hakkı tanınabilmektedir. İşte bunun gibi sözleşme hükümleri ile ilgili ortak ya da ortaklara veto hakkı tanınması ve bu geniş anlamda şirket işleyişlerinin sekteye uğratılması ilişkisine kelepçeleme ilişkisi denilmektedir⁵⁶⁰. Kelepçeleme ilişkisinin varlığı halinde ise bu durumun TTK. m. 579'a aykırı olması sebebiyle geçersizliğin tespiti için mahkemeye başvurulması mümkündür⁵⁶¹.

3.3.3.3.5.2.2. Değerlendirme

Kilitlenme, genellikle sermaye veya esas sermaye paylarının homojen dağıtılmadığı yani birbirine eşit iki pay sahibinin veya ortağın olduğu ortaklıklarda daha fazla gündeme gelebilmektedir⁵⁶². Bu durumun tipik örneği iki ortaklı limited şirketlerdir ve bu şirketlerde esas sermaye payları iki ortak arasında eşit dağıtılmaktadır⁵⁶³. Yine öğretide iki ortaklı ortaklıklarda (*Zweimanngesellschaft*) her pay sahibinin mutlak veto hakkı sahibi olduğu ifade edilmektedir⁵⁶⁴. İki ortaklı ortaklıklara örnek, sermayeye katılmalı ortak girişimler (*equity joint ventures*) verilebilir ve bu ortaklıklarda iki pay sahibi arasında iş birliği oldukça önemlidir⁵⁶⁵.

Geçici ve kalıcı kilitlenmeye ilişkin açıklamalarda da görüleceği üzere sırf bazı konularda ortaklar arası anlaşmazlıklar çıkması kilitlenmenin tam anlamıyla varlığını göstermemektedir. Bu sebeple limited şirkette veto hakkı tanındığı şirket sözleşmesinin doğru şekilde incelenmesi gerekmektedir. Örneğin müdürler kurulu üyelerinin atanmasına ilişkin genel kurul kararına karşı veto hakkının tanınması durumunu inceleyebiliriz. Bu halde veto hakkının kullanılması halinde ve önceki müdürler kurulunun şirket sözleşmesinde belirtilen sürenin dolduğunu varsaydığımızda şirkete yeni müdürler kurulu atanamamış olacaktır. Bilindiği üzere TTK.'da limited şirket müdürlerinin görev süresine ilişkin bir sınırlama

⁵⁵⁹ Sevi, a.g.m., s. 327.

⁵⁶⁰ Akın Ünal, *Kelepçeleme Sözleşmeleri*, (Ankara: Adalet Yay., 2017), s. 197-208 vd..

⁵⁶¹ Ünal, a.g.e., s. 208 vd..

⁵⁶² Sevi, a.g.m., s. 334.

⁵⁶³ Çalış, a.g.t., s. 11-12.

⁵⁶⁴ Sevi, a.g.m., s. 334.

⁵⁶⁵ Sevi, a.g.m., s. 335.

bulunmamaktadır⁵⁶⁶. Yine şirket sözleşmesine konulacak bir hüküm ile müdürlerin görev süresi konusunda düzenleme yapılması da mümkündür⁵⁶⁷. İşte bu sebeplerle limited şirkette şirket sözleşmesinde düzenlenen görev süresi dolan müdürlerin veto hakkının kullanılması sonucu atanamaması durumunda aslında ortada bir “organ yokluğu”nun olduğunu kabul etmek gerekmektedir. Organ yokluğu TTK. m. 530 ile m. 636/2’ye atıfla kanunen gerekli olan organlarından birinin şirkette uzun bir süreden beri mevcut olmaması olarak tanımlanabilmektedir. TTK. m. 636 hükmünde belirtildiği üzere organ yokluğunun sürekli olması şarttır⁵⁶⁸. Organ yokluğunun sonucu olarak başvurulacak hukuki çarelerden biri ise TTK. m. 636/2 hükmünde belirtildiği üzere ortaklığın feshinin talep edilmesidir. TTK. m. 636/2 uyarınca mahkemenin feshe karar verebilmesi için organ yokluğunun sürekli şekilde devam etmesi ve mahkemece verilen sürede organ yokluğunun giderilmemesi gerekmektedir⁵⁶⁹.

TTK. m. 636/2 uyarınca organ yokluğu nedeniyle açılan fesih davasında mahkemece bazı tedbirlere hükmedilebilmektedir. TTK. m. 636/4 hükmü gereği fesih davası açıldığında mahkeme taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir. Bu hüküm gereği limited şirkete yönetim kayyımı ataması yapılması da mümkün olacaktır⁵⁷⁰. Öğreti ve Yargıtay kararları uyarınca şirkete yönetim kayyımı atanması kabul edilmektedir ve TMK. m. 427/1-4 hükmü uyarınca gerekli organlardan yoksun kalmış ve yönetimi başka yoldan sağlanamamışsa yönetim kayyımı atanabilir⁵⁷¹. Sonuç olarak, limited şirkette şirket sözleşmesine göre görev süresi dolan müdürlerin veto hakkının kullanılması sonucu genel kurulda atanamaması durumunda aslında ortada bir organ yokluğu durumu olacaktır ve bu organ yokluğunun sürekli hale gelmesi durumunda ise şirketin feshi talep edilebilecektir. TTK. m. 636/2 uyarınca açılacak şirketin feshi davasında mahkemece şirkete yönetim kayyımı atanması söz konusu olabilecektir. Yargıtay’ın anonim şirketlerde yönetim kurulunun görev süresi

⁵⁶⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1718a. Şükrü Yıldız, “6102 Sayılı TTK’ya Göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi”, *Makalelerim*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 783. Ancak ŞENER, TTK. m. 362’ye benzer bir düzenleme limited şirketler için yapıldığına dek TTK. m. 362’nin kıyasen limited şirketler için de uygulanması gerektiğini ifade etmektedir, Şener, *Limited*, s. 649-650. BAHTİYAR ise TTK. m. 576-577 hükümlerinde bu yönde bir ifade olmadığından görev süresine ilişkin düzenlemenin TTK. m. 579 gereği şirket sözleşmesine konulamayacağını ileri sürmektedir, Bahtiyar, a.g.e., s. 422-423.

⁵⁶⁷ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Cilt II*, N. 1718a; Yıldız, “Görev Süresi”, s. 783.

⁵⁶⁸ Soykan, a.g.e., s. 282 vd.; Sevi, a.g.m., s. 337.

⁵⁶⁹ Soykan, a.g.e., s. 281-306.

⁵⁷⁰ Soykan, a.g.e., s. 265; Sevi, a.g.m., s. 341; Dural; s. 138 vd..

⁵⁷¹ Ersin Çamoğlu, “Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması”, *İstanbul Barosu Dergisi* 91, S. 5 (2017): s. 21; Şükrü Yıldız, “Sermaye Şirketlerine Yönetim Kayyımı Atanmasını Gerektiren Haller”, *Makalelerim*, (İstanbul: On İki Levha Yay., 2018), s. 865.

dolsa dahi şirketin ivedi işlerini yapabilmesi ve genel kurulu toplantıya çağırabilmesi için ilgili dönemde şirketin organsız kalmadığını içtihat ettiği kararları öğretide eleştirilmektedir⁵⁷². Ancak veto hakkının kullanılması sonucu müdürlerin genel kurulda atanmaması durumu, Yargıtay tarafından hükmedilen olaylardan farklı olduğunu düşünmekteyiz. Veto hakkını kullanan ortak tarafından genellikle müdür olarak önerilen kişileri beşenilmemektedir veya kendi istediği kişilerin müdür olarak atanması talep edilebilmektedir. Yargıtay kararlarına konu çoğu olayda mevcut yönetim kurulunun/müdürler kurulunun süresinin dolmasına rağmen görevlerine devam ettiği anlaşılmaktadır ve uyuşmazlık genellikle buradan doğmaktadır. Fakat veto hakkının kullanılması ile ortak açık şekilde müdürlerin atanmasını veto etmektedir ve TTK. uyarınca bu karar şirketi ve ortakları bağlayıcıdır, bu sebeple şirkete talep halinde kayyım atanması tüm taraflar lehine olabilecek bir uygulama olarak düşünülebilir.

Genel kurulda veto hakkının kullanılması sonucu bazı genel kurul kararlarının alınmasının engellenmesi durumunda TTK. m. 636/2 hükmünün işletilip işletilmeyeceğinin incelenmesi önem arz etmektedir. TTK. m. 636/2 hükmü gereği genel kurulun toplanamaması durumu fesih sebebi olarak sayılmıştır. Bu sebeple öğretide toplanamama durumu ile ayrıca genel kurulun sürekli olarak ret kararı vermesi durumunun da fesih sebebi olabileceği ifade edilmektedir⁵⁷³. Veto hakkının kullanılması sonucunda gündemde yer alan ilgili kararın reddedildiği sonucuna varabiliriz. Bu sebeple limited şirket genel kurulunda sürekli olarak veto hakkının kullanılması sonucunda gündemde yer alan ilgili kararın alınamaması durumunu sürekli olarak ret kararı vermek olarak nitelendirebiliriz. Örneğin sermaye artırımı konusunda alınacak olan genel kurul kararında ortağa şirket sözleşmesi ile veto hakkı tanınması durumunda ortağın bu hakkını kullanması sonucunda hiçbir şekilde sermaye artırımı kararı alınamayacaktır. Bu durum, şirketin mali anlamda zorlanmasına sebebiyet verebilecektir. İşte bu şekilde veto hakkının genel kurul kararlarına sürekli olarak etki etmesi ve ret kararı alınması durumunda, TTK. m. 636/3 hükmünün

⁵⁷² Soykan, a.g.e., s. 122 vd; Çamoğlu, “Yönetim Kayyımı”, s. 21 dn. 15. İlgili kararlar şu şekildedir: Yargıtay 11. HD., E. 2012/13135 K. 2014/35150 T. 25.02.2014; Yargıtay 11. HD., E. 2015/1085 K. 2015/85220 T. 28.12.2015, (www.kazanci.com, E.T. 03.04.2023).

⁵⁷³ Soykan, a.g.e., s. 226-227. TEKİNALP ise genel kurul açısından organ yokluğunun toplanamama ile olabileceğini belirtmektedir, Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), *Cilt II*, N. 1561.

işletilebilmesinin ve duruma göre TTK. m. 640/3 hükmünün uygulanmasının mümkün olacağı öğretide ifade edilmektedir⁵⁷⁴. Biz de bu görüşe katılmaktayız.

3.3.3.3.5.3. Hakkın Kötüye Kullanılması Durumu ile İlişkisi

3.3.3.3.5.3.1. Hakkın Kötüye Kullanılması Kavramı

Veto hakkı sahibi ortağın sürekli olarak esas sözleşmede belirtilen genel kurul kararlarına karşı sürekli olarak veto hakkını kullanması durumunda hakkın kötüye kullanılması durumunun oluşup oluşmayacağı hususunun değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Hakkın kötüye kullanılması yasağı TMK.'da m. 2'de düzenlenmiştir⁵⁷⁵.

Dürüstlük kuralına ilişkin hükümden hemen sonra ve buna paralel olarak hakkın kötüye kullanılması yasağı TMK.'da düzenleme altına alınmıştır. Dürüstlük kuralının genel olarak uygulama alanı sözleşmeler olmaktadır ve bunun yanında daha genel olarak hukuki işlemlerin yorumlanması hususunda da dürüstlük kuralı sıklıkla kullanılmaktadır⁵⁷⁶. TMK.'nın giriş hükümlerinde yer alan 2. maddede geçen dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı, genel ilke olarak kabul edilmektedir ve bununla birlikte hukukun nerdeyse her alanında geçerli bir ilke olarak dikkate alınmaktadır⁵⁷⁷.

Dürüstlük kuralı ile hakkın kötüye kullanılması yasağı iki ayrı kurumdur, ancak nitelikleri itibariyle özünde birbirini tamamlayan işlevleri bulunmaktadır⁵⁷⁸. Dürüstlük kuralı ile ortalama düzeydeki bir kimsenin haklarını kullanırken veya borçlarını ifa ederken namuslu, dürüst ve makul bir insan gibi hareket etmesini beklemek anlaşılmaktadır⁵⁷⁹. Hukuk düzeninin tanıdığı olduğu hakkın kişi tarafından kullanılması durumunda ilgili hak, sahibine olumlu faydalar sağlar iken diğer bazı kişileri de zarara uğratabilmektedir⁵⁸⁰. Bunun en güzel örneklerinden biri kişinin kendi arsasına imar mevzuatına uygun olarak bir bina yapması halinde yan parselde bulunan

⁵⁷⁴ Kendigelen/Kırca, a.g.e., s. 319; Gülerci, a.g.m., 3074 vd..

⁵⁷⁵ TMK. m. 2 şu şekildedir: “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.”

⁵⁷⁶ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, 251.

⁵⁷⁷ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, 251; Talip Uyar, “Yargıtay Kararlarında “Dürüstlük (Objektif İyiniyet)” Kuralı (MK.2/I) Ve “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” (MK.2/II)”, *Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan*, (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yay., 2000), s. 440.

⁵⁷⁸ Derya Ateş, “Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 72, (2007): s. 83.

⁵⁷⁹ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 250; Uyar, “Yargıtay Kararlarında Dürüstlük Kuralı”, s. 440.

⁵⁸⁰ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 254.

kişilerin manzarasının kapanmasıdır. Bu örnekler elbette çoğaltılabilir. Bu durumlarda hakkın kötüye kullanılması durumu ortaya çıkmamaktadır. Hakkın kötüye kullanılması ise, hakkın amacına aykırı olarak kullanılması olarak tanımlanabilir⁵⁸¹. Hakkın kötüye kullanılması durumunda ortada kusurlu davranış ve zarar kastının bulunması zorunlu değildir⁵⁸².

Hakkın kötüye kullanılmasına ilişkin olarak belirli şartlar veya kriterler konulmasının zorlamalara sebep olacağı ve özellikle İsviçre Federal Mahkemesi'nin verdiği kararlarda da bahsedildiği üzere hakkın kötüye kullanılması durumunun her olayın kendine özgü şartları dikkate alınarak belirlenmesi gerektiği öğretide ifade edilmektedir⁵⁸³. Bu hususa ek olarak bazı unsurların hakkın kötüye kullanılması için bir işaret olabileceği öğretide Oğuzman/Barlas tarafından dile getirilmektedir⁵⁸⁴. Bu unsurlar sayılacak olur ise şu şekilde sıralanabilir⁵⁸⁵: i) Hukuk düzenince tanınan bir hakkın olması, ii) Hakkın amacı dışında kullanılması, iii) Sağlanan menfaat ile diğerlerine verilen zarar arasında oransızlık bulunması.

Hakkın kötüye kullanılması yasağına ilişkin olarak TMK. m. 2/1 hükmü şu şekildedir: “*Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.*” Hukuk düzeni korumaz ifadesi ile amaçlanan sonuç kötüye kullanıma ilişkin taleplerin veya savunmaların dikkate alınmayacağıdır⁵⁸⁶. Bu gibi durumlarda kişinin zarar görmesi durumunda bu zararı gidermek için dava açabilmesi de mümkündür.

3.3.3.3.5.3.2. Değerlendirme

Veto hakkı sahibi olan ortağın veto hakkını kullanması kanun ve şirket sözleşmesinden doğmaktadır. Aksi durumunda, yani şirket sözleşmesinde düzenlenmeyen bir veto hakkının kullanılması mümkün olmayacaktır. TTK. m. 577 hükmü gereği maddede geçen hususlar şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde bağlayıcı olmaktadır. Veto hakkının sürekli olarak ilgili ortak tarafından olumsuz şekilde kullanılması durumunun kötüye kullanma yasağına aykırılık oluşturup oluşturmadığı hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

⁵⁸¹ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 254; Uyar, “*Yargıtay Kararlarında Dürüstlük Kuralı*”, s. 442.

⁵⁸² Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 254; Uyar, “*Yargıtay Kararlarında Dürüstlük Kuralı*”, s. 442.

⁵⁸³ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 257.

⁵⁸⁴ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 260-270.

⁵⁸⁵ Uyar, “*Yargıtay Kararlarında Dürüstlük Kuralı*”, s. 442; Benzer yönde bkz. Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 260 vd..

⁵⁸⁶ Oğuzman/Barlas, *Medeni Hukuk*, s. 272; Uyar, “*Yargıtay Kararlarında Dürüstlük Kuralı*”, s. 442.

TTK. m. 577/1-e uyarınca şirket sözleşmesinde düzenlemesi durumunda veto hakkı hem ortaklar hem de şirket için bağlayıcı olmaktadır. Hakkın kötüye kullanılması durumunun oluşabilmesi için her bir münferit olayın kendi koşullarına göre gerçekleştirilmesi gerekir. Bu sebeple şirket sözleşmesinde veto hakkının hangi genel kurul kararlarına karşı yapıldığı ve tanımlamadan sonra nasıl kullanıldığının layıkıyla tespit edilmesi uygun olacaktır. Şirket sözleşmesi ile tanımlanan veto hakkının ilgili ortağa hukuk düzenince tanınan bir hak olarak görmek mümkündür. Bu hakkın da kullanımının münhasıran ilgili ortağa bırakıldığı da açıktır. Bir başka deyişle, veto hakkının nasıl kullanılacağı konusunda ilgili ortak tek karar merciidir. Ancak veto hakkı sahibinin sürekli olarak olumsuz şekilde ilgili genel kurul kararlarını veto etmesi ve şirkete zarar vermesi durumunda hakkın kötüye kullanılması durumunun oluşup oluşmayacağı hususu açılacak olan bir tespit davasında mahkeme kararı ile belirlenebilecektir⁵⁸⁷. Örneğin organ yokluğuna sebep olacak şekilde yukarıda bahsedildiği gibi veto hakkının kötüye kullanılması durumunda TTK. m. 636/2 hükmü işletileceği gibi, ayrıca TMK. m. 2/2 hükmü gereği hakkın kötüye kullanılmasından kaynaklı olarak genel kurul kararının geçerliğinin tespiti davası da açılabilir. Açılacak olan davada mahkemenin ticari yerindelik denetimi yapması mümkün olmadığı gibi mahkeme sadece hakkın kullanılmasının kanuna, şirket sözleşmesine ve dürüstlük kuralına aykırılık içerip içermediğini inceleyecektir⁵⁸⁸.

Öğretide GÜLERCİ ise, veto hakkının kötüye kullanılması durumunda TTK. m. 640/3 hükmü kapsamında veto hakkı sahibi ortağın şirketten çıkarılabileceği veya TTK. m. 636/3 anlamında şirketin haklı nedenle feshi davası açma imkânlarının bulunduğunu ifade etmektedir⁵⁸⁹. Biz bu görüşe katılmaktayız. Ancak yukarıda da ifade edildiği üzere hakkın kötüye kullanılmasından kaynaklı olarak şirkette tıkanma meydana geliyor ise organ yokluğu temelli fesih açılması da mümkündür. Buna ek olarak da TMK. m. 2/2 hükmü gereği veto hakkı sahibinin hakkını kötüye kullanıldığının düşünülmesi durumunda ve TTK. m. 640/3 ve m. 636/3 hükümlerinin işletilmemek istenmesi durumunda genel kurul kararının geçerliğinin tespiti davası açılma imkânı da doğabilecektir. Öğretide SULU ise doğrudan TTK. m. 640/3 veya m. 636/3 hükümlerinin işletilmesinden ziyade veto işleminin geçerliliğinin gündeme alınmasını ve yapılabiliriyorsa öncelikli olarak bu işlemin iptalinin talep edilmesi gerektiğini

⁵⁸⁷ Sulu, a.g.m., s. 590.

⁵⁸⁸ Sulu, a.g.m., s. 590.

⁵⁸⁹ Gülerci, a.g.m., 3074.

savunmaktadır⁵⁹⁰. Bu ihtimalde limited şirketin ortaklık yapısına müdahale edilmemiş olacak ve yine limited şirketin ortaklık yapısı değişmemiş olacağından bu çözümün limited şirket için daha uygun olacağı ifade edilmektedir⁵⁹¹.

⁵⁹⁰ Sulu, a.g.m., s. 591.

⁵⁹¹ Sulu, a.g.m., s. 591.

SONUÇ

Limited şirket türü, Türkiye’de en çok kurulan ticaret şirketi türüdür. Limited şirketin oldukça fazla şekilde tercih edilme sebepleri arasında TTK. m. 585/1 gereği sermayesiz olarak kurulması ve kuruluş sermayesinin oldukça düşük olması gösterilebilir. Bu sebeple limited şirketlerde ortakların sahip olduğu hakların incelenmesi ve tez konusu yapılması zaruret olarak düşünülmüştür.

Limited şirkette ortaklar pay sahibi olmasından ötürü doğal olarak bazı haklara ve borçlara sahip olmaktadır ve bu haklardan bir kısmı malvarlığı haklarıdır. Limited şirkette malvarlığı hakları kâr payı, hazırlık dönemi faizi, tasfiye payına katılma-ayrılma akçesi alma hakkı, bedelsiz pay alma ve rüçhan hakkından oluşmaktadır. Burada bahsi geçen hakların anonim şirketlerdeki malvarlığı hakları ile oldukça benzerlik içermektedir. Limited şirket özelinde farklılaşan özellikler ise yukarıda detaylı şekilde işlenmiştir.

Limited şirketin ortağının en önemli malvarlığı haklarından olan kâr payı hakkı, anonim şirketler için yapılan düzenlemeler ile paraleldir. Limited şirketlerde kâr payı hakkı, anonim şirketlerden farklı olarak ek ödeme yükümlülüklerine ilişkin düzenlemeler de içermektedir. TTK m. 609 ve 610 hükümlerinde anonim şirket hükümlerine atıf yapılmıştır. Ancak kâr payı hakkına ilişkin TTK m. 608 hükmü büyük ölçüde anonim şirketlerdeki kâr payı düzenlemelerine benzerlik arz etmektedir. Bu sebeple, limited şirketler ortaklarının kâr payı hakkına ilişkin TTK m. 608 hükmünün, ek ödeme yükümlülüklerine ilişkin kısımları hariç olmak üzere, anonim şirketlerdeki kâr payı hükümlerine atıf yapılması daha uygun olurdu.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ortakların yönetime ilişkin haklarından olan genel kurula katılım hakkı ve oy hakkına yer verilmiştir. Genel kurula katılım hakkı ile oy hakkının ortağa sağladığı imkanlardan ötürü ayrı bir bölüm içerisinde incelemek istedik. Yine oy hakkı ve genel kurula katılım hakkı büyük ölçüde anonim şirketlerde ortaklara sağlananlar ile örtüşmektedir. Oy hakkında imtiyaz hususu anonim şirketlerden farklı düzenlenmiştir. Limited şirkette oy hakkında imtiyaz ise esas sermaye paylarının itibari değerinin değiştirilmesi suretiyle oluşturulmaktadır. Yine limited şirketlerde oydan yoksunluk düzenlemesi eTTK.'dan farklı olduğu gibi anonim şirketteki benzer düzenlemeden de farklılaşmıştır.

Limited şirketlerde yönetimine ilişkin haklardan olan koruyucu haklar da kendi içinde bilgi alma ve inceleme hakkı, hükümsüzlüğün tespiti ve iptal davası açma hakkı, sorumluluk davası açma hakkı, çıkma ve çıkmaya katılma hakkı, başka bir ortağın şirketten çıkarılmasını talep hakkı ve şirketin feshini dava etme hakkı olarak ayrılmaktadır. Koruyucu haklar özellikle ortağın şirketteki menfaatlerinin korunmasına hizmet ettiği gibi diğer hakların kullanılmasına da fayda sağlamaktadır. Ayrıca çıkma ve çıkmaya katılma hakkı ile başka bir ortağın şirketten çıkarılmasını talep hakları limited şirketlerin şahıs şirketlerine benzer yönlerindedir. Bu durum da bir sermaye şirketi olan limited şirketlerin kısmen de olsa şahıs şirketlerine yaklaşmasına sebep olabilmektedir.

Akdi veto hakkı olarak da tanımlanan ve TTK. m. 577/1-e hükmünde düzenlenen veto hakkının bazı eserlerde ortakların malvarlığı hakları arasında sayılırken bazı eserlerde genel olarak ortakların hakları olarak üst başlıkların içinde incelenmektedir. Bu sebeple veto hakkının limited şirkette ortak hakkı olarak değerlendirilmesinin doğru olacağını ve ayrıca yapısı itibarıyla yönetime ilişkin haklara daha fazla benzediğini söyleyebiliriz.

TTK. m. 577/1-e hükmünün mehz İsviçre Borçlar Kanunu'ndaki karşılığı m. 807. maddedir. Fakat mehz kanunda veto hakkına ilişkin düzenleme ayrı bir kanun maddesinde düzenlenmiş iken TTK.'da bu husus farklıdır. Öğretide de bu durum eleştirilmektedir. Veto hakkına ilişkin olarak TTK.'da en azından ayrı bir hükümde veto hakkına ilişkin düzenleme yapılmasının daha uygun olacağını düşünmekteyiz. TTK.'da yapılacak olan değişiklik yani ayrı bir düzenleme ile birlikte öğretide yer alan tartışmaların da önüne geçilmiş olacaktır.

TTK. m. 577/1-e hükmüne göre limited şirket sözleşmesinde öngörülmesi durumunda belirli veya belirlenebilir ortaklara veto hakkı tanınabilir ve bu husus hem şirket hem de ortaklar için bağlayıcı olacaktır. Ancak veto hakkına ilişkin olarak hangi genel kurul kararlarına karşı veto hakkı tanınacağı veya tüm genel kurul kararlarına karşı veto tanınmasının mümkün olup olmadığı konusunda da öğretide tartışmalar bulunmaktadır.

Mehaz kanun İsviçre Borçlar Kanunu m. 807'de veto hakkının sadece ortağın şahsına tanınabileceği ve devredilemeyeceği düzenlenmiştir. TTK. m. 577/1-e hükmünde bahsi geçen "belirli veya belirlenebilir" ifadesi öğretide çeşitli tartışmalara sebep

olmaktadır. Bir kısım yazarlar veto hakkının sadece ilgili ortağın ya da ortakların şahsına tanınabileceği ve bu sebeple limited şirketin şahıs şirketi özellikleri gösterdiği ifade edilmektedir. Bizim de katıldığımız bir kısım yazarlar ise “belirlenebilir” ifadesinden yola çıkarak esas sermaye payına veya pay gruplarına da veto hakkı tanınabileceği savunmaktadır. İşte tüm bu tartışmaların önüne geçebilmek adına veto hakkına ilişkin olarak TTK.’da değişiklik yapılması ve hatta veto hakkına ilişkin bağımsız bir hüküm öngörülmesinin çok faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Son olarak veto hakkının sürekli olumsuz şekilde kullanılması halinde şirketin kilitlenmesi ve bazı durumlarda karar alamaması mümkün olabilmektedir. Veto hakkı sahibinin sahip olduğu bu hakkı bir koz olarak diğer ortaklara karşı kullanma ihtimali gibi çoğu durumda olası bir ortaklar arası anlaşmazlık durumunda şirket faaliyetleri dahi olumsuz etkilenebilecektir. Bu sebeple veto hakkının kötüye kullanılması durumunda TTK. m. 640/3 ve TTK. m. 636/3 hükümlerine başvuru mümkün olabilecektir. Ayrıca şirket sözleşmesi ile müdür veya müdürler kurulu üyelerinin ataması konusundaki genel kurul kararlarına karşı ilgili ortağa veto hakkı tanınmış ve yine şirket sözleşmesi gereği müdürün görev süresi dolmuş ise bu durumda organ yokluğunun gündeme gelebileceğini ve şirkete kayyım atanmasının mümkün olabileceğini de söyleyebiliriz. Bu durum ilgili olayda tüm koşulların oluşması ile mümkün olabilecektir. TMK. m. 2/2 kapsamında veto hakkının kötüye kullanıldığı düşüncesinde olan diğer ortaklar da ayrıca yukarıdaki imkanlara ek olarak ilgili genel kurul kararının geçerliliğinin tespiti gibi bir tespit davası da açabilecektir.

KAYNAKÇA

Akbay, Direnç. *Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

Aker, Halit. “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sifatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 32, S. 1 (2016): s. 63-150.

Altaş, Soner. “Limited Şirket Ortaklarının Bilgi Alma, İnceleme ve Özel Denetim İsteme Hakları”. *Terazi Hukuk Dergisi* 10, S. 111 (2015): s. 80-85.

Ayhan, Rıza/Çağlar, Hayrettin/Özdamar, Mehmet. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

Ateş, Derya. “Sözleşme Özgürlüğü Yönünden Dürüstlük Kuralları”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 72 (2007): s. 75-93.

Baş, Seda. “Limited Şirketlerde Payın Haczi, Rehni ve İntifa Hakkına Konu Olması”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, S. 2 (2021): s. 903-940.

Bahtiyar, Mehmet. “İki Kişilik Limited Ortaklıkta Haklı Sebep Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları”. s. 127-133. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, 30. Sempozyum. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2017.

Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 2021.

Bilge, Mehmet Emin. “Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Hakkı (Yürürlükteki Türk Ticaret Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümleri Çerçevesinde)”. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9, S. 1-2 (2015): s. 429-449.

Bilgeç, Hakan. “7099 Sayılı Kanun ile Yapılan Limited Şirkette Nakdi Sermaye Payının Ödenmesine İlişkin Değişikliğin Ortakların Oy ve Kâr Payı Hakları Üzerindeki Etkileri”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 143 (2019): s. 235-256.

Bilgili, Fatih ve Cengil, Fatih. “Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu”. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, S. 1 (2017): s. 69-121.

Bilgili, Fatih ve Demirkapı, Ertan. *Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayınları, 2013.

Can, Ozan. *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2015.

Can, Ozan. “Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler”. *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2 (2015): s. 47-66.

Coştan, Hülya. “Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar”. *Ankara Barosu Dergisi*, S. 4 (2012): s. 77-90.

Çağırğan Tuncer, Senar ve Yasin Ulusoy. “Yedek Akçeler”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19, Özel Sayı (2017): s. 1971-1996.

Çalış, Mustafa İsmail. “İki Ortaklı Limited Şirkette Kilitlenme (Pat) Durumu”. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, 2022.

Çamoğlu, Ersin. “Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması”. *İstanbul Barosu Dergisi* 91, S. 5 (2017): s. 15-28.

Çamoğlu, Ersin. “Limited Ortağın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılması ve Sınırları”. *Prof. Dr. Hamdi Yasamana Armağan*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017. s. 143-162.

Çamoğlu, Ersin. “Limited Ortaklıktan Çıkarılma Halleri”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 30, S. 3 (2014): s. 5-20.

Çamoğlu, Ersin. “Limited Şirketten Çıkma-I”. *Yaklaşım Dergisi*, S. 253 (Ocak, 2014[a]): s. 255-263.

Çebi, Hakan. “Limited Şirkette Ortakların Hakları”. *Terazi Hukuk Dergisi* 16, S. 177, (Mayıs 2021): s. 891-901.

Çelikyurt, Faruk. “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkının Donması”. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2017.

Demirkapı, Ertan ve Yıldırım, Ali Haydar. “İsviçre Borçlar Kanunu’nda Limited Ortaklıklar Hukuku Alanında Yapılan Yeni Düzenleme”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 24, S. 3 (2008): s. 435-466.

Dinç, Serhan. “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklıkların Kuruluşu”. *Terazi Hukuk Dergisi* 12, S. 132 (2017): s. 30-43.

Doğrusöz Koşut, Hanife. Limited Şirkette Oy Hakkı. İstanbul Vedat Yayınları, 2021.

Dural, Halil Ali. “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları”. Doktora Tezi. Galatasaray Üniversitesi, 2005.

Geçgel, Ercan. *Anonim Şirketlerde Kar Payı Avansı*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018.

Gözler, Kemal. *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Yayınları, 2016.

Gülerci, Altan Fahri. “Limited Şirketlerde Ortaklara Veto Hakkı Tanınması”. *Legal Hukuk Dergisi* 18, S. 211 (2020): s. 3051 – 3084.

Günay, Ece Deniz. *Sermaye Piyasası Hukuku'nda Örtülü Kazanç Aktarımı ve Türk Ticaret Kanunu Açısından Değerlendirilmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018.

Günay, Gözde Engin. *Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Özel Denetim*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018.

Gürpınar, Bünyamin. “Limited Şirkette Çıkma ve Çıkmaya Katılma”. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 20, S. 20 (2016): s. 73-102.

Hamamcıoğlu, Esra. *Aile Tipi Limited Şirketlerde Şirket Sözleşmesi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

Karşlıoğlu, Hasan. “Ticaret Hukuku Açısından Anonim Şirketlerde Örtülü Kâr Dağıtımını Nitelendirmesi”. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, S. 4 (2019): s. 141-195.

Kaya, Arslan. *Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2001.

Kaya, Arslan. “Özel Denetim İsteme Hakkının Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı ile İlişkisi”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 31, S. 1 (2015): s. 61-83.

Kendigelen, Abuzer. *Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı*. İstanbul: Beta Yay., 2004.

Kendigelen, Abuzer. *Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.

Kendigelen, Abuzer ve İsmail Kırca. *Şirketler Hukuku Cilt III*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2022.

Kervankıran, Emrullah. *Anonim Şirketlerin Tasfiyesi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2015.

Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat. *Anonim Şirketler Hukuku C. 2/2 Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2016.

Meydancı, Burak. “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Kâr Payı Dağıtımı”. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* 99, (2023): s. 129-148.

Moroğlu, Erdoğan. *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2014.

Moroğlu, Erdoğan. *Oy Sözleşmeleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007.

Moroğlu, Erdoğan. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2014.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku II*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.

Pulaşlı, Hasan. “Sermayesiz” Sermaye Şirketi ile Ortaya Çıkan Hukuki Sorunlar ve Bunlara Karşı Alınması Gereken Hukuki Önlemler”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 34, S. 2 (2018): s. 5-19.

Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Adalet Yayınları, 2021.

Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*. Ankara: Adalet Yayınları, 2015.

Sevi, Ali Murat. “Anonim Ortaklık Organlarında Kilitlenme Hâli ve Hukukî Çözüm Yolları”. *Tüzel Kişilik Penceresinden Anonim Ortaklık Sempozyumu*. ed. Havva Karagöz, F. Beril Özcanlı, Seda Palanduz, s. 323-394. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.

Sezgin Huysal, Ayşegül. “Limited Şirketlerde Nama Yazılı Pay Senedinin Hukuki Niteliği”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, S. 1 (2016): s. 317-346.

Sopacı Öztuna, Birgül. “Limited Şirkette İntifa Hakkı Sahibi Bağlılık Yükümlülüğüne ve Rekabet Yasağına Tabi Tutulabilir Mi?”. *Terazi Hukuk Dergisi* 17, S. 191 (2022): s. 97-115.

Soykan, İsmail Cem. *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2012.

Sulu, Muhammed. “Limited Ortaklıklardaki Veto Hakkı ve Veto İşleminin Hükümsüzlüğüne Dair İncelemeler”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 29, S. 1 (2023): s. 574-595.

Şahin, Ayşe. “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkması ve Çıkarılması”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): s. 851-858.

Şehirali Çelik, Feyzan Hayal. “Ulusal Düzenlemeler ile Topluluk Hukuku Sınırlarında Altın Paylar”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 24, S. 2 (2007): s. 349-395.

Şener, Oruç Hami. *Limited Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2017.

Şener, Oruç Hami. *Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2022.

Tanör, Bülent ve Necmi Yüzbaşıoğlu. *1982 Anayasasına Göre Türk Anayasa Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınları, 2014.

Taşdelen, Nihat. *Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2012.

T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü.

Teoman, Ömer. “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25, S. 3 (2009): s. 5-24.

Teoman, Ömer. “Yargıtay’ın Limited Ortaklıklarda Oy Hakkı ve Kar Dağıtımına İlişkin Son Kararları”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu IV*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1987.

Tekinalp, Ünal. *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012.

Teziç, Erdoğan. “Cumhurbaşkanının Geri Gönderme Yetkisi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 52, S.1-4 (1987): s. 101-116.

Tokcan, Fahriye Pelin. *Limited Şirkette Oy Hakkından Yoksunluk*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük.

Uyar, Talip. “Yargıtay Kararlarında “Dürüstlük (Objektif İyiniyet)” Kuralı (MK.2/I) Ve “Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı” (MK.2/II)”. *Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2000. s. 439-465.

Ünal, Akın. *Kelepçeleme Sözleşmeleri*. Ankara: Adalet Yayınları, 2017.

Varoğlu, Yasemin. “Limited Şirketlerde Ortakların Hak ve Borçları”. Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi, 2012.

Yatağan Özkan, Çiğdem. *Anonim Şirketlerde Altın Paylar*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.

Yıldırım, Ali Haydar. *6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi*. Bursa: Dora Yayınları, 2013.

Yıldız, Şükrü. *Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı*. İstanbul: Beta Yayınları, 1996.

Yıldız, Şükrü. “Sermaye Şirketlerine Yönetim Kayyımı Atanmasını Gerektiren Haller”. *Makalelerim*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018. s. 855-868.

Yıldız, Şükrü. “6102 Sayılı TTK’ya Göre Limited Şirkette Müdürlerin Görev Süresi”. *Makalelerim*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2018. s. 855-868.

Yıldız, Şükrü. “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 18, S. 2 (2012): s. 809-818.

Yılmaz, Abdussamet. *Anonim Ortaklık Payının Rehin ve Hapis Haklarına Konu Olması*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2020.

Elektronik Kaynaklar

www.tobb.org.tr

www.sinerjimevzuat.com.tr

www.lexpera.com.tr

www.kazanci.com

www.tbmm.gov.tr